

phạm
việt

tập truyện ngắn

Phù
Phiếm
truyện

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Phan Việt (1978) là tác giả các tập truyện ngắn *Phù Phiếm Truyện* (2005, giải nhì cuộc Vận động sáng tác văn học tuổi 20 lần III), *Nước Mỹ, Nước Mỹ* (2009); tiểu thuyết *Tiếng Người* (2008); và bộ sách *Bất Hạnh Là Một Tài Sản* (2013). Sinh ra và lớn lên tại Việt Nam, sau khi tốt nghiệp Đại học Ngoại thương Hà Nội, chị sang Mỹ lấy bằng tiến sĩ tại Đại học Chicago. Hiện tại chị là phó giáo sư (assistant professor) tại Đại học South Carolina, Mỹ.

Ngoài viết văn, Phan Việt còn viết báo, dịch, hiệu đính và biên tập sách. Chị là đồng sáng lập tủ sách *Cánh cửa mở rộng* với nhà toán học Ngô Bảo Châu và Nhà xuất bản Trẻ nhằm dịch và giới thiệu sách hay tới bạn đọc Việt Nam.

"Bản thân tôi thường xuyên có cảm giác mình là một miếng mứt cứ thấm hút đời sống rồi vắt lại đời sống đó lên sách."

-Phan Việt

Phù phiếm truyện

Tác giả: **Phan Việt**

Nhà xuất bản: **Trẻ**

Kích thước: **13x20** cm

Số trang: **148**

Năm xuất bản: **2013**

E-book này được thực hiện trên tinh thần thiện nguyện, phi lợi nhuận và phục vụ cộng đồng người đọc chưa có điều kiện mua sách giấy.

Bạn nên mua sách giấy để ủng hộ đơn vị xuất bản và thưởng thức trọn vẹn tác phẩm.

Phù phiếm truyện

Đầu K.

Truyện này tôi viết đầu một người bạn; vì bạn này viết một câu là “Buổi tối tĩnh lặng một tí, các ấy lên gác thượng nghe bản này (một bản nhạc trong phim Điện Biên Phủ) bằng đôi loa ngon ngon, cộng thêm ly Gin, điệu Marl cầm tay, gái (im lặng) ngồi cạnh, trăng sao rì rào, nghe mà lòng miên man nghĩ về thời cuộc, đời thế là không có gì sướng bằng”. Người bạn tên Kiên, nên phóng tác nhân vật trong truyện là K.

Đầu có mặt tại sân thượng một quán cà-phê với rượu Gin, thuốc Marl và “gái” vào một tối cuối tuần, K phải rời khỏi nhà.

K mới 25 tuổi, đẹp trai, có học, và chưa vợ. Rời khỏi nhà vào tối thứ Bảy - điều này nghe có vẻ hiển nhiên.

oOo

Đầu ra khỏi nhà, thường cần có một lý do. Đầu làm. Đầu sinh nhật bạn. Đầu chợ. Đầu hẹn. Đầu chơi. Đầu vân...

Đầu khi người ta ra khỏi nhà vì không có lý do gì để ngồi ở nhà.

Không có lý do là một tình trạng đáng sợ với hầu hết những người có một chút tự nhận thức. Sự vắng lặng của suy nghĩ hoặc suy nghĩ thường làm cho người ta hoảng sợ.

oOo

Nghĩa (meaning) là sản phẩm của suy ~~tiến~~ nội tâm hơn là thực tại. Nhân-quả là cái chỉ tồn tại trong thế giới tư duy; chứ thường không quan sát trực quan được. Sự mô phỏng hoặc suy ~~tiến~~ về nhân quả thì có.

Theo một nghĩa nào đó, thế giới này là một tổng thể chấp vá các mô phỏng của thế giới tư duy .

oOo

K không đi một mình mà đi với một người bạn gái. Thống kê cho thấy 99% những người ở độ tuổi 25 đẹp trai và chưa vợ, thường ra khỏi nhà vào tối thứ Bảy cùng với một ai đó; hoặc có thể ra khỏi nhà một mình nhưng sẽ gặp một ai đó. Chỉ có 01% không gặp ai. Số 01% này thường bị coi là “lập dị và/hoặc “thiên tài” (1).

Sau nhiều hành trình vòng vèo, K và người bạn gái có mặt ở trên sân thượng một nhà hàng. K không biết nhà hàng này. Người bạn gái dẫn anh tới đây vì - theo lời cô ấy - “nó lạ”. “Lạ” - sau này K nhận ra - vì nó nằm trên một sân thượng hẻo lánh, bàn ghế không phải là ghế gỗ hay ghế sắt ~~Xân~~ Hòa; bài trí có cả tranh của Thành Chương (2) lẫn ảnh Kurt Cobain (3) và Che Guevara (4). Nhạc lạ. Khách lạ. Đồ uống không ở trong những cái cốc thủy tinh Trung Quốc trắng và cao thông thường. Đèn tre cũng lạ. Cây cảnh tre cũng lạ. ~~Xân~~ vân. Trăm nghìn thứ lớn nhỏ khác nhau...

“**h**” là một thứ “ giá trị gia tăng” ,không có hình thù cụ thể nhưng có thể truy đầu qua hóa đơn tính tiền khi K trở về nhà. **M** ly Gin ở đây đắt hơn X đồng so với cái quán Dilmah lỗi thời ở đầu phố. K không thực sự thấy tiếc. Bởi vì người bạn gái đã có vẻ rất hứng khởi.

。O。

Hầu hết những người nghèo bình thường lo lắng về thiếu ăn. Hầu hết những người-có-học-bình-thường lo lắng về sự tầm thường. Khác biệt là cái họ tìm kiếm. Họ hưởng thụ sự nhận-thức-về-cái-khác-biệt và cả sự tìm-kiếm-cái-khác-biệt. **Đ** khi họ bị đánh bầy trong chính sự say sưa của mình.

M số người - ở cuối hành trình này - nhận ra một sản phẩm phụ mà họ đã không chờ đợi: nhận ra rằng sự khác biệt của họ - đôi khi có tên là “ vĩ đại” - không có cái ngang xứng tầm vóc trong thế giới này và (có lẽ) chẳng để làm gì. Kết quả của nhận thức này đôi khi là sự tự tử. Thuật ngữ khoa học gọi là “ **R** sản sự sống” tiếng latin là **la huyoscnhuon** (1) .

。O。

Gin - cũng giống **Vodka** - được làm từ nước và rượu chưng cất nguyên chất, pha thêm vị. Người ta làm rượu bằng cách cho lên men ngũ cốc hoặc hoa quả (thường là nho); rồi sau đó chưng cất bằng quá trình đun sôi-bay hơi thông thường.

M là tên tắt của **Milboro** - loại thuốc tiêu thụ số 1 thế giới. Thống kê ở **M** cho thấy **M** là thuốc của giới trung lưu đ trắng. Trong số những người đ trắng hút thuốc thì 69% hút thuốc **M**; trong khi đó chỉ có 6% đ đ đ hút thuốc là hút loại này. 82% đ đ đ hút **Naport**. **Q** g cáo thuốc **M** cho nam - từ đầu - đã là những

chàng cao bồi đ̣ trắng quắt ngựa chạy trên thảo nguyên. Thế q̣y ước: bạn hút thuốc ~~h~~, bạn nam tính, ít nhất c̣ng trung lưu, bạn tự chủ và có lẽ là “hay”⁽¹⁾.

K không say mặc đ̣ Gin anh uống khá nặng. K không thể say vì K còn mãi nghĩ K nghĩ đến nhiều thứ; những thứ không tồn tại ở xung quanh trong vòng bán kính 10 mét. Người ta chỉ say khi uống mà không nghĩ Khi người ta nghĩ người ta không say được.

K nghĩ về thời cuộc. Công việc của K ở tòa soạn khiến K tiếp xúc với đủ loại tin tức thế giới hàng ngày. K có cảm giác như thế giới này đang phát điên. Cứ nhìn ảnh một cô ả cai tù tươi cười thông đ̣y xích chó vào cổ một tù nhân trần truồng rồi ḷi đi quanh trại giam, thì còn có thể nghĩ gì hơn ngoài việc cho rằng cô kia đã phát điên một cách có điều kiện⁽²⁾?

~~Đ~~ loạn có điều kiện. K nghĩ đến những thí nghiệm kinh điển của ~~Đ~~plov ⁽³⁾ về phản xạ có điều kiện; rồi đến những thí nghiệm sau này của Watson⁽⁴⁾; không khỏi nhận ra rằng loài người đã được tập cho sự điên loạn và tê liệt khi nhìn thấy sự điên loạn.

Chó tiết nước bọt khi đèn sáng⁽⁵⁾

Người lên cơn điên khi thấy người khác...

Qua hàng ngàn năm, loài người chẳng tự đ̣ thêm mấy về mặt tư tưởng mà chỉ được giải phóng thêm về cơ bắp. Đ̣i sống này vẫn nguyên đ̣ng...

◦O◦

Ồ thường

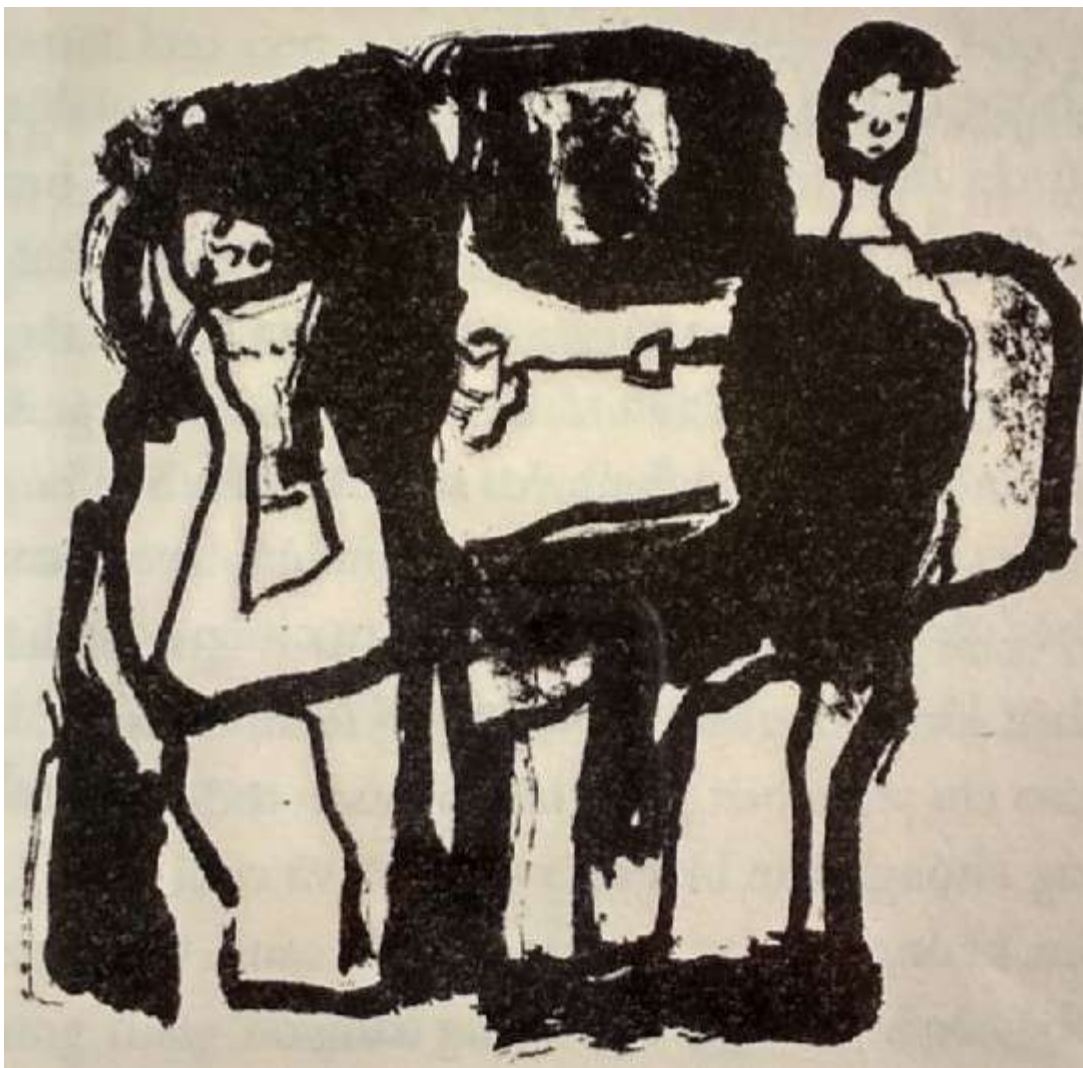
。O。

Nếu được cung cấp đầy đủ thức ăn, nước uống, một con chuột bạch có thể sống trong một cái lồng thí nghiệm chật hẹp cho đến lúc chết một cách bình thường ⁽¹⁾ .

Nếu được cung cấp đầy đủ thức ăn, nước uống, một người sẽ ngồi được ở nhà bao lâu mà vẫn thấy “*bình thường*”?⁽²⁾

。O。

Người bạn gái của K yên lặng từ đầu. K không đoán được ý nghĩ của nàng. Nhưng nàng có vẻ hài lòng - thế là được rồi. K thích nàng. Nàng xinh xắn và khéo léo. Nàng hồn nhiên thụ hưởng sự được-đi-chơi-cùng-K vào một tối thứ Bảy. K lén quay sang nhìn nàng. Nàng đang mơ màng một điều gì đó; ánh mắt vui vui tản mát ở phía xa.

K vội quay đi. Tiếng nhạc từ đôi loa Bose - một bài hát tình yêu - làm cho K không lộ tẩy. Cứ như thể nó đang thay K tâm sự với nàng.

Không có âm thanh, con người biết làm gì với ý nghĩ của mình?

。O。

Không kể loài người, các con đực của các loại động vật có vú chỉ thực hiện các hoạt động “cựa”, “tán”, “hẹn hò”, “cặp”, “bồ bịch” “gây ấn tượng” vào một mùa nhất định trong năm. Hoạt động này thường chỉ hạn chế ở việc dùng âm thanh ghẹo cái, đánh nhau tranh cái,

nhảy cái. Chấm hết. Không đi kèm trách nhiệm sau cưa/tán/hẹn hò/cặp/ bồ bịch; cũng không có ý thức trách nhiệm trước cưa/tán/hẹn hò/cặp/bồ bịch. ~~M~~ tiến trình tự nhiên hoàn hảo.

Phần lớn thời gian còn lại trong năm, động vật có vú bậc cao chỉ phân biệt giữa thời gian săn mồi và nghỉ ngơi. Chúng không phân biệt ngày thường và cuối tuần; không có Gin, không có ~~MI~~, không có gái ở cạnh. Chúng không biết thế nào là “không có gì sướng bằng”.

“Gi” là một khái niệm xa lạ với thế giới tự nhiên.

“Bằng” là một khái niệm xa lạ với thế giới tự nhiên.

oOo

Sự tự ý thức về sự phù phiếm cuối cùng thường cũng không ngăn được bản thân sự phù phiếm.

Sự tự nhận thức về khả năng nhận thức rút cục (thường) cũng không ngăn được vô thức.

oOo

11 giờ đêm K đưa bạn gái về nhà. Cô gái không đi lâu hơn giờ giới nghiêm của ~~M~~ Tối thứ Bảy như vậy là hoàn hảo.

Trước khi đi ngủ, K. kiểm tra ~~m~~ail và đọc tin cuối ngày .

I ~~nter~~ kéo con người lại gần; đồng thời bóp méo không gian và thời gian truyền thống; bóp méo nhịp sống của con người. K cảm thấy giấc ngủ bây giờ nặng nề hơn vì khi ngủ; K bị đẩy ra ngoài đng chảy thác loạn đang ~~l~~ ra bên ngoài. Nỗi sợ bị bỏ rơi thường

trực cả trong giấc ngủ. Buổi sáng nào cũng thế, việc đầu tiên K làm là kiểm tra mail và đọc tin tức để yên tâm rằng mình vẫn còn *tồn tại*. Ồ, quan trọng hơn, mình “đang kết nối”.

K lên giường. K từ chối những ý nghĩ đang chạy nhảy trong đầu. K từ chối những chuỗi so sánh đang trỗi lên một cách khó cưỡng lại.

。O。

Những tiếng nói của một con người có thể một đời không bày tỏ hết. Bóng đing của chúng lấp lóa ở đây đó; đôi khi xấu tồi tệ so với cái mà chúng định thay thế. Sự vật lộn của con người là đáng quý nhưng bản thân sự vật lộn cũng không thể là cứu cánh khi sản phẩm của sự vật lộn vẫn chỉ là những miếng vỡ phù phiếm của tư tưởng.

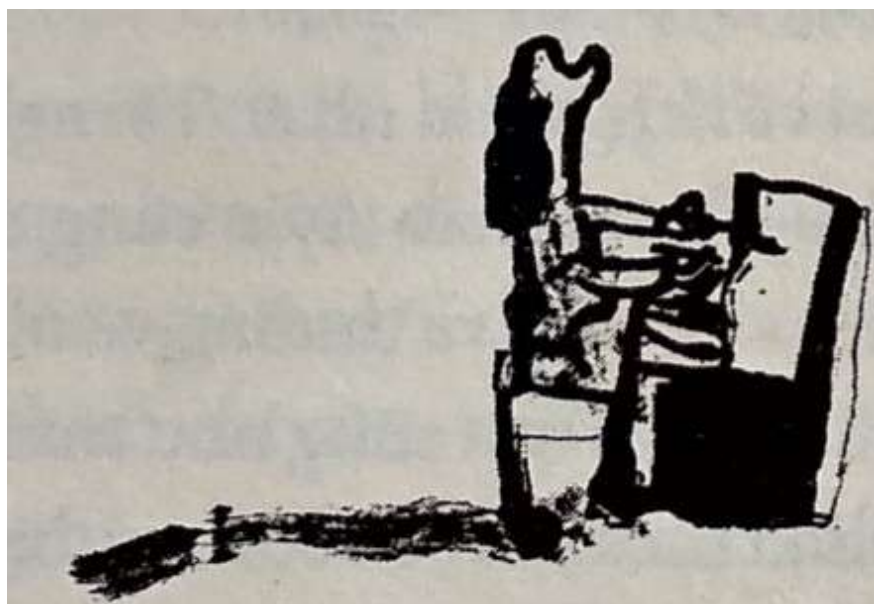
K nghĩ về thế giới rộng lớn mà chẳng có chốn dng thân.

K nghĩ thứ Bảy tuần tới, có lẽ K sẽ ngồi nhà xem chương trình Thế Giới Đng ật.

Nhưng K sẽ giải thích thế nào với thế giới đây? K mới 25 tuổi, đẹp trai, có học, và chưa vợ.

Cần quá nhiều đg cảm và nhận thức để có thể sống một cuộc sống thực sự trong thế giới này.

Biểu

Tôi đến về ở cùng Ayanna Nath vào tháng Sáu, ngay trước khi kết thúc kỳ học mùa xuân. Tháng Sáu, người ta đã có thể cảm thấy mùa hè ở trong không khí. Buổi chiều, những đám mây hơi nước bắt đầu bay từ phía hồ Michigan ⁽¹⁾ ngang qua thành phố và trút xuống những trận mưa bóng mây điển hình của Chicago ⁽²⁾. Ngày đến sớm hơn và đêm xuống muộn.

oOo

Ayanna Nath 28 tuổi, là người Mỹ gốc Ấn Độ, thường gọi tắt là Ayja. Khuôn mặt thon, da nâu của người vùng sông Hằng, sống mũi cao, lông mi cong vút, mắt màu đen rất to và sâu. Mái tóc trang điểm và ăn mặc theo kiểu truyền thống Ấn Độ, trông Ayja thật là đẹp.

Ayja học tiến sĩ về lịch sử âm nhạc. Tôi nghe nói gia đình Ayja khá giàu. Hầu như tối nào Ayja cũng ra khỏi nhà lúc chập tối, trang điểm kỹ càng và thường về nhà lúc nửa đêm hoặc 2 giờ sáng. lúc nào

Aյն ցնց như trong tư thế chuẩn bị cho một buổi hòa nhạc. Tất cả con người đó toát ra một vẻ kinh viện và thánh phòng.

Tôi dọn vào ở đã hai tuần mà chúng tôi hiếm khi gặp nhau. Chúng tôi như mặt trăng và mặt trời vậy.

$$O_0$$

Sáng nào cũng thế, giờ 3 sáng tôi trở dậy tắm, ăn sáng qua loa, chuẩn bị bữa trưa để mang đến chỗ làm. Tôi rời nhà lúc 8 giờ kém mười lăm, đi bộ ra bến xe buýt gần nhà. Nếu may mắn, tôi có thể có xe buýt ngay. Tuy thế, không phải lúc nào mọi việc cũng suôn sẻ. Có những ngày không may mắn. Ví dụ như tôi chỉ còn cách bến xe buýt một con đường thì xe buýt chạy qua. Thế nghĩa là tôi phải chờ có thể 5 có thể 10 có thể 15 thậm chí 20 phút. Hôm nào tắc đường, tình hình còn thảm hại hơn. Xa buýt sẽ bị ùn lại. Nếu tôi là một người bình thường, chắc tôi sẽ phải dừng đến từ F. Từ F là từ dừng để chờ rửa. “Fuck!” - những người Milan đã nói.

Bến xe buýt ở đường 55 nằm trong khu Hyde Park - là khu vực của đại học Chicago - nên khá sạch sẽ và dễ chịu. Nhưng bến xe Rosehill thì không phải lúc nào cũng được như thế. Nó ở ngay bên tàu điện gần downtown (2) nên lúc nào cũng đông đúc người ngồi chờ xe chủ yếu là dân địa phương. Họ đứng, ngồi, thậm chí nằm ngả ngón ở bất cứ nơi nào có thể. Họ ăn, uống, hút thuốc lá, khạc nhổ và say thuốc phiện. Rất nhiều trong số họ thất nghiệp, không nhà cửa, có tiền án tiền sự và chơi thuốc phiện. Có những khi tôi phải ngồi cạnh những người say thuốc phiện. Trông họ thật thảm hại: mặt mũi đỏ ửng, miệng sùi bọt, cử động mắt tự chủ. Đôi khi họ ngã ra trên ghế hay trên sàn xe. Đôi khi họ lảm nhảm, lảm bảm những điều gì không rõ. Đôi khi họ quát tháo và gây gổ. Người họ luôn toát ra một mùi dầu đặc trưng.

Đ xe buýt ở Chicago: nếu không nhanh chân thì bạn có thể sẽ không có chỗ ngồi mà phải đứng suốt cả chặng đường. Hồi mới đi xe tôi còn đứng ~~đ~~ nhường chỗ cho bà già hoặc trẻ con. ~~Ờ~~ sau này, tôi đành nhắm mắt làm ngơ vì đứng trên xe buýt ~~45~~ phút đến 1 tiếng không phải là điều ~~ễ~~ chịu, nhất là sau một ngày làm việc dài.

Chicago có đến một nửa ~~đ~~ n là ~~đ~~ ~~đ~~. Thành phố chia hai phần: phía Bắc của người ~~đ~~ trắng, phía Nam của người ~~đ~~ ~~đ~~; hai đội bóng, một của ~~đ~~ trắng, một của ~~đ~~ ~~đ~~; hai nền âm nhạc khác nhau. Hầu như cái gì cũng chia hai như thế.

。O。

5 giờ chiều, công việc xong xuôi, tôi bắt xe buýt đi ngược tuyến đường lúc sáng để về nhà. ~~1h~~ ~~xm~~ bản tin tối. Bản tin hôm nào cũng phải có người chết, có đụng xe kiện tụng hoặc scandal của những người nổi tiếng hay những tập đoàn lớn.

Hôm thì phụ nữ ~~đ~~ ~~đ~~ bị giết, vứt xác vào thùng rác. Không rõ nguyên nhân.

Hôm thì cảnh sát bắn chết người. Nhảm.

Hôm thì trẻ con đi đu quay bị sặc kẹo cao su chết. Người ta sẽ kiện bên quản lý công viên vì không để biển cảnh báo trẻ nhai kẹo cao su.

Hôm thì linh mục bị kiện vì tội quấy rối tình dục các con chiên. ~~Đ~~ tiền ~~50~~ triệu cho ~~đ~~nh ~~ợ~~.

Hôm thì một anh chàng ~~26~~ tuổi bị đuổi việc bèn quay lại cầm súng bắn chết 6 người ở cùng chỗ làm trước khi bị cảnh sát bắn chết. Người ta mô tả anh ta là “một con sói cô đơn”.

oOo

Tôi đã từng đi làm nhiều tháng ở phía Nam thành phố. Đây là khu vực của người da đen. Trong những người đi bộ và lái xe ngoài đường, cứ 10 người da đen mới thấy một người da trắng. Hầu hết công sở và nhà của người da trắng nằm ở phía Bắc thành phố. Ở đây những con đường sạch sẽ, nhà cửa ngăn nắp, bãi cỏ và vườn hoa được cắt tỉa gọn gàng. Các cửa hiệu và hàng ăn khắp nơi. Các quán nhạc jazz và blues ⁽¹⁾ - thứ làm nên cái hồn cho Chicago cũng ở phía Bắc mặc dù các nhạc công chơi jazz và blues hay hip-hop đa phần là người da màu. Còn ở phía Nam, chủ yếu các khu trung lưu và khu dân da đen nghèo. Họ sống trong những căn nhà ẩm thấp, cũ kỹ gạch vôi đã rửa nát; giấy dán tường mục vụn. Những cửa hàng tạp hóa vẽ nhằng nhịt các hình thù và những câu chữ bậy bạ mà trẻ con viết bằng phấn màu hoặc phun sơn lên tường. Chiều chiều, người da đen tụ tập từng nhóm trên đường. Trong số họ, chắc chắn nhiều người mang những gói cocain hay heroin nhỏ, bán từ 5 đến 10 đô-la/gói. Đôi khi cảnh sát đi xua nhưng cũng không buồn bắt.

Lúc nào tôi cũng phải cẩn thận trên đường. Người ta lái xe nhanh; để mở cửa sổ xe và mở nhạc rất lớn, đến mức rung cả xe và rung cả không khí quanh xe. Chủ yếu là rap, blues, R&B hay jazz. Có những chỗ đèn đỏ, các ô tô thi nhau mở nhạc lớn và lái xe nhìn nhau trừng trừng (hoặc vô hồn). Tôi phải cẩn thận vì nếu tôi chỉ băng sang đường không đúng chỗ, người ta sẵn sàng đâm chết tôi. Không phải bồi thường, không phạm luật thì không ai quan tâm.

oOo

12 giờ 30 đến 1 giờ đêm tôi đi ngủ. Những giấc ngủ thường mệt nhọc và nhiều mộng mị. Đôi khi tôi mơ thấy mình phải chạy qua những khu rừng rực lửa. Đôi khi tôi thấy mình phải đi qua cả một bầy người đói

đang cố gắng tranh giành nhau một chút thực phẩm để ăn. Có lúc tôi lại thấy mình đi dới những mái nhà tranh, trong nhà tối đen, có những người phụ nữ trông như phụ nữ I srabengồi bên những cái bếp tro lạnh tanh, mắt mở to một vẻ thất thần, chờ đợi. ~~Đ~~ khi tôi lại thấy mình đứng dới một thân cây to chỉ có cành khô mà không có lá, trên đầu tôi mây bay vùn vụt và ~~M~~ Trời đang sa ~~đ~~ xuống; phía dới đất sứt lở hoàn toàn, chỉ còn lại mỗi cái cây nơi tôi đứng. Tôi biết nếu tôi rời khỏi gốc cây, tôi sẽ bị cuốn vào đống nham thạch mà chết cháy. Cũng có khi tôi mơ thấy những con rồng xanh khổng lồ bay đầy trời. ~~Đ~~ đâu cũng có ánh sáng.

Những giấc mơ làm cho sáng nào tôi cũng trở ~~đ~~ với một cảm giác nặng nề. Nhưng cảm giác ấy chỉ tồn tại trong đầu tôi vài giây khi còn mơ màng trên ranh giới thức ngủ. Khi tôi mở mắt và nhìn ra ngoài cửa sổ, những ám ảnh mộng mị lập tức biến mất như chưa từng có. Tôi thậm chí không thể nhớ tôi đã mơ gì và đã hoảng sợ như thế nào trong những giấc mơ.

。O。

~~M~~ sáng thứ Bảy, tôi đang còn nằm oằn oại trong phòng để tận hưởng giấc ngủ muộn ngày cuối tuần thì tôi nghe tiếng piano thánh thót từ đâu vọng lại. Tiếng đàn rất khẽ, phải lắng nghe mới thấy. Nó ~~đ~~ ~~đ~~ ~~đ~~ như một dòng suối, chảy miên man. Từng nốt, từng nốt chảy vào người tôi như nước ngấm vào mặt cát.

Tôi rón rén đi ra phòng ngoài. ~~Ay~~ đang ngồi chơi đàn cạnh cửa sổ. Bàn tay ~~Ay~~ lướt trên các phím đàn như một con chim ~~đ~~ cánh bay lượn trên bầu trời rộng và xanh. Dòng suối âm thanh chảy ra theo từng cử động của những ngón tay. Tôi thấy mình như tan ra và bay lên. Tôi là một con chim bay lượn trên bầu trời rộng rãi không có lo âu và bất cứ thứ gì níu kéo.

oOo

Tôi ở Chicago đã hơn một năm nay. Ma học trường y vừa đi làm ở Sở Gia Đh và Trẻ Em Tiểu Bang Illinois. Công việc của tôi, ngoài nhiều thứ, là đi đến nhà những “khách hàng” của chúng tôi. Họ là những phụ nữ nghiện ma túy. Họ đng ma túy trong lúc mang thai. Những đứa trẻ sinh ra khi thai nhiễm ma túy thường có những biểu hiện bệnh lý. Ở M người ta coi như thế là lạm dụng trẻ em và những người mẹ này bị coi là phạm tội. Nếu muốn, họ sẽ được tham gia vào chương trình của chúng tôi để cai nghiện và tham gia các lớp tập huấn về chăm sóc con cái. Nếu họ vẫn đng ma túy và không chăm sóc được con, người mẹ sẽ phải ra tòa và đứa trẻ sẽ được đưa đi cho người khác chăm sóc. Công việc của tôi, ngoài nhiều thứ khác, là đi đến nhà các khách hàng cùng với các nhân viên trong chương trình để kiểm tra những phụ nữ này.

Công việc không mấy vui vẻ. Chúng tôi kiểm tra xem trẻ có khỏe mạnh không, lấy mẫu nước tiểu để xem người mẹ có tiếp tục đng ma túy hay không, kiểm tra việc học tập của những đứa trẻ khác trong nhà, cộng với rất nhiều các việc không tên. Đ phần, các khách hàng đã nghiện hút nhiều năm, đng nhiều loại ma túy đồng thời, và không ai muốn cai nghiện hoặc có khả năng cai nghiện nếu không được hỗ trợ. Vì thế, họ thường tìm hết cách để tránh chúng tôi và gây rất nhiều khó khăn cho chương trình.

Như Vanessa Ark. Chị ta bằng tuổi tôi nhưng đã có hai con. Cả hai đứa sinh ra đều là trẻ sơ sinh nhiễm ma túy Vanessa mồ côi cha từ bé; sống với mẹ và bố dượng. Từ 4 tuổi trở đi đã bị bố dượng lạm dụng tình dục nhưng không cho nói với mẹ. Vanessa từng chạy trốn khỏi nhà nhiều lần. Đ từng tự tử nhiều lần không thành. Trầy trật học hết lớp 7 rồi bỏ học. 14 tuổi bắt đầu có bạn trai và đã bị lạm dụng tình dục. 15 tuổi sinh con đầu lòng. Vanessa đng cocain từ đó tới

giờ. Sống vạ vật bằng nghề gái điếm vì không thể tìm được việc gì khác. Đứa con mới sinh của Vanessa bị đẻ non và có rất nhiều triệu chứng bệnh lý không tốt.

。O。

Có lần tôi đến thăm Vanessa một mình. Chị ta ở trên tầng ba của một khu nhà gần như đã bỏ hoang vì cũ nát, cách xa với những khu dân cư khác. Hầu như không còn ai ở tầng một và tầng hai. Vanessa nói buổi tối, đêm đêm thường tụ tập ở mấy tầng dưới này để chích thuốc hoặc ngủ nhờ. Vanessa không có tiền và cũng chưa tìm được nhà nào khác nên vẫn sống ở đây.

Hôm đó, khi tôi đi vào cầu thang để lên tầng thì có một người đàn ông đi theo tôi. Ah ta rõ ràng là một người đang say thuốc. Ah ta cầm một con dao nhíp bằng thép không gỉ ở một bên tay. Ah ta nhìn xoáy vào tôi và hỏi tôi đi đâu. Tôi nói tôi đi lên tầng ba để gặp Vanessa. Ah ta không nói gì, cứ thế đi ngay sau tôi và gằm gù trong cổ họng. Tôi biết là mình phải bình tĩnh. Tôi vẫn đang hoang bước từng bước thẳng thớm lên cầu thang, mắt nhìn lơ đãng ra ngoài như đang quan sát thời tiết cảnh vật trong khi tai đang lên nghe bước chân và cử động của anh ta. Khi chúng tôi lên đến tầng ba, anh ta theo tôi đến tận cửa nhà Vanessa. Tôi gọi cửa nhưng chẳng có ai trả lời. Tôi rung chuông, đập cửa nhiều lần nhưng chẳng ai ra mở.

Người đàn ông đi theo tiến lại phía tôi nói “Không có ai ở đây cả. Biến khỏi đây đi”. Tôi biết là mình không nên ở lại. Tôi đi xuống cầu thang. Anh ta vẫn theo sát phía sau. Khi tôi xuống đến góc cầu thang, anh ta bước nhanh lên trước, chặn tôi lại và nhìn chăm chặp vào mặt tôi. Ah ta đưa con dao ra trước và nói bằng một giọng khô đặc của người đang say thuốc “Không có ai ở đây. Không người nào được vào đây. My là ai? My có việc gì? Ah ta tiến lại tôi càng

gần. Tôi biết nếu tôi lùi lại thì anh ta sẽ tiến lên thêm nữa và đến tôi vào chân tường mất.

Tôi đứng nguyên tại chỗ, chìa một tay ra và nói rành rọt từng tiếng, mắt nhìn thẳng vào anh ta “Tôi tên là Hoa, tôi làm ở Sở Cảnh sát và vụ trẻ em và gia đình. Tôi đến thăm Vanessa và đưa con mới đẻ của chị ta”. Anh ta ngẩn người ra. Một phút trôi qua. Tôi thấy nó đi như một thể kỷ. Anh ta nhìn tôi chằm chặp rồi đột nhiên đứng đi sang một bên cho tôi đi. Tôi nói “Cảm ơn” rồi đi xuống thang. Từng bước vững chắc và chậm rãi mặc dù tôi cảm thấy tôi sắp sửa khuỵu xuống. Khi đến cơ quan, tôi ngồi trong phòng và khóc một mình. Sau này, khi tôi gọi cho Vanessa, chị ta nói rằng người đó chắc là bạn trai cũ của chị ta, bố của đứa trẻ mới sinh.

。O。

Cuộc sống là gì nhỉ? Có thể chỉ là một tiến trình tự nhiên và không cần khoắc cho nó những ý nghĩa và chuẩn mực đạo đức để biến nó thành một thế giới ước lệ.

。O。

Tôi vẫn ít khi gặp Aya. Chúng tôi vẫn như mặt trăng và mặt trời. Tôi chỉ biết Aya đã về nhà ban đêm bằng vào việc bồn rửa mặt trong nhà tắm vương vãi những phần son trang điểm.

Một sáng, khi tôi thức dậy, mở cửa bước ra ngoài, tôi thấy một mẫu giấy gắn trên cửa của tôi. “Hoa, làm ơn đóng cửa trong lúc ở nhà tắm giúp tôi. Tiếng nước xối trong bồn rửa mặt có thể làm tôi thức giấc. Cảm ơn - Aya”.

Hai hôm sau, trong một buổi tối hiếm hoi mà tôi và Aya đều ở nhà, tôi mở vô tuyến trong phòng tôi trong khi Aya ở bên kia phòng làm gì

đó với quần áo. Tôi mở vô tuyến rất nhỏ. Một lúc sau có tiếng gõ cửa. Ayà thò đầu vào nói “ Hoa, làm ơn vặn nhỏ vô tuyến đi một chút được không?”

Một tuần sau, lại một mẫu giấy nhắn khác trên cửa phòng khi tôi thức dậy . “ Hoa, làm ơn đừng nấu ăn vào buổi sáng. Tiếng động có thể đánh thức tôi dậy” . Tôi không phàn nàn gì. Thay vì nấu ăn buổi sáng, tôi chuẩn bị bữa trưa vào tối ngày hôm trước.

Hai một tuần sau, một mẫu giấy khác gắn trên cửa. “ Hoa, làm ơn đừng dùng lò vi sóng vào buổi sáng. Tiếng ù ù của nó có thể đánh thức tôi dậy” .

Những mẫu giấy cứ gắn đều đều trên cửa phòng tôi như thế. Hết yêu cầu này đến yêu cầu khác. Chúng hầu như là liên lạc duy nhất giữa chúng tôi. Ayà và tôi vẫn như mặt trăng và mặt trời. Thậm chí ngày càng giống thế hơn.

Đến một ngày, tôi quyết định gắn lên cửa phòng Ayà một miếng giấy to. Tôi viết “ Ayà, tôi rất bất bình về những đề nghị gần đây của chị. Tôi đã cố gắng hết sức trong khả năng có thể để làm cho cuộc sống của hai chúng ta ở đây cùng được thoải mái. Nhưng có lẽ chị chỉ quen với một thế giới thính phòng nên không biết những người bình thường sống như thế nào. Tôi hy vọng chị hiểu và sẽ có một thái độ thỏa đáng hơn”

Hôm sau, trên cửa phòng tôi xuất hiện lời nhắn của Ayà. “ Xin lỗi đã làm chị phiền lòng. Tai của tôi rất nhạy cảm với tiếng động. Cảm phiền chị từ nay không khóa cửa buổi sáng vì tiếng khóa cửa có thể đánh thức tôi” .

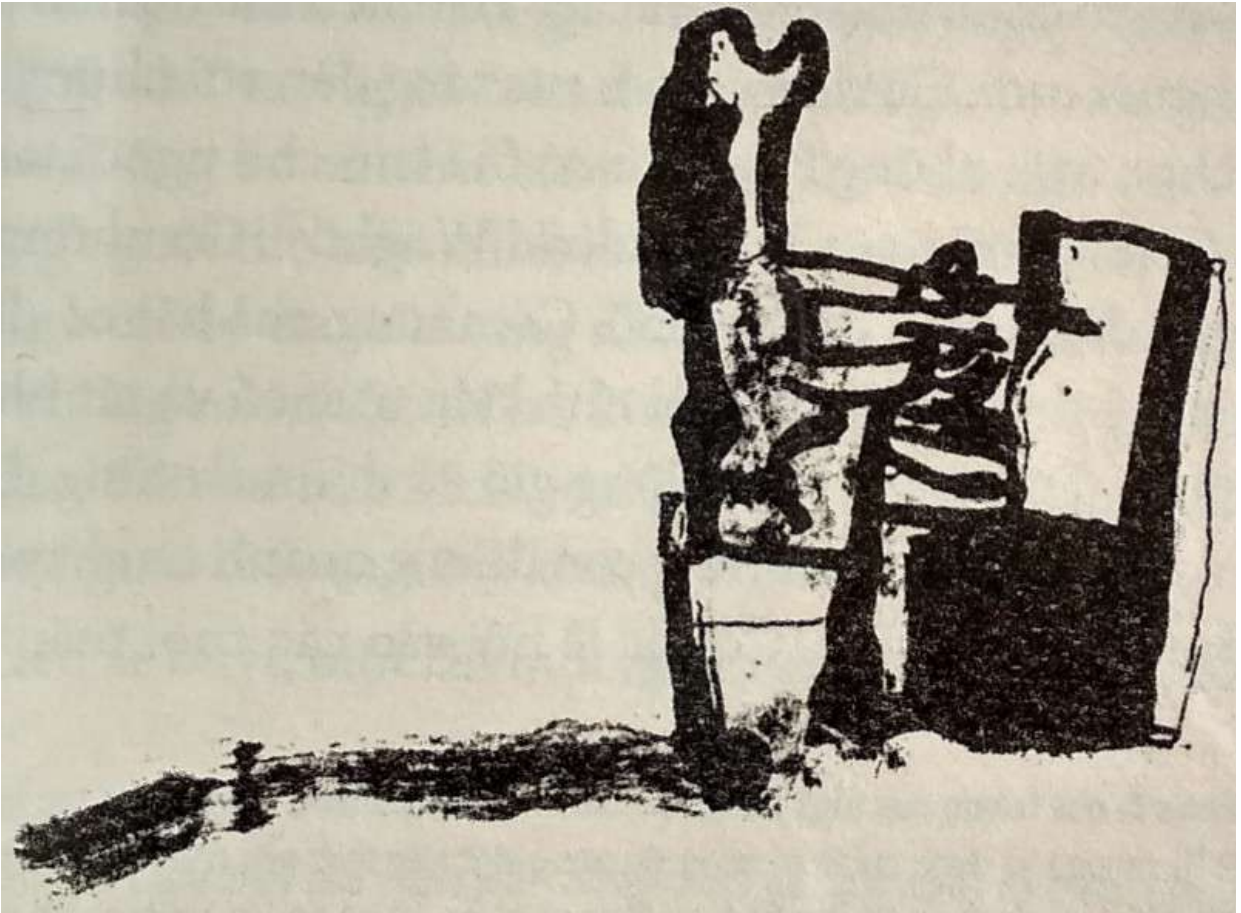
Tôi đã quyết định sẽ chuyển khỏi căn hộ này khi mùa hè kết thúc và năm học bắt đầu.

◦O◦

Nếu có gì đó tôi say mê nhất ở Chicago thì đó là những quán nhạc. Chicago có vô vàn các quán bar chơi nhạc sống. Thành phố này là thành phố của nhạc. Dọc những con phố phía trên mạn Bắc, cách downtown một chút, không xa hồ Michigan lộng gió là những quán nhạc nằm chen nhau. Ở đó người ta phục vụ đồ ăn, đồ uống, có nhạc sống, có các DJ; nhiều nơi có sàn nhảy hoặc sàn biểu diễn của các cô gái. Quán thường mở rất khuya, 34 giờ sáng hoặc thâu đêm. Đi sống về đêm của Chicago đặc biệt phong phú. Người ta đi ăn tối nườm nượp ngoài đường. Khu downtown lúc nào cũng sáng đèn và tráng lệ.

Tôi hay lui tới một quán nhạc jazz trên đường Cây Sồi. Quán nằm dưới tầng hầm của căn nhà, phía trên là một cửa hàng bán quần áo thời trang. Khách đến đây thường là khách quen. Ban nhạc chơi ngày thứ Ba và thứ Năm có một người chơi kèn đã già. Ông ta có lẽ phải gần 70 tuổi. Người nhỏ thó, gầy gò, lưng đã còng xuống và mắt hầu như không còn nhìn rõ, phải có người dẫn đi. Không bao giờ thấy ông ta tỏ ra mệt mỏi. Không bao giờ thấy ông ta rầu rĩ. Mỗi đêm thổi là một sức sống khác. Không đêm nào giống đêm nào. Tiếng kèn khi thì dạt dào như rút ruột, khi thì đầy sinh lực như có cả gió đi đong trong từng hơi thổi, khi thì nhẹ nhàng, khi thì bay lên. Hình như ông ta không biết đến những người xung quanh mà chỉ có cây kèn. Ông ngực phập phồng. Lưng còng xuống. Nhưng khuôn mặt rạng rỡ và say mê hơn bao giờ hết.

Đây là một trong số ít người tôi thấy thực sự quan tâm đến mình đang làm gì. Ý tôi nói là “thực sự quan tâm”.

Chicago, I llinos - đất của Lincoln ⁽¹⁾. Tức là đất của tự do, công bằng, và bình đẳng về tinh thần giữa các cá thể. Những nghệ sĩ lớn lên ở đây đều đã bắt đầu bằng việc chơi nhạc trong các nhà ga xe điện ngầm, bên xөгóc đường, các quán nhạc đợi tầng hầm.

Tôi không phải người học nhạc và hiểu nhạc nên không biết phân biệt rõ các đng. Tôi thậm chí không biết hết tên các nhạc cụ. Nhưng tôi đến đây bất cứ khi nào có thời gian rảnh buổi tối. Tôi thích được nghe nhạc, sống cái không khí rộn rịp trong các quán nhạc. Nếu cần phải tạc tượng về Chicago, tôi muốn có một tượng về ông già chơi kèn đó.

Ngoài những quán *bar* dưới tầng hầm với những ông già chơi kèn vô đnh như thế, Chicago có nhiều thứ để đón tiếp một người mới. Có downtown rực sáng đèn với những tòa nhà chọc trời, những cửa hiệu có thể làm cho người ta lóa mắt. Có kiến trúc của Frank Lloyd Wright⁽²⁾. Có những cỗ xe ngựa dừng đnh đi dạo phố. Có những nhà hát cổ điển, viện nghệ thuật, những ngôi nhà kiến trúc cổ và rất nhiều bảo tàng. Có hồ Michigan lộng gió và đổi màu từng ngày thậm chí từng giờ. Có những con đường quanh co chạy dọc hồ, ôm lấy thành phố. Có các lễ hội vào các cuối tuần của mùa hè - lúc thì nhạc Jazz lúc thì Chic, lúc thì biểu diễn máy bay, hội thả cầu, marathon. Có sân Wrigley đầy những bụi thường xuân (ivy) của đội Cubs⁽¹⁾ mà người Chicago gọi âu yếm là Cubbie. Sân Soldier Field của The Chicago Bears⁽²⁾. Vang bóng một thời Michael Jordan của Chicago Bulls⁽³⁾. Chicago - ở phần trung tâm của nó - có một vẻ đẹp tao nhã, duyên dáng và thông minh. Chicago là cảm giác thăng hoa và trẻ trung. Hy vọng và quyến rũ. Có thể mê đắm thành phố này như mê đắm một cô gái, đẹp một vẻ lộng lẫy, bí ẩn và đầy trí tuệ. It's kind of town⁽⁴⁾ - người Chicago tự hào nói thế!

Nhưng cũng có những người Chicago suốt đời chỉ sống lang thang ở bến xe nhà ga. Những người ngày ngày ngồi im lặng như tượng đá trên đại lộ Michigan, trước mặt là một cái ống bơ và tấm biển "Cứu. Tôi vừa mất việc". Có những người thợ trẻ mình lơ lửng chỉ bằng một vài sợi dây thừng trên độ cao của tầng nhà. Giữa trời gió, đung đưa như những con nhện, để lau kính cửa sổ, tiền lương một giờ chỉ đủ để ăn hai bữa McDonald dành cho người lớn. Có rất nhiều người biến mất mà không ai hỏi thăm.

Trên xe buýt, một lần một người đàn ông d d ghé sát vào tôi hỏi lớn "Có nói chuyện với người d d không?" Tôi trả lời "Tôi không biết cách". Ông ta tiếp tục hỏi tôi những câu hỏi khác. Bộ dạng của

ông ta không bình thường. Tôi giả vờ tôi không hiểu tiếng Anh. Một lần tôi đã bị trấn tiền ở Washington DC chỉ vì khi kẻ trấn lột khốn khổ kia hỏi tôi câu đầu tiên “ Có biết cách nói tiếng Anh không?” tôi đã trả lời “ Có, tôi có biết” .

。O。

Tôi và Ayja. Chúng tôi vẫn như mặt trăng và mặt trời. Tôi đã quyết định sẽ chuyển nhà khi kỳ học mùa thu bắt đầu.

Vanessa Ark đã chết hôm qua vì một tai nạn ô tô. Chị ta đã hoàn thành khóa điều trị cai nghiện và khóa hướng dẫn chăm sóc sức khỏe. Ngày hôm qua, chị ta hoàn tất các thủ tục kết thúc khóa học và bước ra khỏi trung tâm cai nghiện của chúng tôi với một vẻ mặt hơn hớn của người lần đầu tiên “ sạch⁽¹⁾ ”. “ Tôi sạch rồi” - chị ta nói và chào tôi. Khi Vanessa đứng trên vỉa hè chờ xe buýt, một chiếc xe bị mất lái đâm chị ấy văng xuống. Vanessa chết trên đường đến bệnh viện. “ Tôi sạch rồi” - chị ta liên tục nói trong cơn mê sảng cuối cùng.

。O。

Có một đêm tháng Tám tôi đi cùng với mấy người bạn đến một sàn nhảy lớn và khá nổi tiếng ở Chicago. Ở đó, người ta chơi nhạc sống và có nhiều gái nhảy. Vào lúc cao hứng, người ta uống, nhảy, hò hét, phun bia vào nhau và sờ soạng tứ tung. Khói thuốc mù mịt. A cũng phải hét lên thì mới nghe được nhau. M thậm chí họ cũng chẳng cần nghe nhau. Chỉ cần hét lên, rồi ồ ồ và cười (man ợi).

Ở trên sân khấu, hơi khuất so với các nhạc công khác, tôi nhận ra người chơi keyboard là Ayanna Nath. Ayja chơi nhạc như thể, nói thế nào nhỉ à, bỏ củi. Ấy là tất cả những gì tôi có thể nói. Hai bàn tay Ayja chạy trên phím đàn như người tiểu phụ bỏ củi trong cơn

giận. Họ chơi nhạc jazz hay cái gì biến thể đại loại thế, nhanh, ồn ãp và kích động. Hai tai của Ayja đeo hai cái tai nghe lớn. Sống mũi cao và thon, khuôn mặt đen nâu, đôi mắt to, đen, lông mi cong vút của người vùng sông Hằng nổi bật một cách khác thường ở trên sân khấu, bên trên những khuôn mặt đen trắng, đen đen, và đen vàng nhộn nhạo ở dưới sàn nhảy và quầy bar. Những áo quần truyền thống Ấn Độ trang trọng của Ayja tương phản một cách lạ lùng với bia rượu, khói thuốc lá, quần jeans, áo phông, thậm chí những tấm lưng trần trắng hếu ở dưới sàn.

Tôi nhờ một anh bạn đi cùng kéo tay một cô phục vụ, giúi vào tay cô ta mấy đô-la, chỉ về phía Ayja và ghé tai hỏi xem cô gái đó là ai. Cô phục vụ cười bí hiểm, nháy mắt với bạn tôi “ Cô ấy hiếm khi đi đêm với khách lắm, trừ trường hợp đặc biệt; nhưng nếu anh thích thì cứ trả đi, có thể cô ấy sẽ đi. Cô ấy là một nghệ sĩ đấy”. Người bạn của tôi cười, cảm ơn cô ta và nói rằng “ Thực ra bọn tôi là bạn cũ. Cô gái bồi bàn nháy mắt về hiểu biết “ Ờ, bạn cũ. Nhớ nhé, nếu thích thì nói với tôi một tiếng, tôi thương lượng giá cả cho” .

Người ta ném tiền lên sân khấu sau mỗi bài nhạc và vút cổ nhạc công xuống để hôn và rót bia. Ayja cũng bị vút cổ xuống uống bia. Tất cả nhộn nhạo như trên một sân khấu hài. Khoảng nửa đêm thì Ayja và đàn nhạc sống biến mất. Tôi ngủ gục trên bàn trong lúc các bạn tôi vẫn miệt mài trên sàn nhảy.

Đến gần 5 giờ sáng, khi tôi tỉnh dậy, tất cả ánh sáng và âm thanh của đêm trước biến sạch trơn; nhường lại một căn phòng rộng không, trống tuếch, tĩnh lặng; chỉ có vài tia nắng sớm lọt qua lỗ thông hơi xuống những cái ghế được úp ngược im lìm trên những mặt bàn lạnh lẽo. Như thể chưa từng có cuộc vui đêm qua. Tất cả các tiền viên đều đã biến mất.

6 giờ sáng, khi tôi trở về nhà, cửa ngoài không khóa. Tôi ngó đầu vào phòng khách và thấy Ayà mặc một chiếc áo lụa mỏng, tay cầm một miếng mút mềm chăm chú lau những phím đàn trên chiếc đờng cầm của chị.

。O。

Ừ sau này tôi biết rằng từ lâu rồi Ayanna Nath đã không còn liên lạc với gia đình vì một bất đồng nào đó liên quan đến nghề nghiệp. Chị chơi nhạc cho các phòng trà để kiếm tiền chuẩn bị thành lập một tứ tấu bán cổ điển khi tốt nghiệp. Ayà nói với tôi rằng cái mà chị phải cẩn thận nhất là tai nghe và tay. Tai của chị quá nhạy cảm với tiếng động.

Trong lần cuối cùng - cũng gần như là lần duy nhất - Ayà và tôi ngồi nói chuyện tử tế với nhau, Ayà nói rằng chị có thể từ bỏ mọi thứ và không quan tâm đến việc mọi người nghĩ gì miễn là được sáng tác và chơi nhạc. Ayà nói rằng chị muốn được đánh giá là một nghệ sĩ có tài, một người biết làm việc chứ không phải là một cô gái ễ thương. “Một người sáng tạo và sống có nguyên tắc - đấy là điều duy nhất tôi quan tâm” - Ayanna Nath nói.

Tất cả chuyện này xảy ra trong mùa hè trước. Tôi không còn gặp lại Ayà sau đó. Tiến sĩ lịch sử âm nhạc Ayanna Nath cũng biến mất như bất kỳ người nào ta gặp ở trên các đại lộ luôn đông kín người đi lại hối hả ở Chicago.

Chicago, Chicago...

Chấm hết.

Đết truyện

Chết truyện là truyện về cái chết

Vào buổi tối của một ngày thứ Tư có nhiều việc không như ý Thiên Tài phát hiện ra rằng anh không nhất thiết phải sống tốt như thế. Ông tốt của người có quá nhiều nhân tâm, sự hào phóng của người có thừa tài năng; và niềm hy vọng đi đặng vào thế giới bên ngoài - rút cục đã làm anh kiệt sức khi phải đặng nó và những lỗ hổng (có thể có thật mà cũng có thể không) tạo ra bởi những người sống trong thế giới quanh anh.

Đất hiện này vừa là một sự giải phóng, vừa gieo vào lòng anh một cảm giác buồn nản sâu thẳm. Nó mở ra những hy vọng được rũ bỏ; đồng thời gợn lên bóng đặng của sự tuyệt vọng mà rất có thể, khi sự

giận dữ này qua đi, sẽ trở đi trở lại hành hạ anh. Dù gì thì anh cũng đã đánh cược khá nhiều vào thế giới này.

。O。

Giống như lần đầu tiên phát hiện ra rằng chẳng có cái mặt người thật đằng sau vai diễn hề; mà vai hề chính là vai thật; và buồn thay, không phải của một người mà của cả thế giới ở xung quanh.

Giống như người phát hiện ra rằng tất cả những gì mình làm cho đến nay chỉ là thổi lên một cái bong bóng và trầm trồ rằng nó rất đẹp, có thể nhìn thấy cả thế giới phản chiếu trong nó.

Thiên Tài cảm thấy mệt mỏi rồi. Một sự rã rời sâu vào tận trong xương tủy và từng tế bào của con người nhận thức.

。O。

Chỉ trong vòng có 16 tiếng đồng hồ vừa qua, lần lượt từng đại diện của thế giới bên ngoài đã chối bỏ, phản bội, lừa dối, ngả bài, lộ mặt. Sự sống hóa ra chẳng có gì cao cả. Chỉ có anh là ngây thơ và quá nhiều nhân tính.

Đầu tiên là ở văn phòng. Buổi sáng, tất cả đã đồng loạt bỏ phiếu chối bỏ đề án khoa học của anh để chọn đề án khác, với lý do đề án của anh không phù hợp (nó tốt quá mức cần thiết và sự thành công của nó sẽ có ảnh hưởng khó lường (tới ai)? Ngay cả những cộng sự thân thiết của anh cũng tham gia bỏ phiếu ủng hộ đề án kia; rồi tránh mặt anh cả ngày. Thiên Tài đã hăm hở vào phòng Viện trưởng để thuyết trình, cho rằng đã có sự nhầm lẫn nào đó. Anh nhanh chóng nhận ra không có sự nhầm lẫn nào cả; chỉ có một thỏa thuận ngầm về việc tất cả sẽ cùng chung sống với nhau trong sự bình

qân này. Viện trưởng từ tốn nói với Thiên Tài, “ anh biết đấy, chúng ta cần phải thực tế, nếu làm tốt quá, thì năm sau lại phải làm tốt hơn, mà chúng ta cũng không có người để làm; có thể sang năm, sang năm nữa, chúng ta sẽ chọn đề án của anh”

Buổi chiều, Thiên Tài thấy một phần công trình nghiên cứu của mình được đăng tải trên tạp chí khoa học của ngành như một lý thuyết đột phá về công nghệ, nhưng dưới tên của một nhóm người khác - đứng tên chủ đề tài là một người bạn, đồng nghiệp cũ. Tên của Thiên Tài được nêu trong phần lời cảm ơn những người đã đóng góp vào việc xây dựng lý thuyết. Ah chưa kịp hết ngạc nhiên thì chính người bạn kia đã gửi email kèm theo một bản scan bài báo, hân hoan thông báo với anh về công trình của mình, và cảm ơn anh cộng với ca ngợi anh đã là người đưa đến ý tưởng nghiên cứu. Thiên Tài không giận vì sự ăn cắp trắng trợn cũng như sự vô liêm sỉ trơ khấc này; anh chỉ buồn vì sự đánh đổi không đáng giá mà người bạn kia đã lựa chọn. Ah viết thư lại, chúc mừng người kia.

Cả buổi chiều, điện thoại của anh đổ chuông liên tục. Người ta thúc giục, nhờ vả, van nài, kêu cứu, thuyết phục anh làm hộ, làm giúp, xem xét hộ, chữa hộ, suy nghĩ hộ, tháo gỡ hộ những rắc rối mà họ mắc phải. Toàn những vấn đề vớ vẩn mà chỉ cần chịu khó suy nghĩ nghiêm túc cũng có thể tìm ra câu trả lời. Nếu vấn đề thực sự lớn thì người ta chỉ lừa để đánh cắp câu trả lời của anh; lúc nào cũng chỉ là những nhờ vả không tên. Thiên Tài chợt nhận ra rằng thực ra ngày làm việc nào của anh cũng thế - vất kiệt sức vào việc vả những lỗ hổng ở văn phòng này, ở những khách hàng công nghệ cách đó nửa vòng Trái Đất, ở những người bạn cả năm không bao giờ hỏi thăm, ở những đồng nghiệp hoặc người lạ. Ah như con tằm rút ruột nhả tơ cho một thế giới có bản chất lừa dối và bội bạc nhưng luôn tỏ ra một vẻ công bằng và thân thiện.

oOo

Những con kiến đang chạy đi đâu khi nước tràn vào tổ? Chúng chạy đi đâu trong những ngày nắng đẹp trời? Người ta đang nghĩ gì nói gì và làm gì bên ngoài kia, vào một ngày nắng đẹp như ngày hôm nay?

oOo

Có một cái gì đó vỡ toạc ra, không âm ỉ nhưng trắng trợn. Thiên Tài nhìn thấy sự vỡ toạc ấy và ý thức nó rất rõ, đến mức anh chỉ còn biết im lặng, chờ đợi một cách nhẫn nại chính bản thân mình.

Thiên Tài quyết định sẽ đi ngủ một giấc dài. Sáng mai tỉnh dậy, nếu giống như những lần trước đây, thì anh sẽ phì cười với mình trong gương lúc cạo râu; rằng mình đã phóng đại sự việc, rằng mình một lần nữa lại vướng vào sự khổ “sở cầu bất đắc”, rằng mình quá lý tưởng và cầu toàn; vân vân; - những lý do trước đây khiến anh lại hăm hở lao vào những công cuộc mới. Không thể phủ nhận rằng mỗi lần anh lại thận trọng hơn; nhưng lần nào cũng lại vẫn lao vào.

oOo

Quyết định đi ngủ xong, Thiên Tài vẫn còn nấn ná đọc sách một lúc. Anh chọn một cuốn có vẻ vô thưởng vô phạt vì thường thì những lúc như thế này không nên đọc những gì nặng nề. Cuốn sách anh đọc có tên *Làm thế nào để đạt được hạnh phúc*. Thiên Tài không nhớ anh có quyển sách này trong trường hợp nào. Có lẽ là một món quà từ một ai đó trong thế giới bên ngoài.

Món hạnh phúc - cuốn sách nói - người ta cần nhất là một thái độ tích cực, lạc quan. Cần hòa đồng, tạo niềm vui cho chính mình; cần

phải nhìn mọi sự một cách tươi sáng; cần biết lấy lòng người và làm mọi người hạnh phúc vì hạnh phúc người khác cũng là hạnh phúc của mình, vân vân và vân vân. Ah bỏ sách xuống.

Nếu như con người không đáng để lấy lòng...; nếu như sự lạc quan chỉ là tự lừa dối mình... Thì sao?

。O。

Thiên Tài có cảm giác lần này khác các lần trước nhiều. Những lần trước, bao giờ anh cũng biết rằng nó chỉ là một sự thất vọng nhất thời; lần này, nó là cảm giác buồn nản sâu đến độ rã rời. Ah không nói với ai. Ah vẫn bình thường với tất cả mọi người, làm tất cả những gì phải làm; nhưng tận bên trong, anh biết mình đang đặt chân lên một con đường mới. Sẽ chỉ có một mình anh sẽ đi bộ trên đó. Viễn cảnh về sự cô đơn tâm tưởng không làm anh sợ; nhưng nhìn thấy sự vắng lặng và trống rỗng trong thế giới xung quanh - điều đó anh chưa thật qđ.

M cách thận trọng như người đi săn thấy con thú lạ, Thiên Tài lặng lẽ quan sát sự hình thành và lớn lên của cảm giác kia. Nếu như những lần trước, chỉ một vài ngày hoặc một vài giờ, anh sẽ được thấy nó lộng hành trong không gian tâm tưởng của anh, và rồi gục chết. Lần này thì khác, con thú không lộng lộn; nó không bị thương; nó cũng không cố gắng đánh đâu vùng lãnh thổ. Nó chỉ thản nhiên nằm quan sát ngược lại anh. Thiên Tài cảm thấy có lẽ đây sẽ là một người bạn đường trung thành lần đầu tiên của anh trên con đường vừa mở.

Thiên Tài chợt nghĩ nếu anh mãi mãi không tỉnh dậy vào sáng ngày mai, anh cũng không có gì tiếc nuối. Như thể anh đã nhìn thấy tất cả

thế giới này rồi; đã gặp tất cả mọi người và không còn gì có thể làm anh ngạc nhiên nữa. Không có gì còn đáng kể.

。O。

Thiên Tài thiếp đi lúc nào không biết. Chừng một thời gian khá lâu, anh tỉnh dậy vì có tiếng động trên tầng gác mái. Tiếng động to và rõ ràng như thể có người đang lục lọi đồ đạc. Tầng gác mái của căn nhà anh ở là nơi chứa đồ của cả tòa nhà gồm 7 người chung sống này. Nó lỉnh kỉnh các thứ hòm xiềng, đồ dùng không cần thiết và bàn ghế. Rõ ràng có ai đó hoặc cái gì đó đang tìm kiếm trong đồng đồ cũ trên gác mái.

Thiên Tài ngồi dậy trên giường nhưng chưa bật đèn lên. Ah mở mắt và ngồi một phút trong bóng tối để quen dần với ánh sáng mờ mờ trong phòng. Tiếng động vọng xuống từ ngay trên đầu anh.

Hôm đó là tuần nghỉ lễ nên mọi người đều về nhà, Thiên Tài biết chắc trong nhà chỉ còn anh. Không thể có ai khác. Ở đây cũng không có mèo. Sóc không chui được vào nhà và cũng không lục lọi như vậy. Vậy thì có thể là ai?

Thiên Tài lưỡng lự. Nếu đó là một tên kẻ trộm (tìm kiếm gì ở trong những thứ đồ cũ này) thì biết đâu nó có thể có súng; và trong lúc cùng đường sẽ bắn chết anh. Nghĩ đến chết bằng một phát súng vô nghĩa như thế, Thiên Tài vẫn còn chùn bước. Sự chùn bước tổn của anh mất 10 phút. Trong lúc đó, tiếng lục đồ trên tầng mái trở nên gấp hơn, quyết liệt hơn.

Cuối cùng, anh quyết định đứng dậy định bật đèn. Nhưng anh chỉ vừa đặt chân xuống giường thì tiếng động kia ngừng bật, rồi có tiếng chân người chạy từ tầng gác mái, xuống cái cầu thang nhỏ, ngang qua ngay cửa phòng anh, rồi mất hút ở tầng hai. Tim Thiên Tài đập thành thịch. Trong một thoáng chốc khi tiếng chân chạy qua cửa

phòng, anh có cảm giác một viên đạn đã xuyên vào ngực anh. Bỗng rất và mát lạnh. Ah có cảm giác đã trải qua một triệu năm trong giây phút đó. Tất cả mờ đi và đột ngột sáng rõ, rồi lại mờ đi.

。O。

Sáng thứ Năm, khi tỉnh dậy, Thiên Tài không cười. Người đàn ông đang cạo râu trong gương nhìn anh. Ah biết anh không thể cười với người đó được.

Ah không chắc chắn những sự việc đêm qua là mơ hay thực. Ah chỉ nhớ cảm giác của viên đạn xuyên qua ngực anh bỗng rất và mát lạnh. Bất giác anh đưa tay sờ lên ngực trái. Có một vật cộm cộm trong túi áo. Thì ra là một chiếc cúc áo của cái áo bành mùa đông; cái cúc tuột ra từ một ngày mùa đông trước, anh bỏ nó vào túi áo sơ mi nhưng từ đó đến nay vẫn chưa đem lại.

Thiên Tài nắn nót ngắm cái cúc áo. Nó là một cái cúc tròn bằng đồng, có hình chữ thập như thánh giá ở giữa và một chữ B rất nhỏ khắc nổi ở trên. B chắc là viết tắt của hãng Boland hãng làm áo bành mùa đông cao cấp. Chiếc áo bành này là quà tặng của một người bạn gái. Ah chợt nhớ những ngón tay mềm mại của cô ấy lúc đóng cúc áo bành cho anh vào mấy mùa đông trước. Ah cũng nhớ ra rằng từ 2 năm nay, không còn có đôi tay mềm mại nào ở xung quanh anh.

Thiên Tài bỏ cái cúc áo trở lại trong túi. Quạt lần vải mỏng, nó chạm vào ngực anh mát lạnh. Ah vẫn không nhớ rõ hôm qua anh đã mơ hay tỉnh và tiếng động kia là có thật hay không.

Ah cũng không buồn kiểm tra xem mình đã bị mất gì

oOo

Trong bữa sáng, Thiên Tài phân vân xem mình có nên đi làm. Nghĩ đến những việc xảy ra hôm qua ở văn phòng, anh hơi lưỡng lự. Thế giới ấy đã mất vẻ thần kỳ của nó; nhưng anh vẫn chưa hết hẳn hy vọng. Ờ lại; anh đã quên mất rồi. Khoa học lúc nào cũng cuốn hút anh và sự thực là lúc nào anh cũng có đầy một núi công việc mà người ta nhờ vả. Anh đã không quản ngại điều đó, bởi vì niềm vui mà công việc khoa học mang lại lớn hơn cảm giác bị đối xử bất công. Ngay cả bây giờ, anh cũng không thể thờ ơ được.

Thiên Tài ra đến bến xe lúc nào không biết. Đứng vào tuần nghỉ lễ nên bến vắng tanh; trên xe cũng vắng tanh. Ở cơ quan, không có ai, và cuộc sống hình như chẳng khác gì ngày hôm qua. Anh nhận ra rằng anh chưa bao giờ để ý thích đáng đến con người; anh chưa bao giờ nhận ra vào ngày cuối tuần, không có người nào ở cơ quan. Có hay không có, thế giới của anh vẫn vậy.

oOo

6 giờ tối, Thiên Tài rời công sở để trở về nhà. Anh đi bộ ra phố để ra bến xe buýt. Cả phố không một bóng người, chỉ có tuyết chạy trắng xóa trên đường mỗi khi có gió thổi. Phố là một đường phố nhỏ nối liền hai phố lớn. Văn phòng anh nằm ở khu phía Tây thành phố, vốn là khu không mấy đông đúc.

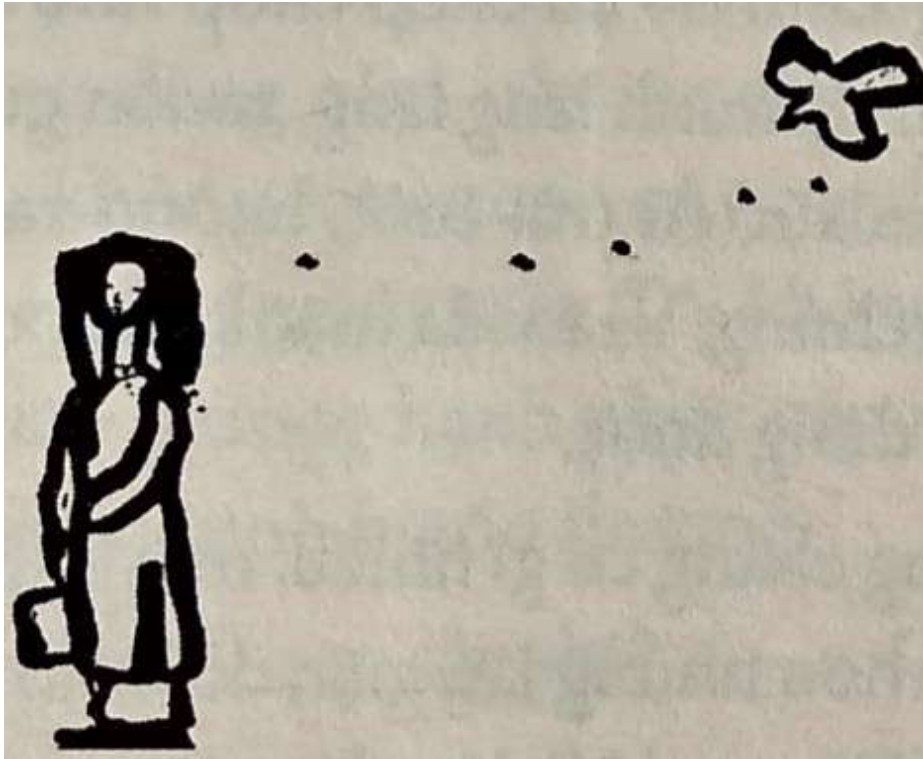
Anh đi được nửa phố thì có hai người đàn ông áp sát anh. Người đi bên trái đội mũ sụp xuống, mặc áo đen, đứng vẻ điềm tĩnh. Người đi bên phải mặc áo bành tô dài; hắn có vẻ nôn nóng vì hắn gần giọng nói với anh ngay khi vừa áp sát anh “đưa hết tiền đây”. Thiên Tài có thể cảm thấy nòng súng đen ngòm khuất sau lần áo bành tô của anh ta. Anh lưỡng lự trong lúc vẫn tiến lên. Nhưng anh chưa đi hết phố

thì đột ngột áo của anh bị giật phăng ra. Ah cảm thấy một cảm giác mát lạnh và bỏng rát ội từ bên sườn lên ngực trái. Thiên Tài ngã xuống đất.

。O。

Sáng thứ Sáu, khi Thiên Tài tỉnh dậy, người đàn ông trong gương mỉm cười với anh. Nhưng Ah thì không cười. Ah đã không cười kể từ tối thứ Tư.

Đọa thông

Tôi quyết định chia tay anh. Ý thức được điều ấy không phải ẽ
đng. Tôi đã đau biết chừng nào mặc d tôi vẫn tỏ ra rất bình thản.
M nói “Dạo này trông con hơi xanh. Thức khuya vừa thôi, đi ít thôi
và bớt làm việc đi một chút. ăm là làm cả đời chứ có phải một sớm
một chiều đâu mà vội. Sức khỏe là quý nhất, con ạ; tiền cũng chẳng
mua được”. Tôi nói khẽ “Ừng, con biết rồi”. Nhưng tối nào tôi cũng
thức khuya để làm việc và để khỏi phải nghĩ về anh. Ngày nào tôi
cũng đi làm từ sớm và về lúc chiều thật muộn, cố vớt bỏ cái thói
qg ghé vào nhà anh trên đường về lúc tan tầm. Sự náo nhiệt của
phố phường, cái tình yêu cuộc sống luôn âm ỉ cháy trong tôi từ trước
khi biết anh và sự rơ vang tưởng như bất iệt của cuộc đời giúp tôi
bình tâm được đôi chút trên những qăng đường đi, mệt mỏi giữa
hai lần đèn giao thông xanh đỏ cứ chớp chớp như những con mắt

buồn ngủ. Tôi thấy mình lâng lâng, muốn gượng lên nhưng mà ý chí và cảm xúc cứ trôi tuột, buông xa. Tôi nhủ thầm rằng tôi mặc kệ chúng. Tôi đã mặc kệ được khá lâu rồi. Tôi biết mình chịu đựng được.

Chuyện cũng chẳng có gì nhiều, nếu không muốn nói là không hề tồi tệ hơn những lần giận dỗi nhỏ mà chỉ mình tôi biết trước đây. Đây có lẽ là lần đầu tiên anh cảm thấy rằng anh đã làm tôi tổn thương. Ah lúc nào cũng thế cả. Tôi là sự vô tâm cố hữu. Tôi là cái thói mặc kệ cho mọi việc đến và đi, không níu kéo, không đấu tranh. Tôi đã tha thứ nhiều lần; lần nào cũng là tự mình lại tha thứ. Cái tình cảm lâu bền mà chúng tôi đã có ấy có khi còn hơn cả một tình yêu. Nó là một trạng thái nương tựa lạ lùng, là cần đến ai đó cho sự sống của mình, là làm cho mình hạnh phúc và tốt lên, là thấy mình vững chãi, bình yên... - thiêng liêng và giản dị biết bao. Bao giờ tôi cũng tha thứ được. Tôi biết anh đã mệt mỏi với tuổi thơ bất hạnh của mình. Có lẽ anh đã quen với sự bất hạnh đến mức không dám tin và bám giữ lấy hạnh phúc tồn tại trong đúng một cá thể nào đó vì sợ rằng rồi ngày kia, khi nó bỏ ra đi giống như người ta vẫn có thể giận và bỏ nhau đầy vô cớ trong cuộc sống này anh sẽ không còn gì không còn lại cả cái tự chủ, kiêu hãnh kiểu một người cô độc như bây giờ anh đang cố bám giữ, cái đã làm cho tôi thương và quan tâm đến anh. Lúc nào anh cũng lặng lẽ chịu đựng và lần nào tôi cũng lặng lẽ quên đi; để rồi chúng tôi luôn phải tránh nhắc lại những vết thương cũ

Bây giờ, cũng chẳng có lý do gì đủ lớn và đúng đắn cho quyết định của tôi cả. Có điều, tôi không còn tin rằng mình đủ độ lượng và yêu thương, cũng không còn đủ kiên nhẫn với sự chịu đựng đáng cảm của cái đầu óc rành mạch và nghiêm khắc ấy không còn muốn có gắng đi một mình trên con đường đời chông gai ấy nữa. Tôi không tin

rằng người ta xứng đáng được hưởng hạnh phúc nếu không tìm kiếm và giữ gìn. Tôi thấy mình bị tổn thương.

Đ bao thời gian đi qua rồi nh?

Sáng nay cũng lại vẫn là một sáng bình thường nữa thôi. Tôi thấy lòng buồn bã nhưng cứng cỏi - đây là một cảm giác ngấm sâu như rượu cần và ăn mòn như a xít. Tôi không cho những ý nghĩ trôi đi nữa mà quyết định đi làm sớm hơn thường ngày. Nhưng cái đồng hồ báo thức vừa gõ 6 tiếng nhẹ nhàng và êm ái kia là cái đồng hồ mà anh đã mua cho tôi. Ah nói “Em thật là người biết quản lý thời gian, thật là một người biết thưởng thức cuộc sống đấy”. Cái đoạn opera trích trong vở Carmen mà tôi đang nghe đây thì làm cho tôi nhớ đến những lần đi nghe hòa nhạc trong Nhà Hát Lớn, đi xem phim và đi nghe hát với anh. Tôi sẽ nghe hết đoạn nhạc này, đoạn nàng Carmen trêu chọc Don Jose rồi sẽ rời khỏi cái giường ấm áp này, sẽ xuống nhà ăn sáng với bố mẹ, sẽ đánh răng rửa mặt bằng nước ấm ủ trong cái phích nước màu đỏ rồi đi xe ra đi làm. Tuần tự từng việc một. Tôi biết mình buồn.

7 giờ sáng. Những cặp vợ chồng trẻ đưa nhau đi làm. Tôi thấy họ đáng thương. Ngày mai, rất có thể một nửa trong số những đôi vợ chồng và người yêu kia tuyên bố bỏ nhau và sẽ có thêm một nửa số người buồn bã một cách lặng lẽ và can đảm như tôi lúc đứng đợi đèn đỏ chờ đến lượt qua đường và câu ầm niềm vui sống của mình trên từng việc nhỏ nhặt, vật vãnh, tuần tự. Bác bảo vệ già tươi cười chào tôi và hỏi “Thế nó đâu mà đi một mình hả con?”. Tôi khẽ cười “Dạ, anh ấy bận đi công tác”. Không vui, không buồn vì câu hỏi ấy. Tôi thấy bác bảo vệ cũng đáng thương. Làm sao mà tuổi già của bác còn phải nhớ hết tên bạn trai, bạn gái của những nhân viên trẻ như tôi trong cái trụ sở to lớn này.

7 giờ 30 sáng, tôi kiểm tra hộp thư điện tử trước lúc vào làm. Có một đồng thư công việc chán ngắt với một vài cái thư của bạn bè và một cái thư của một người bạn rất thân đang ở bên Anh. Đây là một người mà tôi đã ương bướng từ chối để yêu anh, một người con trai hiểu tôi, trân trọng và thương tôi đến mức tôi ưng nhận làm anh trai hơn. Anh ấy hỏi thăm sức khỏe công việc và không biết vì sao lại nói một câu băng qor: “ Có gì trục trặc, nhất định phải nói cho anh biết. Nhớ là đừng bao giờ để một xích mích nhỏ làm hỏng một tình cảm lớn, nghe chưa” .Tôi nhớ đến những kỷ niệm cũ với anh, bản khoăn không biết đây có phải một tình cảm lớn. Tôi không tiếc nhưng buồn.

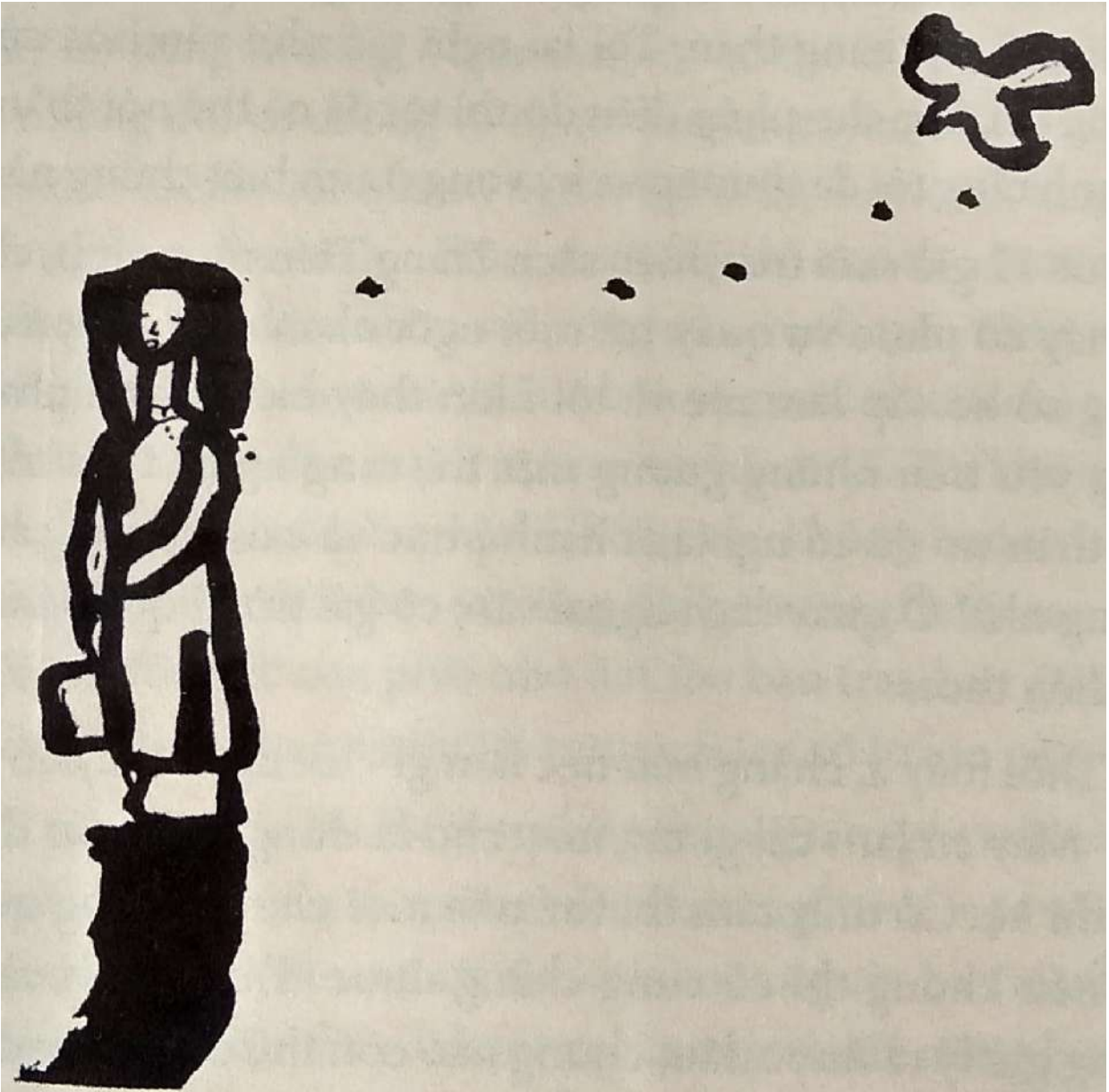
11 giờ 30 tôi quyết định không đi ăn cơm với mọi người mà đi ăn một mình và đi bộ sang phố Tràng Tiền mua mấy quyển sách về đọc. Đầu rồi tôi chưa đọc được truyện gì mới mà dạo này lại khó ngủ. Trong hàng Fastbop những người nước ngoài bắt tay và hôn má khi gặp mặt, lại bắt tay và hôn khi ra về, cầm tay mà đi dng đng trên phố. Họ cười nói thoải mái và thẳng thắn. Tôi lại nghĩ giá như văn hóa của chúng ta cũng cho phép điều đó thì tôi đã có thể nói thẳng với anh rằng tôi đã thương và kỳ vọng ở anh biết chừng nào.

lúc 12 giờ rưỡi trưa, hiệu sách Tràng Tiền vắng tanh; chỉ có mấy cô phục vụ qầy trẻ tuổi ngồi nhàn nhã. Một nửa trong số họ sắp làm mẹ và tôi nhìn thấy niềm hạnh phúc đáng yêu trên những gương mặt trẻ, rạng ngời. Tuổi trẻ - bản thân nó đã có nghĩa là hạnh phúc và cái đẹp rồi, phải không nh? Ở qầy sách ngoại văn, cô gái trông qầy đang nói điện thoại:

- Thôi mày ạ, chẳng nên tiếc làm gì - tôi nghe thấy cô ấy nói - Mày cứ làm cái gì mà mày cho là đúng đắn, còn đến đâu thì kệ. Có tình cảm thì thế nào mọi chuyện cũng qạ; còn nếu không thì cố cũng chẳng được. Trong tình cảm, không giở lý ra được đâu; chừng nào còn thể thì chẳng đến đâu cả...

Ngừng một lát.

- Biết rồi..., thì mày cứ thử xem, không về sau lại hối hận. Đng suy
tên làm gì chỉ căn cứ vào thực tế hiện tại thôi, chuyện cũ đừng bới
lại... Hả? Đợc rồi, mà tao nói thật là nếu có xung đột thì phải giải
quyết sớm đi;để lâu thể nào cũng rắc rối lắm đấy ... ờ... ờ...

Tôi tưởng tượng lại một cô gái nào đó xung đột với người yêu. Tôi muốn gào toáng lên thật to. Ôi trời ơi, thế giới nay có mỗi chuyện ấy để nói thôi à? ~~M~~ sao lại toàn là các cô gái thế không biết. Không có đàn ông, chắc cũng chẳng đến nỗi chết. Tôi nghĩ đến anh và tưởng tượng có lẽ bây giờ anh cũng đang hờn hnh lắm với sự chịu đựng của mình h. Tôi thấy mình ghét anh và tôi ghét sự bướng bỉnh của anh. Nhưng nếu anh không bướng bỉnh và không đg cảm chịu đựng như thế; tôi đã chẳng thương và tha thứ cho anh bao lần từ trước đến giờ. ~~Ah~~ chẳng giống những gã con trai hờn hnh khác. ~~Ah~~ chẳng giống vậy chút nào. Nhưng hình như cái gì cũng có giới hạn thì phải.

Tôi mua hai quyển truyện cổ ~~A-d-xa~~; một quyển truyện ngắn ~~M~~ và một quyển truyện của ~~Eutopsky~~ cứ như để trả công cho sự hảo tâm của cô gái đứng quầy với người bạn gái đáng thương nào đó của cô ấy. Tôi không muốn nghĩ đến anh nữa.

3 giờ chiều, ~~Fređ~~ - giám đốc người ~~M~~ - nói với tôi rằng chúng tôi đã ký được cái hợp đồng khó nhọc ấy và anh sẽ chiêu đãi mọi người, nhất là tôi vì đã vất vả suốt thời gian vừa qua. ~~Fređ~~ nói rằng kinh nghiệm và sự điềm đạm, chắc chắn của tôi là một tài sản. Người nước ngoài thật lịch sự và khéo ăn nói. Nhưng chính anh cũng đã có lần nói với tôi rằng anh thích sự điềm đạm của tôi. Chúng tôi đi uống bia và ăn uống linh đình; mọi người cười đùa và trêu nhau ầm ĩ tôi hứng chí xung phong hát một bài hát tiếng ~~Ah~~ của ~~Batle~~; lời của nó nói rằng *Ngày hôm qua, mọi nỗi buồn của tôi tương đã rời ~~x~~; thế mà bây giờ chúng dường như hiện hữu cả nơi này*". Tôi thấy mình mệt và hình như là ngu xuẩn.

5 giờ chiều, tôi quyết định về nhà, mặc cho mọi người níu kéo. Tôi cũng không muốn quay lại văn phòng để làm việc muộn hôm nay nữa. Tôi tưởng tượng mình đi về ~~qa~~ chợ, mua một ít đồ ăn ngon

mang về cho mẹ nấu và mua kẹo rồi sẽ ăn một bữa tối không vội vàng với bố mẹ. Như thế sẽ thanh thản biết bao. ~~Ừ~~ tối nay tôi sẽ không làm việc mà ngồi xem phim với mẹ hoặc nằm ở phòng khách mà đọc sách hay nói chuyện thời sự với bố, hoặc bàn chuyện kinh danh. Tôi sẽ đi ngủ khi thật mệt rồi. ~~Đ~~ải, bố mẹ luôn tự hào về tôi biết chừng nào và tôi bao giờ cũng bé bỏng, đáng thương và đáng yêu cả. Tôi muốn về nhà.

5 giờ rưỡi chiều. ~~Đ~~ường phố đông đúc và bụi. ~~Đ~~ại tắc đường. Tôi không thấy mình bức mình. Cũng không sốt ruột. Trên vỉa hè, những ~~Đ~~ học sinh nhỏ đi học về cười đùa ríu rít. ~~M~~ vài nhà hàng và cửa hiệu đã bắt đầu thấp đèn. Tôi nhớ đến mùa đông trước vẫn thường hay chạy xe cùng anh loanh quanh qua các phố vào tầm này rồi đi ăn tối ở đâu đó.

Nếu bây giờ ghé vào nhà anh, nhìn thấy anh, cười với anh và nói một điều gì đó thật cần cấn hoặc có khi cũng chẳng cần nói gì cả, chỉ cười thôi thì tốt biết bao. Cái ý nghĩ ấy đi qua nhanh như một cơn gió. Tôi nhớ lại cái email lúc sáng và những câu nói băng qợ của cô gái bán sách trên phố Tràng Tiền.

~~Đ~~en xanh. Tôi rẽ về phía tay phải.

Kể chuyện

Cuối cùng thì Châu cũng quyết định đi đến nhà nguyện Astin để dự buổi tưởng niệm Frank. Frank ở trong cùng chương trình tiến sĩ ngay trên anh một khóa. Frank vừa chết tuần trước. Người ta không biết lý do tại sao. Chính xác hơn là người ta biết nhưng không nói. Thế những lời thì thầm nhỏ nhỏ lan truyền trong cộng đồng Trường phúc lợi xã hội Noople - và dĩ nhiên mọi người đều giả vờ như không nghe thấy - thì Frank chết vì dùng thuốc phiện quá độ trong lúc đang học thi vượt rào.

Chuyện kể là người ta - gia đình và các bạn bè - đã cố gắng liên lạc với Frank trong nhiều ngày. Không ai thành công. Cuối cùng, anh trai của Frank đến căn nhà Frank thuê để tìm. Frank được tìm thấy ở đó, đã chết được mấy ngày, đầu gục trên bàn học, xung quanh là sách vở.

Chỉ mới thứ Hai tuần trước, Châu còn nhìn thấy Frank trong sảnh của trường. ~~Đ~~ng mùa hè nên chẳng có ai đến trường ngoại trừ mấy đứa đến học ôn thi vượt rào như Frank và anh. Hai người chào hỏi và nói chuyện với nhau một lúc. Thứ Sáu đó, Châu đi Faraway chơi. ~~Đ~~n Chủ Nhật thì anh nhận được email của bà chủ nhiệm khoa thông báo cho học sinh toàn trường rằng Frank đã chết.

。O。

Lúc ấy là gần 3 giờ chiều. Các Giáo sư trong khoa và các bạn bè đã tụ tập khá đông. ~~A~~ nấy đều ăn mặc chỉnh chu. ~~M~~t đội ngũ đ~~ể~~ hoàn hảo và thành kính. Có lẽ chỉ có mỗi Châu là ăn mặc hơi cầu thả. ~~A~~h ở chỗ làm tạt vào và gần như quên khuấy là hôm nay phải đi đám ma Frank. Anh thấy tiến sĩ Carmus ~~l~~ên nhìn mình rồi nhìn lảng ra chỗ khác và bà Bake chủ nhiệm khoa đón lòng mày khi thấy anh xuất hiện với bộ đ~~ể~~ng như thế ở cái cổng vòm của nhà nguyện. Châu phớt lờ tiến sĩ Carmus và bà Bake để đi ra chỗ mấy người bạn cùng khóa. ~~A~~ms, ~~J~~enise, Tim và mấy người khác đang đứng với nhau, có vẻ lạng lạng hơn thường ngày.

- Thế nào các chiến hữu, nghỉ hè khỏe không? anh hỏi.
- Nói nhỏ thôi, cu con.
- H~~ết~~ Châu, làm gì suốt mùa hè?
- ~~Đ~~am việc thôi, với cả học thi.
- Taket ~~asy~~ (1) . Cuộc sống được mấy mà học và làm nhiều thế.
- ~~Đ~~am ơn đừng nói taket ~~asy~~ nữa đi. Sáo rỗng.
- Thôi ngừng triết lý đi nào...

- Rừ!

- My biết Frank không?

- Biết sơ sơ.

- Frank thật là một người ễ chịu. Ah ta rất vui vẻ và thân thiện. Tôi vừa thấy anh ta tuần trước, thế mà... Buồn quá.

- Ủ

- Thật không thể tin được. Tôi vẫn không thể tin được.

- Nay Tim, mày còn làm với Giáo sư Hædck không?

- Ờn làm.

- M y giỏi chịu đựng thật. Tao thì xin kiếu. Hồi năm ngoái tao làm cùng bà ấy. Bà ấy bấm đồng hồ từng giờ tao làm. M tí nào là bà ấy cắt tiền. M bà ấy khó tính kinh khủng, một năm mới cười một lần.

- Thì dĩ nhiên mày làm công ăn lương thì phải làm đủ giờ chứ. Vì cả Hædck giỏi. Học được nhiều.

- Tao cần gì Học nhiều ích gì Tao đang làm với Khe . Ông ấy vui tính mà thoải mái. Làm việc như không. Sướng thật.

- My là đồ ăn cắp rẻ tiền. M tên đạo đức giả chính cống.

- Hæchú nhóc Chau điên...

- Có biết Mth a mới có bài trên tạp chí không? Chẳng biết bao giờ tao mới có cái gì xuất bản. Cứ thế này tao sẽ bị tổng khởi trường.

- Khởi lo đi. Tao cũng giống mày . Mth a thì nói làm gì

- Này, mày có biết vì sao Frank chết không?
- Có cần phải biết không?
- Tao nghe nói Frank chết vì chơi thuốc quá liều.
- Ờng nghe Adam, chị thấy bảo Frank bị bệnh tim. Chắc học nhiều, stress nên thế. Tội nghiệp.
- Tớ tưởng là uống thuốc bệnh với rượu nên sốc.
- Chúng mày điên rồi. Thôi đi.
- Báng bổ quá đấy các chiến hữu.
- Thôi đi vào đi, đến giờ rồi.

oOo

3 giờ thì buổi lễ bắt đầu. Trong nhà nguyện, người ta ngồi im như tượng đá, đầu cúi xuống. Ở đó có một vài tiếng sụt sịt. Châu ngược lên nhìn mái vòm nhà nguyện. Đây là một nhà nguyện khá cổ, kiến trúc và tuổi tác đều cổ. Nó có những cửa sổ cao gần kính màu theo các tích trong Kinh Thánh. Chính giữa là tích Giáng Sinh, rồi tích rao giảng Kinh Thánh, rồi tích bị đóng đinh treo trên thập ác.

Hôm đó là một ngày hè nắng đẹp. Nắng chiếu qua những tấm kính màu thành từng vệt sáng trắng xuống cả khoảng không gian cao trong nhà nguyện. Ở cửa những bụi thường xuân leo dọc những bức tường bên hông nhà nguyện vẩy vẩy bên ngoài cửa sổ như những ngón tay.

Sau một phút mặc niệm, người ta bắt đầu nói.

Đầu tiên là Virgie - bạn gái của Frank. Virgie đọc cái ma il cuối cùng mà Frank gửi cho cô. “Nước là một ợng vật chất kì d ệu. Kì iệu nhất trên trái đất. Ah yêu nước khủng khiếp. Ah nghĩ kiếp trước chắc anh là một con cá. Em ủa anh mơ thấy mình đang lặn và có hàng đàn cá mập vây xung quanh anh. Nhưng anh không sợ. Lúc nào anh cũng cảm thấy an toàn ở dưới nước. Ah thực sự nhớ biển” .

Tiếp đến là Cole. Cole đã gần 60 nhưng vẫn còn theo học. Cole cũng khóc.

Đi đến giáo sư Ag , giáo sư phụ trách Frank. Bài iến văn của bà rất ời.

oOo

Châu không thân với Frank nhưng biết khá rõ về anh ta. Họ học cùng nhau một số lớp. Ấn tượng của anh về Frank không được tốt đẹp. Ah ta luôn đến muộn, ngáp suốt buổi học, hỏi những câu nhâng nháo và bộ ợng lúc nào cũng rất khệnh khạng. Ah ta thường mượn bài làm để chép. Năm ngoái Frank đã trượt kỳ thi vượt rào và năm nay phải thi lại.

Có một chuyện đã xảy ra giữa họ. Hai tuần trước ngày thi, Frank gặp Châu và thẳng thừng đề nghị anh làm bài giúp anh ta. Cái giá được đưa ra rõ ràng. Frank nói anh ta không thể trượt tiếp năm nay; vì như thế anh ta sẽ bị đuổi khỏi trường. Châu nói anh không thể, vì anh không muốn Frank ấn sâu thêm vào một con đường anh ta không thích thú gì “ Nếu anh không thích con đường nghiên cứu học thuật, thì anh nên bỏ trường và làm việc gì anh muốn đi - như thế sẽ tốt hơn cho tất cả” .

Nhưng Frank không nghe. Anh ta khẳng khẳng nói rằng anh ta phải vượt qua kỳ thi này, bằng bất cứ giá nào. Anh ta nói một tràng những điều gì đó về sự không khác nhau giữa màu xám và màu đen; về sự bội phản của thế giới và sự tuyệt vọng; về những lời nói dối và trò chơi lớn, về sự cứu rỗi và hình phạt kéo dài. Châu bắt đầu cảm thấy một nỗi chán nản và khinh bỉ dâng lên lợm cả giọng. Anh nhìn vào Frank đang thao thao bất tuyệt. Cái dáng cao lớn của anh ta choán đầy chiếc ghế bành trong sảnh. Hai cánh tay mạnh mẽ vung lên. Anh ta không nhìn Châu; chỉ có lời của anh ta vương đầy trong không khí, gần như được tích điện.

Đột nhiên, anh ta ngừng lời, úp hai lòng bàn tay vào mặt và khóc nức lên. Hai vai của Frank rung lên như trong một cơn kích động không thể dừng được. Frank đứng lên bám lấy vai Châu, anh ta nói đứt quãng:

- Anh phải giúp tôi. Tôi không còn tin ai được nữa.

Châu thở dài và bảo Frank:

- Thôi được rồi, tôi sẽ giúp anh nếu anh cứ nhất định vậy.

Frank không đáp lời. **A**h ta ngồi xuống ghế. Sau đó anh ta đi vào nhà vệ sinh lau mặt. Khi anh ta quay lại, Châu thấy anh ta đang nghe điện thoại và cười rất lớn với ai đó trong ống nghe. **A**h ta giờ một ngón cái lên và nháy mắt với Châu.

oOo

Bằng một cách nào đó, người ta phát hiện ra rằng Châu chính là người cuối cùng “trên mặt đất này” đã nói chuyện với Frank. **A**h không thể từ chối lời đề nghị của bà trưởng khoa là “nổ vài lời về buổi gặp mặt cuối cùng với Frank”.

Châu bước lên bục, nhìn xuống dưới. Tất cả đều chăm chú nhìn anh với một vẻ háo hức. **M**ọi người háo hức quá. Họ muốn biết lần cuối cùng Frank gặp một ai đó ở Noopolis thì anh ta có bộ dạng thế nào.

Ở dưới kia, hàng trăm cặp mắt nhìn dồn vào anh trong lúc anh đứng đằng sau cái bục diễn thuyết. **A**h bám hai tay vào mép gỗ, nhìn xuống. Trời ơi, mọi người háo hức quá!

“**L**ần cuối cùng tôi gặp Frank...” - anh bắt đầu nói.

Ah đó bật khóc. **Đ**ấy là Virgie. Châu đứng lại và lại mân mê cái mép gỗ. David lúc đó ngồi ở hàng đầu, bước lên vỗ vỗ vai anh động viên và đưa cho anh một cái khăn giấy. Nhưng anh có khóc đâu.

“**L**ần cuối cùng tôi gặp Frank...” - anh nói tiếp - “là hôm thứ Hai tuần trước. Cậu ta bảo tôi rằng cậu ta là một thằng bợm”.

Tất cả mọi người đều phá ra cười một cách thoải mái. Ngay cả Virgie cũng cười. Châu thấy ai đó nói với người bên cạnh “**Đ**úng là Frank.

Cậu ta luôn tự giấu cọt mình , ôi cậu bé đáng thương” .Chẳng ai để ý là anh nói thật cả.

“ Nhưng lần đó chúng tôi chẳng nói chuyện gì nhiều; chủ yếu là chuyện học hành, thi cử. Còn lần trước đó nữa, khi tôi nói chuyện với Frank ở trong trường, thì cậu ta bảo tất cả mọi người ở đây đều là bọm” .

ại cười. Châu thấy bà chủ nhiệm Bake vừa cười vừa nhăn mặt. Chắc họ nghĩ trò đùa của anh đang trở nên quá lố. Chẳng ai biết là anh nói thật.

“ lúc ấy, chúng tôi ngồi ở trong phòng lab cùng học bài ôn thi. Mọi người đều biết là kỳ thi này khó khăn thế nào. Frank bảo rằng cậu ta sợ bị đuổi khỏi chương trình ; lúc ấy thì mọi thứ sẽ tiêu tan. Cậu ta bảo là cậu ta không biết tại sao mình lại học tiến sĩ và tất cả những cái này có ý nghĩa gì Cuộc sống này đang giết chết tôi - cậu ta nói thế. Frank lo sợ rằng cậu ta sẽ không làm được cái gì quan trọng hay có ích...” .

ên đây thì bà Bake lên làm bộ d anh xuống phía dưới. ồi với một nụ cười dịu yên ổn và giọng nói ngọt ngào mê đắm lòng người, bà nói rằng Châu là một trong các bạn thân của Frank, đã sát cánh cùng Frank trong kỳ thi mới đây và chắc là quá xúc động nên mới nói năng “ không bình thường” như vậy trong một “ buổi lễ như thế này” . “ Chúng ta đều sẽ nhớ Frank” - bà Bake kết luận.

。O。

Châu bắt đầu để ý thấy có những ánh mắt lơ lén nhìn anh rồi lảng ra xa khi anh trở lại trường vào tuần sau buổi tưởng niệm Frank. Có cả

những người bắt đầu đi đường vòng khi thấy anh ở xa xa trong hành lang.

Một tuần sau nữa, khi năm học bắt đầu, chẳng có ai trong cộng đồng Noople muốn ngồi cạnh anh trong lớp học. Chẳng ai nhắc đến Frank; hoặc ít nhất họ cũng không nhắc khi có mặt anh.

Tháng Mười, bà Bake thông báo cho Châu biết rằng anh trượt một môn thi vượt rào và sẽ phải thi lại. Ông vào môn mà anh thích nhất - Kinh tế học phúc lợi. Còn Frank được thông báo là đã đỗ định kỳ thi vượt rào.

Đi mọi việc cứ thế từ từ trôi qua...

。O。

Nhưng không...

Vào buổi sáng thứ Hai trong tuần thứ hai của tháng Mười Hai, ngày học cuối cùng của kỳ học mùa thu, Châu bước vào căn phòng lớn dành riêng cho các nghiên cứu sinh ở trên khoa và nhìn thấy ngay trên cửa một tấm biển kim loại to, màu đen tuyền, bằng thép không gỉ trên có khắc một hàng chữ bay lượn, nét khắc cẩn thận và trang trọng:

Phòng Frank Peters

Trên đó là một hàng chữ nhỏ, màu xám bạc: *Phòng này được đặt tên Frank Peters để tưởng niệm người bạn đáng kính của chúng ta đã không may qua đời trong lá học tập và nghiên cứu tại trường.*

Trong ánh nắng mùa thu hắt qua những tấm kính cửa sổ, cái biển thép ánh lên một thứ ánh sáng áp đặt và vững chãi - như một lời

phán quyết, một sự thừa nhận, một sự đóng đinh câu rút, một bản án vĩnh viễn sẽ còn lại ở đây, 5 năm, 10 năm, 100 năm, 1000 năm nữa, ngay cả khi Châu đã đi xa khỏi nơi này, đi rất xa...

Không hiểu sao, mắt Châu đột nhiên cay xè. Một cảm giác vô vọng dâng lên bóp nghẹt tim anh. Nước mắt anh cứ thế mà tuôn ra xối xả.

Nước mắt anh cứ thế mà xối xả tuôn ra, tuôn ra...

**Mai
ê buyện nhỏ
ề ðhoma**

buyện thính há

Đam Dỵ Kính thính

Ở đâu đó - tôi tin - phải có câu trả lời cuối cùng cho tất cả những lộn xộn và bất an của thế giới này.

Như là, vì sao người M giàu có còn chúng ta thì vẫn nghèo? M sao ở phía kia của M Trăng lại luôn tối và lạnh lẽo? M sao người Qảng ở Trung Qốc có thể ăn thịt người? Hoặc như là; vì sao cái trang web nhiều người truy cập nhất thế giới lại là một trang web khiêu dâm? V này, Bin và đồng bọn có nỗi ám ảnh tuổi thơ nào với máy bay và nhà cao tầng nào không nhỉ?

Nhất định là ở đâu đó phải có câu trả lời cuối cùng cho tất cả những lộn xộn và bất an của thế giới này.

Thì cứ nhìn cái thế giới tin hìn của tôi mà xem. Câu hỏi làm tôi trần trọc mất mấy tuần “Đ đâu, làm gì trong một tuần nghỉ giữa kỳ học mùa xuân” rút cục đã được trả lời thỏa đáng và nhanh gọn không ngờ. M buổi chiều tháng Ba không có gì đặc biệt; trong lúc đang đứng đĩnh thu ợn băng đĩa và tài liệu giảng dạy sau buổi lên lớp, Giáo sư Jani người mà tôi là trợ giảng, đột nhiên hỏi tôi có muốn đi Qahoma với cô vào ip nghỉ hay không. Tôi chẳng tìm được lý d gì để nói không. V thế là: Qahoma (1) !

buyện thhai

Đồ

Có năm chúng tôi lên đường từ Dram City đi Oaho ma. Đan đường đi chừng 40 dặm, băng ngang qua bang Kansas. Có nhiều cách để phân chia nước Mỹ nhưng tôi hay chia thành 2 kiểu: kiểu thứ nhất là cắt ngang nước Mỹ thành miền Bắc và miền Nam - miền Bắc tự d, miền Nam bảo thủ; kiểu thứ hai là cắt dọc nước Mỹ thành bờ Đông - đồng bằng lớn ở giữa - và bờ Tây. Cả Dram City, Kansas và Oahoma đều thuộc vào phần đồng bằng lớn ở giữa, xuôi đến xuống phía Nam.

Nhà này không phải là mùa lý tưởng để đi chơi vì tuyết đã tan nhưng cây cối chưa mọc trở lại, đâu đâu cũng chỉ là một màu xám xám của cỏ và cành khô trên những quả đồi nhấp nhô liên tục. Đ suốt các bang ở vùng đồng bằng lớn nước Mỹ là những cánh đồng ngô, bò, đồi nối tiếp đồi chạy ngút mắt. Cứ đi một quãng lại thấy những quả đồi vừa được đốt cỏ xong: đen và bụi. Bây giờ vẫn đang là cuối mùa khô ở Mỹ - nếu có bão và sét, rất có thể có các đám cháy trên các đồng cỏ khô hoặc rừng cây trụi lá.

Chúng tôi khởi hành từ sáng trên hai xe ô tô kiểu minivan⁽¹⁾, vừa đi vừa ăn dọc đường. Quả Kansas chẳng có gì nhiều để nói: chỉ đồng cỏ và đồng cỏ. Cái đáng nói nhất có lẽ là giao thông của nước Mỹ rất thuận tiện cho việc đi lại bằng đường bộ trong cả liên bang. Hệ thống quốc lộ xuyên liên bang; quốc lộ của tiểu bang; đường cao tốc trong thành phố đan xen nhau thành một lưới đường bộ có khả năng đưa bạn đến hầu khắp các thành phố; thị trấn; thậm chí vùng núi mà bạn muốn đến. Hệ thống biển chỉ đường cũng rất rõ ràng; đến mức

ngay cả nếu bạn chưa bao giờ biết đường đi Florida; bạn cũng có thể dùng bản đồ để đi đến nơi một cách không quá khó khăn. Trên đường cao tốc liên bang; cứ một quãng lại có một khu gọi là khu nghỉ ở đó thường có nhà vệ sinh công cộng sạch sẽ, có khu bán đồ ăn, có các tờ tin, các tờ cu-pông nhà nghỉ khách sạn, thậm chí có cả chỗ nghỉ cho những người lái xe đường trường.

Dọc đường có rất nhiều các trạm xăng tự động; bạn tự bơm xăng và tự trả tiền. Tuy nhiên, cái đáng nói nhất là ý thức tuân thủ luật lệ giao thông khá cao của người Mỹ nhất là ở các bang thuộc miền đồng bằng lớn và phía Nam. Ở các biển đường, ngay cả nếu hai bên đường vắng tanh không có ai; họ cũng không vượt. Bơm xăng xong, tất cả tự động vào trả tiền, không ai nhắc nhở nhưng cũng chẳng ai vi phạm.

9h tối, chúng tôi vào đến địa phận Oklahoma, đồng thời cũng là vào đến khu tự trị của người da đỏ. Tôi có thể nhận ra điều đó vì ông Tom Connor lái xe nhanh hơn ở phía trước. Như hổ được về rừng; như tay súng sẵn vào đến vùng đất sẵn của mình, xe của ông chạy loang loáng phía trước xe của tôi, bỏ lại hai bên những cánh rừng và những cột mốc đường loé sáng trong đêm. Bên trong xe ấm áp nhưng ở bên ngoài chắc ngập tràn gió lạnh vì tôi nghe rõ tiếng gió thổi ràn rạt, vù vù. Tôi tưởng tượng ra chẳng hay sự thật là mảnh đất này có nhiều điều huyền bí?

biện luận

Nhóm 4

Khi viết những đng này - một buổi tối thứ Tư đẹp trời - tôi đã sống ở Omaha ngày thứ ba. Chính xác hơn là ở Sahutka⁽¹⁾, một thị trấn nhỏ, vắng người, đồng thời là khu tự trị của bộ lạc da đỏ Osage. Tôi ở cùng gia đình Connor: gồm ông Joe bà Judy cô Janie và David.

Chúng tôi có lẽ là một nhóm kỳ quặc.

Ông Tom Connor là một người da đỏ thuần chủng (mặc dù ông bây giờ chủ yếu do vì rượu bia), một trong những người đứng đầu bộ lạc Osage tiếng Mỹ gọi là councilman, một chức tương đương với bộ trưởng trong các thể chế chính trị khác. Khi mà tổng thống Bush tổ chức tiệc nhậm chức Tổng thống năm 2001 gia đình Connor cũng là khách mời.

Bà Judy Connor là người da trắng hoàn toàn, gốc châu Âu, không hề có chút pha tạp nào của người da đỏ - một phụ nữ rất lịch lãm, khả kính và ân cần.

Cô Janie - năm nay 40 tuổi - mang dòng máu lai giữa người da đỏ với da trắng. Cô đã lấy một người Nhật Bản - con trai một gia đình hết sức giàu có, danh giá; có ngân hàng, công ty tài chính và các loại tài sản khác. Họ chung sống một vài năm rồi li dị. Trong cả bộ lạc những người da đỏ Osage cũng như đối với người da đỏ Mỹ nói chung, người như cô Janie không nhiều. Trên nước Mỹ rộng lớn này người da đỏ vẫn là chủng tộc nghèo nhất; tỷ lệ thất học cao

nhất, tỷ lệ nghiện rượu cao nhất; v.v và v.v... nhiều thứ nhất khác nữa mà chắc họ không mấy tự hào. Cô Jenie là tiến sĩ và giáo sư tại trường đại học - đối với hầu hết người dỏ thì đó là một ngoại lệ.

David Masaki; con trai cô Jenie - mới có 10 tuổi. Dĩ nhiên là David mang trong mình cả ba dòng máu: dỏ của thổ dân Mỹ gốc; trắng châu Âu và vàng của châu Á. David thuộc về nước Mỹ vì anh sinh ra và lớn lên ở đây chịu ảnh hưởng từ những người bạn Mỹ. David thuộc về một thế hệ nửa của nước Mỹ - thế hệ của thế kỷ 21, không biết đến chiến tranh vệ quốc mà biết đến các cuộc khủng bố kiểu mới của loài người. Nhưng tôi biết David - có lẽ là những đặc điểm di truyền - tuy còn nhỏ mà đã biểu hiện những đặc điểm pha trộn đáng kinh ngạc giữa tính cách Mỹ tính cách người dỏ và cả tính cách Á Đông, nhất là sự kín đáo kiểu người Nhật.

Tôi, một cô gái 23 tuổi; là một người châu Á thuần chủng, nói chính xác là Việt Nam. Tôi là một người vàng. Tổ tiên 18 đời của tôi đã sinh sống ở vùng Kinh Bắc quê rất nhiều đời, đã sinh con đẻ cái nhờ vào làm ruộng và các nghề thủ công; đã có người đỗ tiến sĩ và được tạc tên trong Quốc Tử Giám cũng như có những kẻ giết người, trộm cắp, đàn đấm, làm gia phả trở nên tối tăm.

Chúng tôi chỉ cần thêm một người châu Phi nữa là có thể có cả thế giới trong một mái nhà.

(Thực ra - nếu nói cho đầy đủ, với một thái độ không phân biệt chủng tộc - thì còn một nhân vật nữa trong gia đình. Nhân vật này có tình cảm khá đặc biệt với tôi. V như lúc tôi đang ngồi gõ những dòng viết này bằng chiếc laptop của cô Jenie thì hắn đứng nhìn chăm chú vào mặt tôi với một vẻ ngưỡng mộ đủ khiến tôi xấu hổ và một ánh nhìn trong sáng đến mức đáng ghê tởm. Không muốn bị

xấu hổ thêm, tôi cầm cái cổ để lôi hắn - à, tên hắn là Bill - ra khỏi phòng khách. Hắn quỳ đuôi đầy bất bình).

✕ quay lại với câu chuyện các chủng tộc. ✕ hệ quả - tuy không nhất thiết là tất yếu, nhưng khá dễ dàng nhận thấy từ sự đa dạng về chủng tộc mà tôi nói trên - là sự đa dạng về các niềm tin, các hệ thống giá trị trong xã hội. Nước ✕ ngày nay là sự tổng hòa của rất nhiều thứ: vừa hấp thụ những tinh hoa của lục địa cũ - tức châu Âu - lại vừa phát triển từ trong lòng nó những nét tinh hoa riêng của một mảnh đất trẻ với những con người mới. ✕ theo một cách nào đó: nước Mỹ lớn mạnh chính nhờ ở sự hòa trộn các giá trị nói trên. Nó giống như một vòng tròn xoáy tròn ốc: sự đa dạng và dễ dãi của nước ✕ hấp thụ thêm nhiều người từ các nước - rất nhiều trong số họ là những người mang sẵn trong mình những điểm khác biệt và những giá trị phá cách, vốn không được chấp nhận hoặc là rất xuất sắc ở nước cũ. Những người này lại tạo ra thêm những sự đa dạng mới, giống như thêm gia vị vào nồi súp gà... và vì thế nước ✕ càng mở rộng biên độ đo lường của nó. Khi biên độ đo lường lớn, người ta có thể tụt xuống rất sâu hoặc thăng hoa lên rất cao. Nước ✕ vì thế, là đất của những sự đồi bại đáng kinh tởm, những sự nhục cười; đồng thời là đất của những đỉnh cao và sự khai phá lớn.

Năm người và một chó: chúng tôi chẳng ai giống ai cả!

buyện thứ

hình thứ ề Omaha

Omaha - cái tên này bắt nguồn từ bộ lạc Choctaw - có nghĩa là “người d đỏ”.

Omaha bắt đầu có tư cách một tiểu bang kể từ ngày 16-1-1907, bang thứ 46 trong tổng số 50 bang của Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ. Trên mọi phương diện, Omaha là một bang đặc biệt. Thực tế là những người tạo ra bang này chưa bao giờ có ý định tạo ra nó như là một “bang” của M - nghĩa là ngang bằng với New York, California, Michigan, hay Massachusetts. Omaha là miếng thịt bạc nhạc mà nước M giành cho người d đỏ. Nó được thành lập chỉ như là cái rọ lớn để nước M đôn người d đỏ vào đó, tránh cái gai trong mắt chính quyền.

Cần phải tưởng tượng thế này:

Nước Mồn thuộc về người d đỏ.

Trên mảnh đất trù phú mà ngày nay được gọi là Hợp chúng Quốc Hoa Kỳ, hàng ngàn năm trước chỉ có những bộ lạc d đỏ sinh sống. Những nơi mà ngày nay người ta trồng ngô, xây nhà máy, xây cao ốc, xây nhà ga xe điện ngầm, mở rạp chiếu phim, dựng công viên Disney - trước đây là nơi người d đỏ săn bắn, sinh sống. Những Dream City, những Kansas City, những Omaha City của ngày nay - trước đây là thảo nguyên rộng lớn của người d đỏ, nơi hàng đàn

trâu rừng chạy lồng, ngựa hoang, và các loại động vật khác chung sống.

Sau khi Columbus phát hiện ra châu Mỹ các nước lớn ở châu Âu thi nhau đưa người tới lục địa mới này. Anh, Pháp, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha và bất kỳ nước nào có thể mạnh về hàng hải đều đã vượt biển đổ bộ lên tân thế giới. Họ đi theo hai nhóm với hai mục đích: một là những người đi đến tự do muốn rời châu Âu vì những lý do chính trị và kinh tế, đến đất mới để bắt đầu cuộc sống mới; hai là quân đội và chính quyền thực dân tới khai thác đất mới để làm giàu cho bản địa.

Trong vòng hai thế kỷ sau khi những người châu Âu đầu tiên đổ bộ lên bờ biển Đại Tây Dương của nước Mỹ người da đỏ liên tục bị đàn áp vào sâu bên trong lục địa - chỗ hiện nay là đồng bằng lớn và các vùng núi cao. Ban đầu người da trắng ẽ được người da đỏ bằng gươm giáo súng đạn và cả những “phép màu” của thế giới văn minh; khiến cho người da đỏ coi họ là Chúa Trời. Tuy nhiên, khi thực dân Anh và Pháp lần tới chiếm đất - thứ có ý nghĩa thiêng liêng trong đời sống người da đỏ - thì các cuộc chiến bắt đầu nổ ra. Cuộc chiến giữa người da đỏ và thực dân Anh, Pháp kéo dài cho đến năm 1763 thì tạm thời ngừng lại khi Anh tuyên bố không cho phép người da trắng vượt qua khỏi dãy Appalachians, phần phía bên kia trở đi là đất của người da đỏ.

Khi cách mạng Mỹ nổ ra giữa thực dân Anh với dân cư tự do từ châu Âu sang và nay được coi là những người chủ thực sự đầu tiên của Mỹ, nước Anh đã mua chuộc rất nhiều bộ lạc da đỏ để chống lại người Mỹ. Sau khi Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ ra đời vào năm 1776 đến lượt mình, chính quyền Mỹ bắt đầu mở rộng đất về phía Tây (về hướng California) vốn vẫn do người da đỏ chiếm giữ. Công cuộc mở

rộng này đưa đến một tất yếu: nếu không thể thương lượng thì chính quyền Mỹ buộc phải tiêu diệt người da đỏ. Họ đã chọn cách thứ hai. Tuy thế, cuộc chiến đã không dẫn ra với một chiến thắng ẽ đàng vừngười da đỏ chống cự quyết liệt.

Cuối cùng, để nhổ cái gai là ẽn da đỏ ra khỏi mắt, chính quyền Mỹ tính đến một giải pháp hòa bình hơn: đó là thành lập một cái gọi là ẽnh thổ cho người da đỏ (Indian Territory) vào đầu thế kỷ 19. Năm 1800 đạo luật thành lập lãnh thổ này được Quốc hội Mỹ thông qua. Nó nghiêm nhiên tạo lập một biên giới giữa một nửa phần đất bên ẽng nước Mỹ thuộc về người da trắng và một phần đất bên Tây thuộc về người da đỏ. ẽnh thổ này bao gồm phần lớn đất đai của các bang Nebraska, Kansas và Oklahoma ngày nay; và biên giới hai khu vực cũng nằm dọc các bang này.

Tuy nhiên lãnh thổ này kéo dài chỉ được 25 năm. ẽn giữa thế kỷ 19 sau khi người da trắng phát hiện ra vàng ở phía bờ Tây nước Mỹ công cuộc tiến về miền Tây để đào vàng đã phá tan biên giới nói trên. ẽ mở đường cho người da trắng đi về miền Tây - chủ yếu theo đường ẽ nổi tiếng - chính quyền Mỹ đã thẳng tay đàn áp các bộ lạc da đỏ. ẽt nhiều máu và nước mắt đã đổ xuống để mở đường cho việc tìm vàng - công cuộc tích tích lũy tư bản của nước Mỹ.

Trong một nỗ lực cuối cùng để giải quyết dứt điểm vấn đề người da đỏ, nước Mỹ quyết định ký một loạt hiệp ước vào nửa cuối thế kỷ 19 theo đó thành lập các khu tự trị cho các bộ lạc da đỏ và yêu cầu các bộ lạc ẽn tới sống vĩnh viễn ở đó, tách rời tương đối với xã hội da trắng. Đất đai này chủ yếu là Oklahoma bây giờ. Năm 1866 tổng thống Mỹ ss Grant đã ký “Hiệp định hòa bình” với các bộ lạc. Tuy trên danh nghĩa, chính quyền liên bang tìm kiếm một giải pháp

hòa bình cho những người vốn làm chủ đất đai của nước Mỹ nhưng trên thực tế, họ muốn tiêu diệt người da đỏ, bằng vũ lực và sau đó là bằng văn hóa. Sau Hiệp định hòa bình, quân đội Mỹ ép các bộ lạc da đỏ tới các khu tự trị - những mảnh đất hoang cằn, hầu như không thể canh tác được. Rất nhiều người da đỏ đã chết trong các cuộc di dời này. Vì thế, hành trình của người da đỏ tới các khu tự trị do chính quyền Mỹ chỉ định được gọi là “Hành trình nước mắt” (Trail of tears).

Oklahoma ngày nay có gần 40 bộ lạc sống trong các khu tự trị riêng: Sage, Osage, Cherokee, Choctaw, Chickasaw, Kickapoo, Delaware, Souk and Fox, Onca, Shawnee, Seminole và vân vân... Trên đất đai của các khu tự trị, người da đỏ thực tế sống lẫn với người da trắng và đang bị pha tạp dần. Họ kiếm sống bằng các công việc thông thường; ngoài ra các bộ lạc có thể mở sòng bạc, buôn bán, khai thác dầu để kiếm tiền.

Người da đỏ biết rằng họ đã thua vĩnh viễn.

Không bao giờ họ còn là chủ trên đất đai Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ nữa.

Cái mà họ còn chỉ là một nền văn hóa da đỏ mà những người như ông Tom Connor và cô Jeni đang cố gắng giữ gìn.

buyện thuận

Nhà huyện thiện nữ thân ở xã họ

Tôi có thể nhìn thấy những gì đang mất dần trong văn hóa đ đở và những gì sẽ còn được giữ lại từ cô J anie . Có rất nhiều điều để nói về cô mà tôi không biết phải nói từ cái gì Biểu hiện văn hóa đ đở đầu tiên mà tôi nhận thấy ở cô chính là những quan niệm về đất đai và gia đình. Tôi không ngạc nhiên khi cô nói rằng cô chỉ thực sự cảm thấy về nhà khi trở lại Oklahoma, về sống trong khu tự trị - một điều mà nhiều người đến Mỹ sẽ cảm thấy kỳ quặc vì người Mỹ hầu như không có khái niệm “ mảnh đất chôn rau cắt rốn” . Một người Mỹ điển hình có thể đi từ bang này sang bang khác theo công việc một cách hết sức thoải mái.

Dường như trong cô cũng như trong những người còn mang đậm văn hóa đ đở; đất đai vẫn có ý nghĩa thiêng liêng. Cuộc chiến giữa người đ trắng và người đ đở hàng trăm năm trước cũng bắt nguồn từ xung đột trong quan niệm về sở hữu đất. Đối với người đ đở, đất đai, cây cỏ đều có linh hồn và thuộc về thần linh. Việc mua bán, đổi chác đất đai là một điều hết sức phi nghĩa đối với họ. Ý niệm nơi chôn rau cắt rốn đối với họ rất cao cả và thiêng liêng. Đây chính là lý do vì sao người đ đở chống cự quyết liệt khi chính quyền Mỹ buộc họ dời đến Oklahoma. Người đ đở chết trên “ hành trình nước mắt” vì sự suy sụp tinh thần nhiều hơn là về sức lực.

Tôi không ngạc nhiên khi cô J anie kể rằng cô đã yêu và cưới một người Nhật Bản khi đang học Cao học. Tôi cũng không ngạc nhiên khi cô nói cô không muốn đến châu Âu nhưng rất tò mò về châu Á và

văn hóa cộng đồng, văn hóa làng xóm, gia đình ở đó. Tôi không ngạc nhiên khi cô nói rằng vì một lý do nào đó, cả cô và con trai David của cô đều thân thiết với người châu Á.

Câu trả lời cho những điều này không chỉ nằm ở vấn đề tính cách cá nhân. Tôi tin là văn hóa - đấy chính là câu trả lời.

Dĩ nhiên là bây giờ, không bộ lạc nào còn dựng lều đốt lửa trên thảo nguyên hay đi săn chung. Họ sống trong các ngôi nhà gỗ hoặc gạch, xây giống như tất cả mọi người khác. Họ lái ô tô, họ dùng lò vi sóng, họ mặc quần bò, áo phông, đi giày thể thao như những người thường (mặc dù rất nhiều đàn ông để râu vẫn để tóc dài). Tuy thế, cách tổ chức cộng đồng và nếp suy nghĩ của kiểu văn hóa tập thể, có thứ tự trên đời rõ ràng thì vẫn còn ăn sâu.

Cần nhớ rằng các khu tự trị của người da đỏ là những lãnh thổ riêng mà trên đó luật pháp của tiểu bang không có hiệu lực. Tất cả trong khu tự trị cũng như là một tiểu quốc gia hoặc một dạng lãnh thổ với các quyền hạn chế. Họ có thể không được quyền đặt sứ quán, tuyên bố chiến tranh, giao thiệp cấp nhà nước với các nước ngoài hay hoặc các bộ lạc khác, nhưng trên danh nghĩa mỗi bộ lạc vẫn là một quốc gia có quyền tối cao sau quyền của liên bang. Ví dụ như bộ lạc Osage thực tế được gọi là Quốc gia Osage. Trong phạm vi lãnh thổ của một bộ lạc, tức là khu tự trị, họ không đóng thuế cho bang, không chịu luật pháp của bang. Các sông bạc mở trên đất của người da đỏ - dù chính quyền bang có thấy chướng tai gai mắt đến đâu đi nữa - cũng không được quyền can thiệp, đánh thuế.

Đến lượt tôi nói tiếp về vấn đề văn hóa. Cô Jenifer lớn lên - mặc dù hưởng một nền giáo dục và các tiện nghi của nền văn hóa da trắng, nói chính xác hơn là nền văn hóa đề cao chủ nghĩa cá nhân và sự công bằng giữa các cá nhân - nhưng về bản chất, cô là một người

có một niềm tin và nếp sống vững chắc theo kiểu văn hóa bộ lạc. Nó gần với văn hóa Việt Nam hay văn hóa một số nước châu Á. Tôi và cô Janiê thân với nhau - ngoài mối quan hệ công việc giữa một Giáo sư với trợ giảng - lý do chính có lẽ là vấn đề văn hóa.

Điều khác biệt giữa văn hóa bộ lạc với văn hóa Mỹ điều khác biệt lớn nhất có lẽ là lối sống cá nhân và lối sống tập thể. Cho đến giờ, trong một bộ lạc da đỏ, người đứng đầu (được gọi với một số tên như Chief, The Head, the Governor) vẫn được kính trọng nhất mực. Người da đỏ rất chú trọng thứ bậc trong bộ lạc; tôn trọng sự chia sẻ, nương tựa vào nhau mà sống. Những thứ quan niệm mới của xã hội Mỹ - như quan hệ tách biệt tương đối giữa cha mẹ với con cái về tài chính và nơi ở; tính ngang bằng về quyền công dân giữa các cá thể trong cộng đồng, v.v - vẫn chưa lan đến các bộ lạc. Một điều hiện tại đa số các bộ lạc đang chế độ bầu cử để lựa chọn người đứng đầu bộ lạc thay vì chế độ tập tước cha truyền con nối như trước kia, và dĩ nhiên tư tưởng dân chủ mà nền văn hóa Mỹ áp đặt lên người da đỏ đang bóc đi những thành trì cuối cùng của nền văn hóa bộ lạc, dường như sâu bên trong có những thứ bản năng thuộc về giống nòi, chủng tộc vẫn được duy trì nhất là ở những người như cô Janiê và ông Tom Connor.

Cũng có thể, chính vì nhu cầu tồn vong của bộ lạc mình, người da đỏ không cho phép nó lan tới, hoặc ít nhất là chưa lan tới. Một văn hóa chính là cái làm cho một dân tộc bị xóa bỏ, chứ không phải sự mất mát về đất đai hay tài sản. Như tôi đã nói, người da đỏ ý thức rõ ràng rằng trên mảnh đất Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ - vốn ngày xưa là đất đai của họ - họ không bao giờ còn có thể là chủ và là người chiến thắng. Có lẽ lịch sử lâu đời và đẫm máu của các cuộc chiến với người da trắng trong đó người da đỏ là kẻ yếu và thua cuộc đã buộc họ càng xích lại với nhau hơn và cố gắng gìn giữ văn hóa của mình.

Cuộc chiến cuối cùng của người đờ đỏ chính là cuộc chiến giữ gìn văn hóa của họ.

buyen thu

Tôđh là đ

Tôi nói với cô Janie lúc ở Dram City rằng tôi muốn đến một sông bạc của người đ đở để xem . Thế là buổi tối thứ hai trong tuần ở Oklahoma, chúng tôi đi đánh bạc.

Hiện nay, hầu như bộ lạc đ đở tập trung nào cũng mở sông bạc trên đất của mình. ỹ đ thì có nhiều. M phần vì mở sông bạc kiếm được rất nhiều tiền mà lại không phải chịu thuế của bang cho loại hình kinh doanh siêu lợi nhuận này. M phần khác là vì - đ những lý đ lịch sử - người đ đở hình thành nên truyền thống đánh bạc và uống rượu. Ngoài ra, các sông bạc của người đ đở cho phép trẻ đ trên 18 tuổi được vào trong khi các sông bạc khác bạn gặp ở Las Vegas hay bất kỳ nơi nào khác đòi hỏi bạn có giấy tờ chứng minh trên 21 tuổi. M nhắc lại rằng trên đất của người đ đở, họ có quyền đặt các qy định mà chính quyền tiểu bang không thể can thiệp. Còn chính quyền liên bang thì quá xa để lo cho một đm người ít ỏi và thấp cổ bé họng, vốn đã chịu quá nhiều thiệt thòi trong lịch sử M

Trên đường từ Dram City xuống Oklahoma, chúng tôi đã định vào một sông bạc rất lớn thuộc bang Kansas. ỹ là sông bạc của bộ lạc Kickapoo. Trớ trêu là tôi không mang theo bất cứ giấy tờ nào có ghi ngày sinh để chứng minh mình đã qua tuổi 18 cho nên, sau một hồi thuyết minh, tôi và ông Tom đành ngậm ngùi quay ra. Dọc đường từ Kansas đi Sahutka, tôi gặp ít nhất là ba sông bạc lớn của các bộ lạc đ đở: Kickapoo, đ Fox và Gold Eagle Họ mở ngay gần sát đường lớn, lúc nào cũng đông người M đến đánh bạc.

Dĩ nhiên là tôi vẫn không có giấy tờ tùy thân. Nhưng Sahutka là đất của ông Tom Connor nên tôi không gặp phải trở ngại nào. Lúc tầm 9h tối ngày thứ Ba, tôi, ông Connor và cô Janie vào đến sòng bạc của người Osie

Thực ra, nói đến sòng bạc nghĩa là phải có đánh bạc thực thụ. Còn sòng bạc mà tôi đến vẫn đang tiếp tục mở rộng phần đánh bạc; phần đã hoàn thiện rồi thì không có bàn đánh bạc ăn tiền thật mà chủ yếu chơi Bingo và một số các thể loại khác. Chơi bingo là dễ nhất vì bạn đừng cần các máy tự động để chơi, trên thực tế là tùy vào việc bạn may mắn hay không mà thắng chứ không dựa nhiều vào kinh nghiệm hay tài chơi bài. Sòng bạc này thuộc về bộ lạc Osie. Chính quyền bộ lạc bỏ tiền để xây, trang bị máy, quảng cáo, hưởng lợi nhuận và quyết định việc chia lợi nhuận giữa các thành viên trong cộng đồng. Những người làm ở đây chủ yếu là người da đỏ.

Sau một màn chào hỏi giữa ông Connor với hai người quản lý sòng bạc - hai anh em da đỏ sinh đôi nhà Walters, vẫn còn để tóc đi ngang lưng, tết ra sau - người ta dẫn tôi và cô Janie ra quầy. Chúng tôi đọc tên, họ gõ trên máy tính và in ra một cái thẻ trắng, kích thước bằng một lá thẻ tín dụng, có tên tôi và một hàng số. Thẻ là xong thủ tục, tôi có thể bắt đầu chơi.

Được nói qua một chút về quang cảnh ở trong một cái sòng bạc thế này. Lúc tôi vào khu chơi bingo và chơi bạc đơn giản, trong một gian phòng rộng chừng 50 mét vuông, có khoảng gần 100 máy chơi các kiểu và có khoảng hơn 100 người. Không khí ngột ngạt, đèn xanh đỏ nhấp nháy tứ tung, nhạc từ các máy chơi bingo kêu ồm ồm, tiếng tiền xu loảng xoảng, người qua người lại rộn ràng, rất là buồn cười. Hôm đó là thứ Ba và trời không đẹp lắm nên không phải ngày cao điểm của sòng bạc - tôi đoán thế. Vào ngày cuối tuần thì ở đây

chắc là đông hơn. Tuy vậy, vẫn có thể nhận ra một số đặc điểm: những người đến đây đa phần là người lớn tuổi và rất nhiều người già; chủ yếu là nam giới. Họ là những người về hưu muốn đến giải trí, những người thất nghiệp, những người rảnh rỗi buổi tối trong một thị trấn chẳng có mấy vui vẻ, những người đã trắng ở các vùng lân cận muốn tìm một chỗ tiêu tiền qua một tối thứ Ba ẩm đạm, v.v và v.v... Nói chung thành phần rất phong phú. Hầu hết đều là người không giàu có, muốn đến thử vận may; hoặc là trung lưu muốn giải trí.

Đã được mở ngoặc nói thêm rằng một người Mỹ điển hình sẽ không quan niệm việc đến sòng bạc là một việc đi ngược lại các quy tắc đạo đức. Nếu bạn nghiện cờ bạc đến mức tan nát nhà cửa, hủy hoại cuộc đời, liên lụy người khác thì chắc chắn là không tốt. Còn nếu đến sòng bạc giải trí thoải mái - họ cho như thế là hoàn toàn lành mạnh. Tất nhiên, những người Mỹ sùng đạo Cơ đốc thì phản đối việc đánh bạc dưới mọi hình thức: để kiếm tiền hay chỉ để giải trí. Nhưng phải thành thực mà nói rằng tín ngưỡng đang dần trở thành một phần của văn hóa Mỹ một thứ mà ai cũng làm chỉ vì xã hội làm thế thay vì đức tin thực sự. Vì vậy nên Las Vegas vẫn thịnh vượng. Các sòng bạc của người đã đổ vẫn rất thịnh vượng.

Ông Tom Connor khẳng định cho tôi 20 đô để làm vốn cho lần đến sòng bạc đầu tiên. Tôi kiếm một cái máy chơi Bingo ở ngay phía ngoài, có tên là Fruit Shake để thử vận may trong lần đầu tiên đến một sòng bạc. Sau khi nhét cái thẻ và nhét tờ 20 đô vào máy, lập tức màn hình báo là tôi có 40 điểm ở trên thẻ. Cái máy mà tôi ngồi vào là cái máy đơn giản nhất: bạn cho thẻ vào, chọn mức đặt cược cho mỗi ván rồi nhấn nút chơi; máy sẽ tự động quay rồi dừng giống như trò xổ số, nếu bạn được ba hàng có các hình giống nhau thì bạn sẽ thắng điểm, cứ mỗi điểm sẽ quy ra là 5 xu⁽¹⁾. Nó có 9 ô vuông, tạo

thành 8 hàng: ba hàng dọc, ba hàng ngang và 2 hàng chéo. Bạn có thể tùy chọn đặt cọc bao nhiêu hàng, tốt nhất là nên chọn 8 hàng vì cơ hội trúng sẽ cao.

Dĩ nhiên là tôi đặt cọc 8 điểm cho mỗi lần và bắt đầu chơi. Hahaha... cái trò này thật là buồn cười. Chẳng hiểu lúc ra khỏi nhà tôi bước chân nào ra trước mà tôi thắng liên tục; tiền xu rơi loảng xoảng, chuông báo kính cong, đèn xanh đỏ nhấp nháy loạn xạ ngẫu. Chơi 5 phút thì tôi lên được 700 điểm, tức là tôi đang thắng được khoảng 15 đô-la. Nếu tôi chơi ở máy Bingo nào đặt cọc 1 đô hay 5 đô một ván thì tôi đã sắp có đủ tiền để mua vé máy bay về nhà rồi... hì hì

Bàn bên cạnh, tôi thấy cô Jennie cũng đang hí hửng chơi như trẻ con. Ông anh họ có rất nhiều người cũng đang ra sức ấn nút, mắt dán vào màn hình. Tôi buồn cười muốn chết. Bây giờ tôi bắt đầu hiểu vì sao người ta nghiện cờ bạc: cái cảm giác lúc thắng bạc, nghe tiền xu đổ lạch keng, nhạc re tí toét, đèn xanh đỏ nhấp nháy rất là buồn cười. Bạn càng thua thì bạn càng muốn chơi tiếp để gỡ; khi bạn gỡ được, bạn lại muốn chơi thêm để thắng... cứ như vậy.

Trò Bingo chỉ có 5 xu một điểm và là trò cho các ông bà già nên tôi nhảy qua khu khác chơi. Có rất nhiều trò, đủ cả phức tạp lẫn giản đơn mà bây giờ tôi cũng chẳng thể tả lại rành mạch. Tôi đã thử chơi bài poker với máy nhưng được một tẹo thì tôi bỏ cuộc vì không đủ kiên nhẫn. Tôi ngồi lâu nhất ở trò Crazy Monkey; đặt cọc 50 xu một ván và chơi mấy chục ván liền. Có lúc tôi thắng 100 đô-la, nhưng vì chơi lần đầu, tôi không biết là nên đi rút tiền ngay khi thắng mà cứ chơi tiếp nên một lúc sau thì tôi lại xuống còn 60 đô; rồi lại lên 90 rồi lại xuống. Cái trò đánh bạc này - bạn đã dính vào là không muốn dứt ra. Chỉ trong tích tắc, bạn có thể kiếm được tiền bằng cả nửa tháng lương hay cả tháng lương đi làm tùy vào mức bạn đặt

cọc, mà chẳng tốn công sức gì. Thế nên không ngạc nhiên khi người ta ẽ nghiện các sòng bạc.

Gần 12 giờ đêm thì chúng tôi ra về.

Đêm đó, không tính 20 đô-la của ông Tom cho, tôi thắng được hơn 70 đô-la. Một người bạn rất có kinh nghiệm có lần khẳng định với tôi là làm cái gì lần đầu cũng sẽ may mắn, ví dụ như đi đánh bạc lần đầu thì sẽ có vận đỏ d Trời Phật phù hộ. Tôi chưa bao giờ tin những tín điều kỳ qặc đó. Bây giờ thì tôi cũng tin chút xíu... hì hì. Tuy thế lần này tôi chưa thực sự đánh bạc mà chỉ chơi bingo. Hy vọng là lần sau nếu tôi có ịp đến một sòng bạc qy mô hơn thì “Người Ta” vẫn nghĩ là tôi chơi lần đầu và phù hộ cho tôi thêm nhiều vận đỏ nữa nhé.

buyen thuy

buyen bằng nhệ g

70 đô la thắng bạc đêm đó - tôi làm hai việc. 50 đô la - tôi làm một việc liên quan đến những người da đỏ. 20 đô la còn lại - tôi làm một việc liên quan đến chỉ một người. Người này da vàng.

Chỉ hai tuần trước khi đi Oklahoma, tôi vẫn đinh ninh là sẽ cùng người da vàng này đi cùng trời cuối đất, chỗ nào cũng có nhau. Thế mà chỉ trong tích tắc, mọi thứ xoay chuyển không ngờ: bỗng dưng tất cả trở nên bấp bênh như chưa từng có gì vững chắc trước đó. Tôi thấy mình như bị một nhát dao đâm rất chắc và sâu vào trũng tim, khiến cho tất cả những sức mạnh sâu xa nhất cũng khép lại trong một trạng thái đóng băng để tự vệ.

Chiều nay khi tôi đứng giữa khoảng đất rộng rãi sát lề đường, dướ chân chỉ là cỏ khô tháng Ba trải dài ngút mắt, cắt vào nền trời là những cái cần trục nhỏ đều đặn lên xuống hút dầu thô từ trong lòng đất có màu đỏ vàng; trên đầu là những đôi đèn hâu hải cánh lượn tìm mồi; cao hơn nữa là trời xanh ngắt ngất và nắng vàng chói; trí óc của tôi bắt đầu gượng dậy. Tôi muốn tìm một câu trả lời cho những xung đột giữa mình và thế giới, những hồng hóc mà tôi mơ hồ cảm thấy bấy lâu nay. Tôi biết chuyện với người da vàng kia chỉ là cú huých trực tiếp.

Một lý do nào đó, bố tôi hay kể cho tôi câu chuyện này: Năm tôi ba tuổi, có một người thầy tuớng - vì nhầm tôi (lúc đó cắt tóc cua) là con trai - đã tình cờ nói với bố tôi lúc nhìn thấy tôi rằng “Thằng này có hai cái tai rất đẹp. Ớn lên thì khá lắm”.

Câu chuyện đôi tai đẹp lúc 3 tuổi chỉ là một câu chuyện nhỏ, như một giọt nước li ti. Nhưng ở một phạm vi rộng hơn, những thứ nhắc nhở mơ hồ ịnh “truyền thuyết cá nhân” ấy có lẽ tạo nên một ý thức trách nhiệm xã hội cũng mơ hồ, một thành tố của văn hóa cá nhân. Trong địa vị người lớn, có lẽ bố mẹ tôi không chủ ý đẩy những câu chuyện kiểu như trên cùng với nhiều câu truyện khác thành một ịnh biểu tượng, một thứ mục đích ngấm ngấm hay một cái khung nào đó mà tôi sẽ phải đưa mình vào. Nhưng với đầu óc của một đứa trẻ chưa đủ sức quyết định gì cho bản thân, khi ý thức về bản thân đơn thuần là một ịnh ý thức phản ánh, tức là ý thức dựa trên đánh giá của người khác, của ngoại cảnh, của công chúng, của các chuẩn định sẵn - thì những câu chuyện trên mơ hồ tạo nên một cái áo xã hội d to đ nhỏ mà tôi mặc ần vào; đến một lúc nào đó thì qên mất con người bên trong, chỉ còn cái áo.

Giống như I carus, cái phần bản năng tiềm tàng trong ý thức về bản thân giục tôi bay lên và tìm những lối đi riêng cho mình, tìm cách khẳng định mình.

Ước mơ bay lên của tôi đã từng như thế này: Tôi sẽ lớn lên, rồi đi làm nhiều việc tốt cho xã hội, sẽ sống sung túc và thanh thản, sẽ làm cho bố mẹ tôi vui, sẽ làm cho các chị em gái vui và tự hào, sẽ lập gia đình với một người mà tôi coi là bạn đời, sẽ có các con trai con gái, cháu trai cháu gái mà tôi gọi tất cả là “con” sẽ ẹy chúng đọc sách; học làm người tốt từ nhỏ, sẽ vẫn có những bạn bè tốt như bây giờ, cuối tuần tụ tập nhau ở nhà tôi như lúc còn trẻ, sẽ làm một đồng nghiệp mẫu mực, sẽ làm nhiều việc và đi khắp nơi xây ịnh các mạng lưới phúc lợi cộng đồng. Tôi sẽ viết sách và làm nghiên cứu, sẽ đi giảng bài và cả đi làm thực tế trên công trường, sẽ sống toàn tâm, toàn trí, toàn hồn, cả toàn cầu nữa.

Đến giờ, tất cả những biểu hiện bên ngoài của giấc mơ I caru trên vẫn còn nguyên, nhưng ý nghĩa của nó đã thay đổi. Tôi đã nhận ra tất cả các mắt xích trong câu chuyện trên đều ẽ vỡ nếu tôi neo nó vào bên ngoài thay vì bên trong; nếu tôi nhầm lẫn giữa mục đích và phương tiện, nếu tôi nhầm lẫn giữa hình thức và bản chất, giữa kết quả và hệ quả, giữa nguyên nhân và hiệu ứng. Nếu thay vì lấy lao động như là mục đích tự thân, tôi đng nó như là phương tiện để đạt được tiền tài đnh vọng hoặc ngay cả những sự hài lòng cá nhân mà thước đo rõ ràng của nó là sự đánh giá của xã hội thì tôi sẽ không bao giờ được thỏa mãn. Tất cả những điều tôi đạt được sẽ trở nên vô nghĩa nếu đó không phải là điều tôi muốn làm, tôi lựa chọn làm, tôi tự đặt ra mục đích và tự đánh giá. Ngay cả sự hài lòng cá nhân cũng sẽ mang một màu sắc vay mượn và phản ánh.

Ở Oklahoma, tôi bắt đầu mơ hồ nhận ra sự bấp bênh của từng mắt xích trong ước mơ bay lên này. Tôi cũng biết mình chưa đủ sức và chưa đủ trí để tìm một câu trả lời đt khoát. Nhưng tôi biết rằng ánh sáng đã lóe cuối đường hầm.

Đô la được bạc đêm đó, khi trở lại Dream City vào tối thứ Bảy, tôi mua một cái thẻ điện thoại và gọi về Hà Nội cho người da vàng nọ. Hạnh phúc là điều có thực và tất yếu; còn khổ đau mới là điều phi lý trong thế giới hoàn hảo này.

Duyên thừa
.
Đam City
Quảng Ngãi

Năm tháng trước đây, tôi có đến **Quảng Ngãi** trong một **đi** nghỉ học giữa kì học mùa xuân. Gọi là đi nghỉ nhưng nó mang nhiều màu sắc đi trốn và đi tìm. Cái mà tôi muốn trốn tránh là một sự hoang mang cụ thể. Cái mà tôi muốn tìm thì mơ hồ hơn. Nó nằm trong một sự thôi thúc ngấm ngấm, một ham muốn được trả lời **đi** khoát, quyết định **đi** khoát con đường mình sẽ đi trong cả **đi** đời sau này .

Ở **Quảng Ngãi** về **Đam City**, tôi đã có câu trả lời cho cả hai thứ trốn và tìm một cách rõ ràng hơn. Sự rõ ràng này đến nhờ vào một số phương tiện mà thế giới gọi tên là “tình yêu đích thực, tính nhân ái và sự thấu hiểu”. Nó có một khẩu hiệu ấn **đi** theo kiểu người **đi** là “**Take it easy** (1) ” .

Ở **Quảng Ngãi** về, tôi có một cảm giác nhẹ nhõm hơn nhưng không hẳn là được giải phóng. Sự tự **đi** thoát khỏi khỏi một số mối lo phiền và nỗi đau không phải là cái tôi muốn tìm tuy rằng nó có giúp cho tôi một **đi** ng **đi** g để thu thập sức lực và tinh thần trong lúc vẫn mò mẫm để tìm cách rũ bỏ sáo **đi** trên cánh và nuôi **đi** g giấc mơ bay lên. Tận sâu bên trong, tôi biết mình thiếu một nền tảng vững chắc về nhận thức để làm hậu thuẫn cho các quyết định của mình. Tôi biết là những phiền lo bên trên có thể trở lại bất cứ lúc nào, chừng nào tôi vẫn còn luanh quanh trong đường hầm này .

Tôi có một hình **đi** g mơ hồ về trạng thái mà tôi muốn đạt tới: một sự tự **đi** và thanh thản tuyệt đối đối với mọi thứ bên ngoài và bên

trong. Tuy thế, sự tự do và thanh thản này phải không bắt nguồn từ cảm tính mà bắt nguồn từ nhận thức. Nó không phải một trạng thái thanh thản chết, không phải sự tĩnh lặng kiểu không vận động. Tôi biết nó phải cao hơn thế. Nó phải là một nhận thức không phụ thuộc ngoại cảnh và sự tu tập nào. Nó phải là trạng thái ý thức rõ ràng về mọi thứ, về bản thân; là một trạng thái yêu thương vô bờ bến, không sợ hãi, không điều kiện và không định kiến; là sự rộng vang không đứt của tình yêu cuộc sống trong cảm giác mình là chủ thực sự của bản thân và thế giới. Có mặc đẹp hay không không quan trọng. Có biết người này người kia không không quan trọng. Có được tán dương hoặc thường yêu thương, có bị la mắng phê bình không không quan trọng. Có đạt được những điều mình ham muốn trước đây hay không không quan trọng nốt.

Sự tự do tư tưởng - Tôi biết cái trạng thái ấy; nhưng tôi chưa biết con đường nào sẽ đưa tôi đến đó. Tôi chỉ biết rằng tôi sẽ không *take life easy*. Cuộc sống này của tôi quá đáng quý để có thể *take it easy*!

。O。

Thế giới vốn không có các xung đột, mâu thuẫn hoặc các nghịch lý. Khi nào bạn nhìn thấy một hiện tượng có vẻ hàm chứa mâu thuẫn và nghịch lý khi nào bạn phải nhìn vật về một xiềng xích nào đó, hãy kiểm tra thước đo, thang đánh giá, và ngay cả các nhận thức mà bạn cho là tiên đề hay nền tảng bất di bất dịch của bạn trước.

buyện thuận

Tháng 3 ở Oklahoma

Dĩ nhiên là tuyết đã tan từ lâu rồi. Những triền đồi màu xám, tro trụi đất sỏi vàng của tháng Ba đã được phủ kín bằng màu xanh non ngút mắt của cỏ và các loại hoa dại. Sóng cỏ và hoa trập trùng trong khi gió thổi lộng qua các thung lũng, cuốn lên trời những đám hoa khô nhỏ li ti.

Dĩ nhiên là giao thông nước Mỹ vẫn thế: những con đường cao tốc nhiều làn xuyên liên bang, xe cộ đi lại trật tự, những cây cầu bắc ngang sông, những hệ thống bơm xăng đều tự động, những con đường nhiều tầng bắc xuyên qua các thung lũng thoải thoải.

Dĩ nhiên là hàng ngàn cái cần trục nhỏ nằm rải rác trên khắp đất Oklahoma vẫn làm việc cần mẫn đêm ngày để hút dầu từ trong lòng đất lẫn đá sỏi với sét.

Dĩ nhiên là người da đỏ vẫn còn huyền bí và hấp dẫn với những phong tục và lễ hội văn hóa của họ.

Vẫn dĩ nhiên là Oklahoma làm tôi vui. Cũng như Denver City làm tôi vui. Nước Mỹ làm tôi vui. Hà Nội làm tôi vui. Châu Âu làm tôi vui. Người da vàng, người da đỏ, người da đen làm tôi vui. Cả sự sống này của tôi vui hơn hở.

Từ hàng trăm, hàng ngàn năm nay, chính con người chinh phục và tạo ra ý nghĩa cho thế giới tự nhiên chứ không phải ngược lại. Tất cả những gì mà tôi nhìn thấy ngày hôm nay: đó là những cái cần

trục hút đều, dù là những làn đường giao thông nhiều tầng, d là những cánh đồng trồng đầy các giống ngô cải tiến, d là những đường dây tải điện bắc vượt qua các thung lũng đầy hoa và cỏ - tất cả đều chỉ là sản phẩm hữu hình của năng lực tư duy cá nhân. Năng lực tư duy này là sản phẩm cá nhân, không có khả năng trao đổi và làm giả, không có khả năng thay thế. Nó cũng như văn hóa là thứ không thể vay mượn và trao đổi được. M nên văn hóa và một người sẽ chết đi ngay từ phút giây anh ta đầu hàng và từ chối quyền tư duy độc lập để trao đổi lấy các phương tiện và công cụ tư duy có sẵn mà xã hội tạo ra, trao đổi sự thỏa thuận và các tiện ích trí tuệ tồn tại dưới nhiều hình thức.

Thế giới này vận hành được không phải nhờ vào các sóng cỏ và hoa trên các sườn đồi, nhờ nắng vàng hay mây xanh mà nhờ vào sức người và trí tuệ sáng tạo không mệt mỏi của con người.

Đẹp hơn cả trời xanh và mây trắng là những cột khí tượng và những căn nhà xây trên sườn đồi bằng những vật liệu có khả năng chống lại lốc, gió xoáy, chống lại mưa bão. Đây là trí tuệ của con người trong công cuộc chế ngự thời tiết, làm chủ thiên nhiên, hiên ngang thách thức thiên nhiên.

Đẹp hơn cả những thứ hữu hình như áo lông chim sặc sỡ, những ánh sáng huyền bí mờ hồ của người d đó là vẻ đẹp của ý nghĩ và tâm hồn ẩn dưới đó, vẻ đẹp của sức mạnh duy trì văn hóa - sức mạnh tạo nên bởi những người biết rằng văn hóa không phải là thứ có thể vay mượn và trao đổi; cũng như năng lực tư duy là thứ không thể vay mượn và trao đổi.

Ẩn dưới những cái cần trục nhỏ lên xuống đều đặn hút đều từ lòng đất sâu hàng ngàn thước có màu đỏ vàng là tư duy của những người đã nghĩ ra nguyên lý hút đều từ trong lòng đất sâu, của người

thợ luyện kim tạo ra những mũi khoan có khả năng xuyên thủng đất đá, của người thợ đã tạo lên mạng lưới chằng chịt những đường ống dẫn dầu dới lòng đất, xuyên lòng đại dương, xuyên qua các quả đồi và các vách núi đá, của những người thợ lọc dầu chuyển qặng dầu thành ra các sản phẩm phục vụ con người. Trái Đất này không còn thuộc về và không còn bị làm chủ một đấng siêu nhiên nào nữa ngoài con người, ngoài năng lực tư duy sáng tạo của con người.

Sự tiện lợi vật chất mà tôi được hưởng chỉ là ánh sáng phản chiếu của vẻ đẹp trí tuệ, sức mạnh trí tuệ. Sự ngưỡng mộ của tôi với các tiện ích giao thông, với các sản phẩm làm từ qặng dầu, với những cây cà chua, cây ngô thu hoạch trên các đồi cao chính là sự ngưỡng mộ và trân trọng trí tuệ con người chứ không phải sự ngưỡng mộ các nền tảng vật chất hay sự hưởng thụ. Ham muốn của tôi khi nhìn thấy những biểu hiện của nền tảng vật chất ấy là phản ánh ham muốn đng trí tuệ của chính mình chứ không phải ham muốn có các nền tảng đó cho sự hưởng thụ của mình.

Cái đẹp hơn cả chính là cái đẹp trong mục đích tự thân của sự tư duy và sáng tạo. Của sự tồn tại và ý thức đầy đủ về sự tồn tại.

Tôi hiểu rằng tình yêu con người phải là tình yêu và sự trân trọng với khả năng tư duy và sáng tạo của họ; chứ không phải là sự đùm bọc, chở che ban phát của cải vật chất cho họ. Cho một người một số tiền, xây cho họ một căn nhà không phải là biểu hiện cuối cùng của tình yêu thương. Bao che cho những cảm giác tự ti và sự hèn yếu của một người - d là dới vỏ bọc nào: vỏ bọc về tình nhân ái, tình đồng bào, sự vị tha, độ lượng - đều là tội ác, đều là chối bỏ và phủ nhận giá trị của người kia.

Tình yêu đích thực sẽ là một tình yêu có ý thức, không sợ hãi và không điều kiện, là sự chấp nhận hoàn toàn trong nhận thức đầy đủ về bản chất của tình yêu.

Tôi cũng hiểu rằng tình yêu bản thân - vì thế - không phải là việc chiều chuộng những ham muốn vật chất và tinh thần của thân xác và của một tâm hồn không mục đích. Nó phải là tình yêu không tách rời, không phân biệt, không điều kiện và có ý thức đối với cả thể xác và tâm hồn. Nó là tình yêu với từng hơi thở và từng cơ bắp mà ta biết hàm chứa trong nó sức nâng, sức đón, sức đẩy để biến đổi thế giới. Nó là tình yêu với từng ngón tay mà ta biết ẩn chứa trong nó khả năng cầm nắm, khả năng nhào nặn tượng, khả năng đưa các nét chì kiến trúc hay các nét cọ trên các tấm toan, khả năng gõ các đống lệnh lập trình, khả năng viết và tiến đạt tư duy thành các tác phẩm. Nó là tình yêu với các rung động trào lên trong tim và các sự xoáy vặn, trăn trở của tư duy, của trí tuệ trong sự đi tìm các điều mới. Tất cả những thứ chúng ta vẫn nghĩ - ăn uống, ngủ nghỉ, giải trí, quan hệ con người, vân vân - đều phải mang trong nó mục đích tự thân và sự ý thức sâu sắc về giá trị và tình yêu bản thân, sự không tách rời giữa trí tuệ và thể xác của ta. Bất cứ ai chỉ coi trọng tâm hồn mà khinh thường thể xác hoặc ngược lại đều đã sai lầm.

Tháng Tám ở Oklahoma, đất và trời như khoác áo mới.

biện luận

là của trời

Ở Oklahoma lần này, tôi không quan sát cuộc bầu cử như một kinh nghiệm mới về đời sống một bộ lạc xa lạ. Tôi đã nhận ra sự giống nhau giữa người da đỏ, người Mỹ và người Việt Nam; tôi bắt đầu thấy mình quên đi rằng người Mỹ da trắng, mắt xanh; người da đỏ để tóc dài mặc áo lông thú. Con người ở đâu cũng thế - đều có chung những đặc tính, chịu chung những sự khốn cùng và các xiềng xích với tự nhiên, với xã hội, với bản thân. Con người ở đâu cũng chỉ có một con đường để ra khỏi sự khốn cùng đó.

Một vài dữ kiện

Đạo luật lên bang Hoa Kỳ ngày 23/12 quy định cứ bốn năm một lần (tính từ năm 1900) vào ngày thứ Hai đầu tiên của tháng Tám, các thành viên trong bộ lạc Osage sẽ tiến hành bầu cử để chọn ra chính quyền bộ lạc. Việc bầu cử sẽ chọn ra một tộc trưởng (gọi là Principal Chief), một người phó (Assistant Principal Chief) và một hội đồng cố vấn gồm 8 người.

Năm 1906 chính quyền Hoa Kỳ ban hành một đạo luật về phân bổ đất đai cho người Osage theo đó tất cả các thành viên trong bộ lạc (tính theo thống kê cho đến ngày 30/6/1907) sẽ được hưởng một mảnh đất. Lúc đó, bộ lạc Osage có hơn hai ngàn đầu người. Mỗi một đầu người (kể cả trẻ con hoặc trẻ con đang còn trong bụng mẹ) được phân bổ đất sẽ có một quyền và chế độ quyền lợi này gọi là “chế độ tập quyền theo đầu người” - tiếng Mỹ là headright.

The chế độ *hadght* này , việc bầu cử trong bộ lạc không tuân theo chế độ cử tri phổ thông dựa trên quyền bình đẳng giữa các công dân trong xã hội. Thay vào đó, trong bộ lạc *Ogie* chỉ những người có *hadght* mới được bầu cử. Khi một người có *hadght* chết đi, người đó sẽ để lại quyền cho con hoặc cho một người nào đó theo di chúc. Nếu một người có hai con trai và để lại quyền cho cả hai con thì mỗi người con sẽ được một nửa *hadght* và phiếu bầu của họ sẽ có giá trị 1 /2 *hadght*. Ví dụ trong gia đình ông Connor hiện nay, chỉ có ông Tom có quyền bầu cử, bà Jude không được bầu vì bà không phải dân *Ogie* cô Jennifer không được bầu vì chưa có quyền *hadght*. Khi nào ông Tom qua đời và để lại quyền *hadght* thì cô Jennifer mới được tham gia bầu cử.

Hiện nay, có khoảng gần 20 ngàn người trên nước *M* là người *Ogie*. Những năm trước đây, người *Ogie* trên khắp nước *M* vẫn về Sahutka - khu tự trị bộ lạc - để bầu cử. Năm nay, khoảng 23 người *Ogie* không về khu tự trị nữa mà bầu theo chế độ cử tri vắng mặt. Ngay cả người *Ogie* sống ở Sahutka cũng vắng mặt trong cuộc bầu cử vốn được coi là rất trọng đại trong đời sống bộ lạc này.

Tham gia cuộc tranh cử lần này có 5 ứng cử viên cho vị trí tộc trưởng, 2 ứng cử viên cho vị trí tộc phó và 22 người tranh cử cho hội đồng bộ lạc. Khắp trong thị trấn là những cái biển nhỏ ghi những hàng chữ vận động tranh cử, các tờ rơi vận động, cả các trang web của các ứng cử viên. Mọi thứ đều mang một màu sắc đặc trưng rất *M* ngoại trừ những quy định về quyền bầu cử đã nói trên.

Một vài yếu tố phụ

Khi tôi xuống xe lúc khoảng 10 giờ sáng thứ Hai một ngày cuối tháng Tám, có khoảng vài trăm người đứng ngồi trong các khu lều bạt căng trên bãi đất rộng cạnh khu nhà trung tâm của bộ lạc *Ogie*

Ngoài lý do về thăm nhà của cô Janie, lần này chúng tôi về Sahutka còn vì cô Janie muốn David có mặt trong lần bầu cử cuối cùng của ông Tom Connor. Đây là nhiệm kỳ cuối cùng của ông Tom trong hội đồng bộ lạc. Mặc dù vẫn có tên trong danh sách ứng cử vào hội đồng; nhưng ông Tom tham gia chủ yếu vì muốn ủng hộ cho tộc trưởng Tailgrass hiện tại của bộ lạc - một người mà ông Tom cho là rất có khả năng và xứng đáng.

Ông Tom là một trong số ít những người Mỹ ở tuổi ngoài 60 mà tôi thấy vẫn còn minh mẫn và có sức làm việc tuyệt vời. Ông là người chịu trách nhiệm về tài chính cho bộ lạc, một người rất rộng lượng và thẳng thắn. Ngày nào ông cũng xem bản tin tài chính, đọc The Economist, Wall Street Journal⁽¹⁾ và các loại báo, tạp chí kinh tế khác. Ông Tom có trí nhớ và sự sắc sảo hiếm thấy của một người quản trị. Tôi cũng biết rằng ông và tộc trưởng Tailgrass là những người khá có tiếng nói trong các vấn đề liên quan đến người da đỏ trong cộng đồng các bộ lạc cũng như ở Washington.

Ông Tom nói rằng trong số các ứng cử viên vào hội đồng bộ lạc có một người phụ nữ từng bị ông Tom đuổi việc vì gian lận sổ sách và nghiện ngập. Tuy thế, dư luận bộ lạc lại đứng về phía người phụ nữ kia với một lý do đơn giản: người phụ nữ đó là người da đỏ và có các đặc quyền của người da đỏ bao gồm cả đặc quyền được cung cấp việc làm và hưởng tiền công từ công việc mà họ không có khả năng hoàn thành.

Tính độc lập tương đối của các bộ lạc, đặc biệt là trong các khu tự trị đã làm hỏng người da đỏ. Lối sống đùm bọc cộng đồng mù quáng đã làm hỏng người da đỏ. Họ sống dựa trên các đặc quyền; lấy việc mình là người da đỏ như một thứ công cụ để đặt điều kiện và để kết án xã hội trong các tình huống mà họ phải va chạm với xã hội. Có

thể nói rằng hầu hết những cá thể mạnh mẽ của bộ lạc (như cô Janie) đều đã rời khu tự trị để đi làm ăn sinh sống ở xa; còn lại trong các khu tự trị là một cộng đồng những người sống dựa vào nhau và dựa vào đặc quyền đi đố trong bộ lạc. Nói theo một cách nào đó họ đang “sống mòn” và tầm gửi vào một cái bóng của quá khứ.

Thống kê cho thấy trong số những người Osie sống ở Sahutka hiện nay, nếu tiến hành kiểm tra để tuyển việc thì rất nhiều trong số họ không đủ tiêu chuẩn vì không xa khỏi các cuộc kiểm tra về mức độ nghiện rượu, nghiện thuốc phiện. Không riêng gì với người Osie người đi đố trên khắp nước Mỹ vẫn có tỷ lệ thất học cao nhất.

Khoảng 12 giờ, bữa ăn trưa bắt đầu. Chúng tôi đứng trong lều của tộc trưởng Tailgrass cùng với ông Joe anh em nhà Walter và các thành viên khác trong hội đồng bộ lạc. Tộc trưởng Tailgrass nói một vài lời cảm ơn, rồi tắt cả cầu nguyện Chúa Trời trước khi xếp hàng để lấy đồ ăn. Trong các lều, tiếng nói cười vang lên rộn rã.

Như tôi đã nói: con người ở đâu trên Trái Đất này cũng giống nhau.

A có nhất thiết là A không?

Đêm đó, chúng tôi không thắng. Khoảng 12h đêm thì ông Tom và bà Joe về nhà. Ông Tom không có ý kiến gì về thất bại của bản thân mình; nhưng ông hết sức buồn vì tộc trưởng Tallgrass và anh em nhà Walter không được bầu trở lại. Cả 8 người trong hội đồng cũ chỉ có 1 người duy nhất vẫn được bầu. Ông Tom nói rằng ông có cảm giác bị phản bội. Cô Janie an ủi ông rằng trong những người được bầu mới, không có ai là người theo đạo và điều đó chứng tỏ rằng Chúa đã rút bàn tay chở che của Người khỏi dân tộc Osie

giống như trước đây Chúa đã từng rút tay Người khỏi dân Israel trong 40 năm khi họ quay lưng lại Chúa.

Tôi nằm trong bóng tối nghe cô Janie, bà Jude và ông Tom cầu nguyện. David đã ngủ từ lâu rồi. Một lát sau, trong nhà im lặng, chỉ còn tiếng máy điều hòa chạy đều đều. Tôi biết ông Tom - dĩ vãng vàng đến mấy - cũng sẽ cảm thấy hụt hẫng, giống như tôi đã chứng kiến cú sốc ở bố tôi cách đây mấy năm trong một dịp tương tự. Tôi nghĩ đến cô Janie và bà Jude đến nỗi đau mà họ đang gánh hộ ông Tom một cách không cần thiết.

Tôi nghĩ đến trời đất ngoài kia, đến gió lồng lộng trên các sườn đồi cách chỗ tôi nằm không xa, đến những người Quaker đang ngủ trong thị trấn Sahutka này. Cái mà họ đang mất đi thực ra không đáng giữ. Cái văn hóa hiện vật thể hiện đời sống các thứ lều trại, áo lông thú, chế độ tập tước hay nhiều thứ khác không phải là cái mà họ nên đau khổ vật vã khi mất đi.

Cái mà họ hay bắt cứ một dân tộc nào khác nên lo lắng về sự mất mát của nó chính là sự mất mát của sức người, của trí tuệ con người. Một dân tộc không suy nghĩ là một dân tộc chết. Một dân tộc không duy trì một nền tảng giá trị dựa trên quyền cá nhân và sự tự tôn cá nhân, mà dựa trên các đặc quyền, các quan hệ và sự bảo trợ sẽ không thể nào lớn mạnh. Một dân tộc không có các thang đánh giá con người dựa trên khả năng tư duy và sáng tạo của họ, mà dựa trên quan hệ hoặc các thứ thước đo mang tính phản ánh khác sẽ chỉ sống như một cái cây có mủ mà thôi.

Sức người - đấy là máu chốt của một dân tộc bởi vì con người tạo văn hóa, chứ không phải văn hóa quy định ngược lại con người.

Sự khác nhau giữa A và A nằm ở đâu? Nằm ở chỗ khi được cho phép tự nguyện lựa chọn, con người đã từ chối sử dụng thứ công cụ duy nhất làm cho họ sống như một con người: khả năng tư duy, đánh giá và ra quyết định một cách độc lập, một cách có lí.

Như tôi đã nói: Con người ở đâu, dù Việt Nam hay Mỹ, cũng có chung một sự khốn cùng như nhau. Ở con người ở đâu cũng chỉ có một cách để ra khỏi sự khốn cùng đó.

buyện thumom

Bhngyâ

Bắt đầu là tiếng lөг kөг vôi vãi, hốt hoảng và hoang mang của cái chuông gió treo đầu hồi nhà.

Bắt đầu là những cơn gió nóng hầm hập trườn nhẹ nhàng qua các thung lũng, mang trong mình sự hanh hao của bầu trời, sức nóng và vị oi oi, nồng nồng của đất đều.

Bắt đầu là những đám mây màu xám cau có vùn vủ từ xa bay lại rồi thành lình ôm trùm lấy các đỉnh đồi xung quanh và lồng lộn thay đổi hình dạng liên tục phía trên các nóc nhà, các con đường trong thị trấn.

Bắt đầu h lình, mưa trút xuống ào ạt như thể thần chiến tranh cưỡi cỗ xe ngựa vừa mở cổng thành xung trận, quá tự tin đến mức không cần đợi chiêm báo hiệu. Bầu trời như nứt ra và nước cứ thế trút xuống, tưởng như Chúa Trời gây ời hồng thủy thứ hai sau thời của Noah.

Ma đá! Những hạt mưa là những cục băng to bằng đầu ngón chân cái rơi rầm rập từ trên cao xuống: gõ lộp độp trên các nóc nhà, lăn tơi tả trên mặt cỏ và đập rần rạt trên nền đường. Thiên nhiên đang hú gào thể hiện quyền lực của nó trên mặt đất. Không gian trùm trong màn mưa trắng và những tiếng ầm vang, tiếng hoan ca.

Trong tích tắc, gió đổi từ hanh hao, hầm hập nóng sang mát lạnh. Nàng rít lên lạnh lạnh, ghé miệng thổi tung các lá cờ treo trước các

căn nhà, vung tay bút từng đám lá ném tung toé xuống mặt đường hoặc bừa ầu vung lên không trung. Nàng trườn mình qua các rùng cỏ lau và cây bụi trên các sườn đồi bỏ lại sau những tiếng vi vút ngân ãi. Nàng nhảy xuyên qua màn mưa bằng bước chân vũ nữ, thò tay vịn từng tấm màn nước trắng thành những hình xoáy tròn rồi buông tay rắc nước ra khắp nơi; nàng đi như chạy trên mặt hồ rộng, kéo theo gót chân nàng những đợt sóng trắng bạc, chồm sóng nhập vào những giọt nước đang rơi xuống từ trời cao, đuổi xô nhau vào bờ trong sự hoan hỉ

Nước chảy xối xả trên đường, từ nóc nhà, từ trên đồi cao, từ trong các lòng mương khô hạn, từ các con sông xa - sông Arkansas, sông Missouri, sông Drém City, hay từ biển lớn đổ về. Nước như rút từ dưới đất trào lên khi gặp mưa từ trên xuống. Nước như trào ra để hòa hợp với ãng thác từ trời cao. Nước bắn tung lên các cửa sổ, cuộn cuộn chảy dọc các con ãc, lóng lánh trên mặt lá, nhỏ tong tong từ cái chuông gió, phủ mờ mặt kính cửa sổ, kéo trôi vãng ãu trên mặt đất xuống các lã nước; gột sạch bụi ão trên những thân cỏ.

Hòa vào tiếng nước xối trên mặt đất và tiếng gió rít lưng chừng, hiên ngang ngự trị phía trên cao là thần Sét, tay vung lưỡi búa vạch những đường lửa sáng khắp trời. Gã cười lên khảnh khách trong bộ giáp trụ sáng bạc, đứng oai phong trong cỗ xe tứ mã, luồn qua các đám mây lớn, châm lửa vào từng chân mây và mở miệng túi ném ra những tiếng sấm lã ãi trong không trung. Hấn ngạo nghễ trải thảm ão dưới chân hấn khắp cả bầu trời. Những nóc nhà rung lên, nhập nhoạng ánh sáng ma quái trong chớp loè và sấm nổ. Những sườn đồi sấm bóng mây và mờ trong màn mưa thì thoảng lại loé sáng, vạch một bóng rõ ràng nên nền trời.

Đĩa xa, những cánh rừng thẳm lại trong mưa. Những con sóc vội vã đi trốn từ lúc bắt đầu có gió. Những con hươu đứng bần chồn dõi tán cây trú mưa, thỉnh thoảng lại rừng mình vẩy nước rồi vùng bỏ chạy khi sét rạch ngang trời. Cây cối toi tả, cành khô gãy răng rắc, những tàng cây cổ thụ nặng nước cũng ngã gục, nhựa rỉ ra, sức lên một mùi hăng hăng mà gió đón lấy và ném vào không trung.

Chiều hôm qua, ba chúng tôi - cô Jenie, bà Jude và tôi - đi Bartlesville sắm đồ. Chiều hôm kia, chúng tôi đi Enca city thăm một người họ hàng. Những lúc xe chạy lên đỉnh đồi, có cảm giác như chúng tôi đang phóng thẳng vào đường chân trời. Aaaaaaa... Hai bên đuôi mắt tôi là những thung lũng lồng gió và xanh ngút mắt; mây trên cao làm thành từng đám bóng nắng rời rạc khắp trên mặt cỏ. Mặt trời ở trước mặt tôi đỏ ối như một miệng lò nung, thấp thoáng bóng đung những cánh tay trần của những người thợ nhẽ nhại mồ hôi đang hối hả đúc thời gian. Trên đầu tôi, trên tóc tôi, đều hâu lượn tròn từng đôi, thông thả và thoải mái như những người chủ thực sự của bầu trời. Ngồi trong xe nhìn ra ngoài, tôi nghĩ đến những con đường lượn quanh các sườn đồi và những cột điện cao tải điện đi ngang dọc. Ai là người bạt núi mở đường? Ai là người chôn cột, căng dây, kéo điện thấp sáng trời đêm?

Chiều nay, bão về vùn vù trên thảo nguyên, làm chủ đất và trời. Ngoài kia, mưa vẫn rơi xối xả, gió vẫn gào thét và sấm chớp vẫn rạch chéo qua khoảng không nối liền trời và đất. Cái cửa sổ tôi đang đứng nhìn ra ngoài bắt đầu mờ mờ hơi nước. Nhìn xuyên ra ngoài, tôi thấy những cành cây vằn mình gằn gại trong gió mưa. Chỉ có mỗi một thứ hình thù xấu xí trơ trọi trên mặt đất là trơ gan cùng gió bão: những cái cần trục hút dầu. Một gió mưa thét gào cuồng nộ, nó vẫn lên lên xuống xuống khoan thai để kéo nặng dầu lên các

đường ống. Gió, nước, sấm, chớp chẳng may may làm nó động lòng.

Nếu tôi đưa bàn tay phải này lên và gạt những đám hơi nước trên cửa sổ đi, tôi sẽ nhìn thấy bên ngoài rõ hơn. Nhưng tôi vẫn đứng lặng yên, hai bàn tay bất động, đối diện song song với thân người trong một ý thức rõ ràng rằng sẽ không có bàn tay nào được đưa lên cả. Có tiếng reo ca hoan hỉ ở trong đầu. Đây là tiếng reo chiến thắng của trí óc với cơ bắp cụ thể này, là sự hân hoan nhìn thấy bóng dáng sức mạnh tiềm ẩn của tư duy. Bàn tay có đưa lên hay không không quan trọng; nhưng tôi biết trong những lúc khó khăn sau này, khi tôi sẽ phải quyết định có đưa tay ra hay không, tôi có thể dựa vào đầu óc mình được. Cả thể xác và trí tuệ của tôi là một khối thống nhất không thể tách rời. Tôi có thể cảm thấy nó trong từng hơi thở, từng cử động.

A ha. Những ý nghĩ đang vươn dài ra. Chúng tung mình lên không, nhào lộn, luồn lách qua các đám mây, bay trên mặt hồ, bứt tung các đám lá ném lên trời, đập mạnh hai cánh mà lao vút lên phía trên các đám mây tích lửa rồi sà xuống thổi ra một luồng hơi làm nguội đi đống nham thạch âm ỉ. Những ý nghĩ như sóng cuộn lên, chạy dài ra xa bờ trong tiếng cười nhạo khảnh khách, kéo vào gần âu yếm và thân thiện, rồi vút lên trong cả sự giận dữ và yêu thương sâu như đo cát. Có lúc chúng hiện hình rõ rệt như có thể cầm nắm được, có lúc chúng mơ hồ như một bóng thiên nga trên mặt hồ đêm có màu trắng xanh. Chúng lặn như những hòn bi ve nhiều màu trên các trang giấy viết bài, chúng trầm tư xếp hàng trong các định đang thành hình một cách vững chắc, chúng háo hức nhưng kiên nhẫn trong những nỗ lực đi xa. Chúng độc lập và tự tin. Một lần như thế, có cái gì đó lại reo vang lanh lảnh. Một cái gì đó nhiều nhiều nhiều, đẹp đẹp đẹp và thân thiết vô cùng, như có thể ẵm tay mà ôm vào

lòng. Thần Trí Tuệ cưỡi cỗ xe 18 ngựa lao vun vút trong đường hầm dài hun hút của tư duy, vút ra phía bên kia cửa hang nơi có ánh sáng và những con ngựa đầu mang sừng sải cánh bay lên, chân dõ dỏi như những người múa ballet cổ điển.

Bão trên thảo nguyên là En-kô, người đã đặt trái tim soi đường cho những người khác đi qua đêm lầy; để rồi bị đắm đuối lên, và chết trong quên lãng. Bão trên thảo nguyên là Aas - vị thần đã đứng nâng cả bầu trời trên đôi vai cho nhân loại. Bão trên thảo nguyên là Pomte ăn cắp lửa cho loài người rồi bị xiềng trên đỉnh Ô-lanh-pơ cho ác quỷ rả thịt. Sự hy sinh của những người vĩ đại chính lại là lửa, là nguồn sống, là nguồn ánh sáng cho những kẻ tầm gửi khác, sống để hủy hoại thế giới, sống để hấp thụ và phản chiếu ánh sáng nguồn kia một cách đối trá. Bão này chính là cơn giận của En-kô, là Aas quyết định hát tung bầu trời trên vai, là Pomte thả lửa xuống thiêu đốt tất cả, để mặc thế giới tự chịu trách nhiệm về mình. Thần Ý Nghĩ bay ngang tầng trên không trung trọng bộ cánh bạc, cười vang trước trật tự mới của vạn vật.

Trong âm ào cuồng nộ của bão thảo nguyên, có bóng người đứng trên đỉnh đồi cao, hai tay vươn lên thấu lấy Mặt Trời, Gió và Sấm Chớp.

buyện thúmôhai

Ki thể (không) hòa h

Chúng ta nói về ~~topia~~ (1) như một ý tưởng hảo huyền.

Đi chúng ta lại nói về hòa nhập nhưng không hòa tan văn hóa.

Chúng ta nói về sự giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Đi chúng ta lại nói về sự hội nhập thế giới, về “ngôi làng thế giới”.

Có thể những rối rắm trong thế giới hiện tại làm cho người ta thấy ý tưởng về một thế giới đại đồng không phân biệt Việt Nam, Campuchia, Israel, Na Uy, Hà Lan v.v... là một ý tưởng điên rồ và không tưởng. Người ta nghĩ sẽ không bao giờ con người triệt tiêu hoặc dung hòa văn hóa dân tộc được đến mức mà họ có thể chấp nhận nhau hoàn toàn để sống chung như trong một nhà, như thế thế giới chỉ là một cái vườn lớn, nhiều cây nhưng cùng sinh ra từ một lòng đất.

Thực ra sự không tưởng này nằm ở chỗ người ta cứ khẳng khẳng cho rằng mỗi dân tộc nhất định phải có một văn hóa như một thứ thuộc tính đeo bám vào một thực thể có sẵn. Văn hóa Việt Nam là một thuộc tính đeo bám vào thực thể có sẵn là mảnh đất chữ S đi từ Cà Mau đến chỏm đầu Hữu Nghị Quan, đường bờ biển hơn 300km. Hay văn hóa Trung Quốc là cái tính “Tàu” đeo bám vào mảnh đất hình cái gậy nằm ở về phía Bắc nước ta. Người ta không chấp nhận nổi ý nghĩ rằng sẽ đến một lúc nào đó, cả thế giới

chỉ có một văn hóa , một thứ chuẩn mực đạo đức, một nguyên tắc chung.

Nhưng điều đó hoàn toàn có thể xảy ra trong tương lai khi nhận thức của con người cao hơn, khi các phương tiện kỹ thuật và công nghệ làm biến đổi ý nghĩa truyền thống của không gian và thời gian. Khi ấy sẽ có một khái niệm văn hóa mới: văn hóa cá thể. Người Việt vẫn giữ lấy qan họ, giữ lấy áo dài, khăn xếp, hò Nam Bộ; người đ đở cứ việc nhảy múa trong áo lông chim; người Scotland cứ việc mặc váy thối kèn túi ọc bờ biển, nhưng đó không phải là gốc của văn hóa mới. Cái cốt của văn hóa là cách người ta giao tiếp với nhau, cách người ta xử lí qan hệ giữa mình và cộng đồng, cách nhìn nhận và xử lí khái niệm “ bản thân” và “ công chúng” .

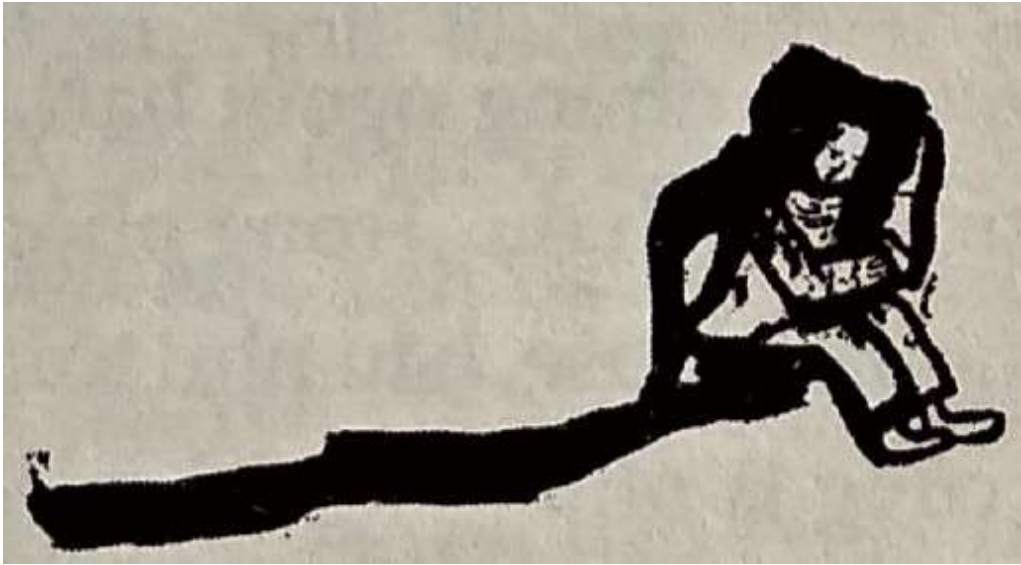
Cái văn hóa cá thể này đòi hỏi người ta thôi không xem xét đám đông như là xem xét một thực thể có ý chí độc lập nữa. Người ta cần nhận ra rằng ý kiến của đám đông - mặc đ là một tiêu chí “ đẹp” - rất cục không phải là một tiêu chí đáng tin cậy khi ra quyết định. ề bản chất, thế giới này vận hành chủ yếu nhờ vào một số những bộ óc lớn - những người đm theo đuổi cái mà họ cho là đúng bằng mọi giá; phần còn lại - tức là phần bao gồm đại đa số những người không bao giờ có đủ sức mạnh để theo đuổi cái đúng bằng mọi giá - thì chủ yếu nhận ra cái đúng và đi theo.

Tôi đã từng cho rằng người M ưu việt hơn người Việt; hoặc người Nhật có những đặc điểm riêng về đ truyền khiến cho họ làm được những việc ta không làm được. Nhưng sau 2 năm ở M tôi bắt đầu nhìn thấy người M người Việt hay người Nhật - khi xem xét riêng rẽ với tư cách cá thể độc lập với xã hội - hoàn toàn không khác nhau trên các điểm cơ bản. Bạn hoàn toàn có thể hiểu thấu đáo, có thể “ đọc” một người M hay người Nhật như “ đọc” một người Việt nam.

Bạn có thể nhìn vào một cá thể và đoán định về con đường anh ta đi, cách anh ta xử lý cuộc sống và những nguyên tắc nền tảng khiến anh ta xử lý cuộc sống như thế - kể cả những nguyên tắc thành văn lẫn những nguyên tắc thuộc dạng vô thức. Cốt lõi sự khác nhau không phải là di truyền. Bên trên cái quy định giống loài cơ bản mà tất cả các dân tộc mọi màu da đều được hưởng thì văn hóa chính là điều quyết định sự tiến bộ hay tụt hậu.

Nếu đến một ngày như thế, văn hóa của ngày ấy sẽ là thứ không tồn tại ở cấp độ tổ chức, cộng đồng hay quốc gia nữa - hoặc chỉ tồn tại với ý nghĩa tượng trưng. Văn hóa ấy sẽ tồn tại ở cấp độ cá thể mà tất cả các cá thể trên thế giới sẽ cùng chia sẻ: văn hóa cá thể bình đẳng, ở đó mỗi người nhận thức rõ bản thân; sống trên nguyên tắc, trên mục đích của mình; không sống vì người khác và cũng không yêu cầu người khác sống cho mình; ở đó mọi sự quyết định đều trên tinh thần độc lập và có lí.

Điện thoại

Khi chuông điện thoại đổ thì Nam đang ngồi đọc sách.

Nam lưỡng lự một chút rồi nhấc điện thoại. Không có nhiều người biết số điện thoại di động của anh; cho nên đây hẳn là một người bạn, và hẳn phải có việc.

- Có phải Nam đây không?

- Tôi, Nam đây, xin lỗi, chị là ai thế?

- Có lẽ anh không nhớ tôi đâu; tôi là bạn của Toko, chúng ta gặp nhau một lần trong International House hồi tôi đến thăm Toko ở đó. Lần đó anh cho tôi số điện thoại. Tôi học Toán bên trường Đại.

Nam cố nhớ lại và loáng thoáng tưởng tượng ra khuôn mặt của cô gái. Năm trước, anh ở trong khu kí túc có tên International House của Đại học Chicago và chơi thân với một nhóm bạn người Nhật. Có Toko, Katamy, Haru, và một vài người nữa - những người

bạn Nhật chăm chỉ, nghiêm khắc và trọng danh dự. Trong phòng học kiêm thư viện của International House hầu như tối nào anh và mấy người bạn Nhật cũng là những người ở lại cuối cùng. Họ thường đánh một ván cờ trước khi đi về phòng - thường vào khoảng 3h sáng. ~~Đ~~ Nam thuê nhà riêng và chuyển ra ở bên ngoài. ~~A~~ ít gặp lại những người bạn Nhật. Chương trình nghiên cứu sinh của anh khá nặng và càng về cuối thì càng mất nhiều thời gian.

- Dĩ nhiên là tôi nhớ. Tôi chỉ không nhớ tên. ~~N~~ Lỗi, chị tên là gì nh? - Nam hỏi.

- ~~A~~a.

- ~~A~~phải rồi ~~A~~a. Chị khỏe không?

- Tôi cũng bình thường; còn anh thế nào?

- Tôi cũng vậy vậy thôi... Chị gọi tôi có việc gì chẳng?

- À không... Thực ra vấn đề là thế này. Hôm nay tôi ở nhà một mình, ngày hôm nay nữa là tròn bốn tuần tôi ở nhà một mình, tôi chỉ muốn gọi điện nói chuyện với một ai đó; các bạn bè thân của tôi đều đi nghỉ Thanksgiving hết rồi. Không biết tôi có làm phiền anh không?

- Cũng không hẳn... tôi cũng chỉ đang đọc sách thôi...

- ~~A~~h có phiền không nếu chúng ta nói chuyện một lát

- Không đâu, ~~t~~hiên là không rồi...

- Cảm ơn anh...

- ~~N~~y là chị không đi đâu nghỉ Thanksgiving?

- Không... tôi chẳng muốn đi đâu cả... đi đâu thì cũng vậy thôi...

Nam ngần ngại. Ah không qe nói chuyện điện thoại với phụ nữ, nhất là the kiểu nói chuyện phiếm thế này. Từ nhiều năm nay, anh đã qe sống một mình, làm một mình, ít nói chuyện với ai và tránh tất cả các cuộc hội họp, tiệc tùng. Những người bạn Nhật trong I - House có lẽ là những người bạn dy nhất anh chơi cùng từ hồi vào trường. Nhưng qan hệ của họ cũng không sâu sắc gì. Các bạn Nhật cũng kín đáo, ít nói và ít xã giao giống anh.

Nam nghĩ đến Toko - ít nói, điềm đạm nhưng sắc sảo và chính xác một cách kinh ngạc. Toko là một thiên tài khoa học đích thực. ầu óc của anh ta hình như tư dy the một lối khác hẳn người thông thường. ời khi Nam nghĩ có lẽ cấu trúc não của Toko khác thường; con mắt nhìn của Toko cũng khác; cách nói, cách đặt vấn đề, giải quyết vấn đề... nói chung mọi thứ đều khác. Thế giới qa sự phiến ịch của Toko là một thế giới chính xác, minh bạch, và sâu sắc lạ kỳ. Nó ở một tầng bên trên thế giới thông thường - tức là thế giới mà Nam và đại đa số mọi người đều nhìn thấy. Thế giới ấy có một vẻ giản ị trong sáng và hợp lý nào đó - trái hẳn với thế giới rối rắm và mòn mỏi mà Nam thấy từng ngày trên khuôn mặt và việc làm của những người xung qanh. Hơn cả, nó có vẻ là một thế giới rất nhiều niềm vui.

Ah từng hỏi Toko tại sao lại the đuổi toán; và Toko nói rằng vì anh thích, vậy thôi. Khi nào không thích nữa, Toko sẽ chuyển sang làm cái khác. V ị như cái gì ư? V ị như là thổi thủy tinh chẳng hạn; hoặc đi làm kính màu cho các nhà thờ. “Cậu biết không, làm kính màu cho các nhà thờ là một công nghệ khác hẳn làm kính thường đấy”. Nam đã nghĩ không biết có bao giờ mình có thể vui được như Toko.

- Thế còn anh, anh không đi đâu nghỉà? ~~A~~a hỏi.
- Tôi không muốn đi nghỉ. Tôi đang cố gắng hoàn thành nốt luận án để tốt nghiệp.
- ~~R~~ vậy. ~~A~~h sẽ về Việt Nam ngay sau khi tốt nghiệp hay ở lại ~~M~~ ~~đ~~ạy học?
- Có lẽ tôi sẽ ở lại ~~đ~~ạy một thời gian rồi mới về.
- ~~A~~h sẽ ~~đ~~ạy toán chứ?
- Dĩ nhiên rồi, tôi còn biết ~~đ~~ạy gì nữa.
- À vâng.
- Còn chị, tốt nghiệp xong chị có định ~~đ~~ạy học không?
- Có thể, nhưng tôi không thích lắm, có lẽ tôi đã chọn sai đường rồi.
- Chị còn mấy năm nữa?
- Tôi còn khoảng hơn 1 năm, nhưng không chắc tôi có học hết không.
- Nghĩa là sao?
- ~~À~~ có thể tôi sẽ bỏ học...
- Bỏ học ư? Nhưng chị chỉ còn hơn 1 năm, sắp xong rồi, sao chị không học nốt.
- ~~À~~cũng nói vậy;nhưng tôi không chắc

- Đây được bằng tiến sĩ sẽ có lợi cho chị sau này; đằng nào thì chị cũng đã học sắp xong rồi.

- Bây giờ, một ngày ở trường cũng đi bằng một thế kỷ. Tôi đã chán ngấy trường học rồi. Ở lại thêm một năm sẽ là một cực hình quá sức của tôi.

- Tội tệ đến vậy sao?

- Còn hơn cả tội tệ... tôi không thể nào chịu nổi nữa rồi - giọng ~~A~~ Ka nén chặt lại.

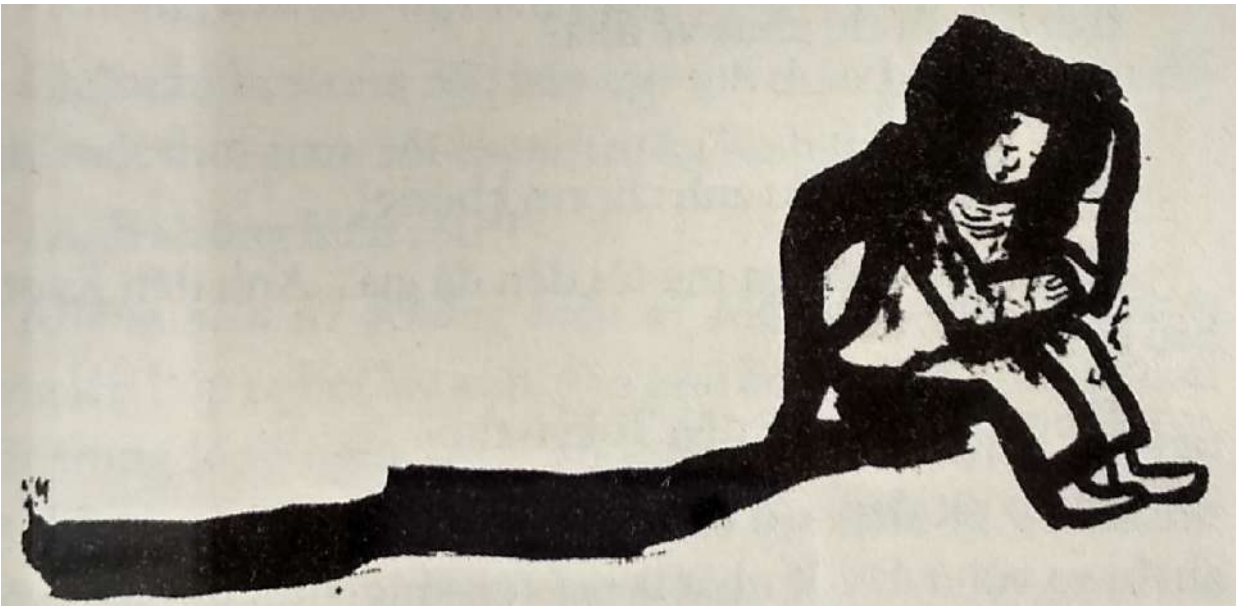
Nam cảm thấy bồn chồn, như thể anh chính là người gây ra tình cảnh của ~~A~~ Ka. Nếu có một phụ nữ ngồi trước mặt anh và khóc, có lẽ anh có thể đưa một cái mùi xoa; hoặc nếu quá lúng túng thì anh sẽ bỏ đi. Còn một người quá điện thoại, anh biết làm gì. Nói những lời an ủi thì Nam không thể. Đơn giản là anh không ~~q~~u; cho dù anh biết đích xác cảm giác mà ~~A~~ Ka vừa nói.

Cách đây 2 năm, Nam cũng đã từng nghĩ đến chuyện bỏ học. Ở trường này và khoa này tỷ lệ sinh viên bỏ ~~đ~~ trước khi lấy được bằng tiến sĩ rất cao, đa phần là vì không chịu nổi chương trình học quá nặng, vì thất vọng với bản thân hoặc với trường học, vì các sức ép tâm lý trong một thế giới toàn những thiên tài, v.v... ~~V~~ì Nam, vấn đề khác hơn. ~~A~~h có thể đối phó với các lớp học, có thể hoàn thành hết các yêu cầu để lấy được bằng. ~~V~~ấn đề là rồi anh sẽ làm gì với bằng tiến sĩ toán, anh sẽ làm gì với cuộc đời toàn toán học của anh.

Một năm trước, với hai huy chương vàng Olympic Toán quốc tế trong tay, anh được đích thân thủ tướng gửi bằng khen, được lên truyền hình, được bầu là một trong những gương mặt tiêu biểu của thế hệ trẻ, rồi được cử là đi ~~Đ~~ học Toán ở ~~Đ~~ học Humboldt. Tốt

nghiệp ở đó, anh sang Mỹ làm nghiên cứu sinh ở một trường hàng đầu về khoa học và công nghệ. Luôn luôn đã là toán. Hầu như không có lựa chọn nào khác và cũng chẳng ai nghi ngờ về sự lựa chọn đó. Bởi vì Nam giỏi toán đến thế kia mà.

Nhưng Nam thì biết rằng mình không là gì. Biết từ sau học kỳ thứ nhất ở khoa Toán của Humboldt khi được gặp những người bạn Đức, Ba Lan, Tiệp, Nga, Israel v.v... Nam biết rằng “thiên tài” của anh có lẽ chỉ là một ảo tưởng trẻ con êm đẹp. Anh có thể dễ dàng trở thành một giáo sư toán; sẽ là một người kha khá; nhưng để lên được đến tầm cỡ vĩ đại và làm khoa học thực sự thì không thể. Không bao giờ. Anh không có cái mà những người như Toko hay những người bạn Đức, Nga gốc Do Thái đã có. Thiếu “cái đó”, mọi nỗ lực phỏng có ích gì..

Hai năm trước, cũng vào dịp nghỉ đông, sau khi hoàn thành xong các khóa học, chuẩn bị bước vào viết và bảo vệ luận án, Nam đã đến nói chuyện với thầy hướng dẫn của anh.

Ah được khuyên rằng sự chán nản của anh là ẽ hiểu và ai cũng trải qua; rồi nó sẽ hết và anh sẽ lấy lại được sự yêu thích toán. “Hãy rời trường và đi đâu đó nghỉ vài tuần, cậu bé ạ. Hoặc về thăm nhà đi” - giáo sư vỗ vai Nam thân mật. Nụ cười của ông ấy có cái gì đó ấm tới.

- Giáng Sinh này chị có về Nhật thăm nhà không? - Nam hỏi, cố lái câu chuyện sang một hướng khác.

- Có thể tôi sẽ về, có thể không; còn tùy xem tình hình thế nào.

- Bao lâu rồi chị chưa về nhà?

- Hai năm rồi.

- Nhà chị có nhiều anh chị em không?

- Tôi là con một, ba mẹ tôi đều đã già... Ah đến Kyoto bao giờ chưa?

- Tôi chưa. Tôi mới đến Tokyo thôi.

- Kyoto rất đẹp. Cố đô cũ của Nhật. Mọi thứ yên ả hơn nhiều so với ở đây. Ít nhất là nơi tôi sống, mọi thứ đều yên ả và nhẹ nhàng.

- Chị nên về nhà...

Nhưng về nhà không giải quyết được vấn đề của tôi.

Ấn đề của tôi. Đứng sau cánh cửa này không biết là thế giới nào; nhưng chắc là không vui vẻ gì Nam im lặng.

- Anh đã bao giờ nghĩ đến chuyện bỏ toán chưa? - Ka hỏi, giọng dịu xuống.

Nam im lặng.

- Không, tôi không nghĩ đến việc đó. Tôi cũng có lúc chán học, nhưng ai cũng có lúc chán học cả. Chị đừng lo, rồi mọi chuyện sẽ qua và chị sẽ lại thấy yêu thích toán như trước thôi. Chị hãy đi đâu đó nghỉ rồi sẽ khá hơn.

- Nhưng nếu đây không phải là vấn đề thời điểm, không phải sự mệt mỏi bình thường, mà là tôi đã chọn sai, thì sao?

- Không phải đâu, chị biết rõ sự lựa chọn của chị. Ai cũng có lúc cảm thấy thế này. Rồi sẽ qua thôi. Chị chịu khó tập thể thao, hoặc đi chơi xa. Hãy về nhà một thời gian, rồi chị sẽ lại bình tĩnh trở lại.

- Không, anh không hiểu rồi...

- Chắc chị bị stress rồi, hãy tập thể thao hoặc đi đâu đó nghỉ một thời gian; rồi chị sẽ trở lại bình thường.

- Ah không hiểu rồi!!!

Kông hiểu ư? Kông hiểu ư? M cơn giận bất chợt dâng lên bóp nghẹt lấy anh, gần như làm anh tắc thở và đau thắt trong lồng ngực. *Ah* có thể giết chết một ai đó vào ngay lúc này. Chọc dao vào cổ cho toé máu ra, rồi thanh thoi ngoảnh đi - ví dụ thế chẳng hạn. *Ah* có thể giết chết ai đó. Nam cảm thấy như máu trào ra trong họng anh, tanh lợm.

- *A* a, xin lỗi chị, có lẽ tôi phải đi ăn tối một lát... - Nam nói, cố gắng ghìm giọng xuống.

- Tôi xin lỗi. Có lẽ tôi cũng nên kiếm cái gì ăn tối. Tôi có thể gọi lại cho anh sau không? Thú thật là tôi buồn chán quá; tôi muốn nói

chuyện với một ai đó; chuyện gì cũng được, bất cứ chuyện gì anh thích...

- Chắc chắn rồi, chị cứ gọi lại.

Nam không đói nhưng anh vẫn quyết định đi bộ ra phố ăn tối. Ah để đầu trần. Trời rét căm căm và tuyết đóng thành một lớp băng mỏng trên lối đi. Ah phải mở cửa sổ ở bên mép đường để khỏi ngã. Đột một lúc, Nam nhận ra các cửa hàng đều đóng cửa vào đêm lễ; chỉ còn có McDonald KFC và các hàng fast food mở cửa.

Nam quyết định đi vào McDonald mua một cái bánh mì kẹp. Ở cửa ra vào, anh thấy một người đàn ông đứng co ro cầm một cái cốc nhựa xin tiền. *Nhiều người khổ hơn mình nhiều (chắc vậy).* Ah bỏ vào cốc 50 xu. Người đàn ông cảm ơn và nhanh nhẹn mở rộng cửa cho anh vào. Trong lúc ngồi ăn, Nam băn khoăn không biết ~~ka~~ ăn gì vào buổi tối.

Đến một lúc nào đó, trong khi nhai, Nam nhận ra mình đang nghĩ đến một thành phố khác. Ah tưởng tượng ra một ngôi đền cổ ở Kyoto, sân đền lát đá xanh, phủ đầy rêu phong. Bao quanh đền là những rặng hoa anh đào đang nở rộ. ~~Y~~ dưới bóng một cây anh đào đỏ chói, ~~A~~ ka đang ngồi chậm rãi gấp thức ăn từ trong những cái hộp gỗ sơn mài nhỏ màu đỏ và ~~đ~~ - loại vẫn thấy bán ở khu phố cổ Hà Nội cho khách du lịch Tây. ~~ka~~ không hề ngẩng lên khi ăn; trong lúc đó, những cánh hoa anh đào cứ rơi xuống như mưa ở xung quanh chỗ ~~ka~~ ngồi, thành một ~~q~~ầng tròn đỏ, tươi rói như máu ứa, như mực son Tàu.

Ah khẽ lắc đầu để tẩy cái vệt son đỏ ra khỏi não.

Gần 9h tối, chuông điện thoại lại đổ. Nam nhìn số và nhận ra số điện thoại của Ka. Tim anh nặng trĩu. Ah lưỡng lự rồi quyết định để kệ cho chuông điện thoại đổ đi. Không thấy Ka để tin nhắn.

Một giờ đêm, Nam nằm trên giường đọc sách. Chuông điện thoại lại đổ, xâm chiếm cả căn phòng. Ah nhìn số. Tim anh đập thành thịch. Ừn là Ka.

Nam biết rõ anh không thể.

Sau đó, khi căn phòng đã trở lại im ắng, Nam bấm nút vặn nhỏ chuông đi, để nếu có ai đó gọi lại thì anh sẽ không nghe thấy.

Sáng hôm sau, khi Nam tỉnh dậy, trên màn hình điện thoại không báo cuộc gọi nhỡ nào.

Nam thở ra, cúi nhìn hai lòng bàn tay mình. Ah thấy chúng như tay của một người lạ.

。O。

Nửa năm trôi qua. Có một chiều cuối mùa xuân, Nam đang thả bộ trên đường từ trường về nhà thì gặp Toko. Họ không gặp nhau đã lâu kể từ khi Toko tốt nghiệp và rời khỏi trường mùa đông trước đó. Hai người tay bắt mặt mừng. Họ rủ nhau tạt vào Starbucks uống một tách cà phê và nói chuyện. Câu chuyện được hơn 1 tiếng thì nhạt dần. Bên ngoài đèn đường bắt đầu được thắp lên. Nam nói hững hờ để giữ câu chuyện trong lúc họ đứng đợi mặc áo choàng chuẩn bị ra về:

- Cách đây lâu rồi, Ka có gọi điện cho tôi. Không biết cô ấy dạo này ra sao. Tốt nghiệp và về Kyoto chưa nh?

- À, ở bên Đul à? Ah không biết gì sao?

- Cô ấy chết được nửa năm rồi. Cô ấy tự tử vào đúng đêm Thanksgiving năm ngoái. Cô ấy chích dao vào bụng rồi cứ để máu chảy ra đến chết. Thế kiểu samurai ngày xưa. Thế mà nửa năm rồi...

Nam đưa hai tay lên, ngọ nguậy những ngón tay cho đo, rồi cẩn thận đi găng tay. Toko đã đi xong găng và đội mũ. Họ chào nhau ở ngoài cửa; rồi bước về hai ngã đờn làn mưa bụi lất rắt của mùa xuân. Nam ngoái nhìn theo Toko, tự hỏi nửa năm nữa hay bao giờ thì anh sẽ lại nhìn thấy Toko.

Đồ hồ

Có một sáng mùa xuân, tôi tỉnh dậy sớm hơn thường lệ và nghe thấy những con chim sẻ nhảy nhót hót lên vui vẻ như thấp sáng cả bầu trời còn đang mờ tối và tĩnh lặng. Không gian như có một mùi thơm lạ lạ. Những con chim sẻ nhỏ không biết đến giá lạnh cứ nhảy nhót ở đầu nhà và hót lên líu lo.

Tôi ngồi dậy và trèo lên bậc cửa sổ trông xuống con đường nhỏ sau nhà. Mặt đất ẩm nhưng sạch sẽ. Vẫn chưa có người qua lại nhiều ngoại trừ một vài người đi làm sớm. Đây là con đường tắt, xuyên qua những ruộng rau và một vùng đất hoang để ra đường chính. Những thân cây lau và cỏ dại mọc cao vút bên kia đường cắt những vệt đi lên nền trời.

Có một cây dền riêng nở hoa đỏ chói bên bờ cái ao nhỏ phủ đầy hoa bèo trên mặt nước. Hoa bèo tím biếc. Bèo tấm xanh mướt che chân nhau trong những ruộng rau bên cạnh.

Dưới nhà có tiếng cửa sắt kéo. Tôi biết mẹ tôi đã dậy đi chợ. Tôi sẽ chờ mẹ mua đồ ăn sáng về, rồi ăn sáng và đến trường. Tiết học *Lịch sử các học thuyết kinh tế* hôm nay, tôi phải giảng bài cho sinh viên về Adam Smith, nhà kinh tế học lỗi lạc người Anh. Ông ta có một lý thuyết rất nổi tiếng gọi là “Bàn tay vô hình”. Lý thuyết ấy nói rằng trong lúc các cá nhân trong nền kinh tế theo đuổi lợi ích riêng của mình; sẽ có một bàn tay vô hình hướng các hoạt động của họ vào mục đích kinh tế chung của xã hội và do đó nền kinh tế sẽ đạt được hiệu quả tối ưu.

Cách mấy ngôi nhà, một anh thanh niên đang khua khoáng chân tay trên sân thượng. Nhìn thấy tôi, anh ta vội kết thúc bài thể dục kỳ cục của mình và biến mất sau cánh cửa.

Không gian vẫn tĩnh lặng, chỉ trừ có tiếng những con chim sẻ đang ca lên vui vẻ. Tôi thấy mẹ đi tắt qua con đường nhỏ sau nhà để ra chợ. Dáng của Người nhẹ nhàng và đủng đỉnh. Một lúc nào cũng đủng đỉnh, thư thái.

oOo

Ở chỗ thót lại của con đường, ngay cạnh cái ao bèo có một vũng nước to. Nó choán gần hết lối đi, chỉ chừa ra hai dải đất nhỏ bên cạnh, sát mép ao. Ở hai bên cũng lầy lội, đầy những vệt bánh xe đạp. Tôi thấy mẹ tôi đi lại gần vũng nước; Người bắn khoản đôi chút rồi lấy một hòn gạch đặt vào chỗ dải đất lầy lội bên phải đường và bước qua. Dáng của Người vẫn luôn nhẹ nhàng, thư thái.

oOo

Dưới con đường nhỏ vẫn chưa có người. Tôi nghe thấy một tiếng rao ở đằng xa:

- ~~N~~ong giòn đây .

Tôi biết đấy là thằng bé vẫn hay bán bánh mì qua ngõ nhà tôi. Sáng nào nó cũng lượn đi lượn lại tới cả chục lần. Nó nhỏ người, có một mớ tóc xoắn, da đen và một hàm răng nham nhở đến tức cười. Nó có cái thói rao từ rất xa để mọi người nghe thấy mà chuẩn bị, rồi phóng vèo vèo qua và phanh kít lại khi có tiếng gọi. Nó đánh bạn với lũ trẻ trong ngõ nhà tôi và thường lễ phép nói “Chào chị” mỗi khi gặp tôi buổi sáng. Vì tôi hay chờ mua bánh mì của nó những sáng tôi vội không kịp ăn sáng, đành mang bánh mì đến trường ăn lúc nghỉ tiết. Nó có cái giọng oang oang của một đứa trẻ đang vỡ giọng và những thói tình nghịch của con nít. Nó là kẻ tử thù của bà cụ già nanh nọc và nghễnh ngãng cạnh nhà tôi vì nó hay hét vào tai cụ ấy những lúc nó nhìn thấy cụ - “Chào cụ ạ!”

Tiếng rao đến gần hơn; nghe vô trách nhiệm như người ta đọc một khẩu hiệu.

- ~~N~~ong nào!

Nó vẫn phóng xe vèo vèo và không hề nao núng khi nhìn thấy cái vũng nước to. Trái lại, nó khoái chí co cao hai chân và phóng thẳng qua chỗ sâu nhất, cười phá lên như một anh hùng vừa chiến thắng kẻ thù trong một trận kịch chiến. ~~Đ~~ nhiên nó phanh kít xe lại và nhảy khỏi xe cũng nhanh như thế. Chỉ trong nháy mắt, cái bông hoa dng riêng đỏ chói bên bờ ao đã trở thành chiến lợi phẩm của nó.

- ~~N~~ong nào - tiếng rao xa ền.

Tôi quyết định sẽ không mua bánh mì của nó trong vòng 1 tuần vì tội đã phá hoại cảnh qan.

Mặt bông hoa đang đỏ chói ấy, cái khu đằng sau và con đường trở nên thắm đậm hơn.

Mnó thìđầu cần bông hoa (?

oOo

Có một âm thanh lạ lùng;nghechoe hóavà sống sượng:

“M các bạn đón đọc báo A ninh thủ đô, báo Hà Nội mới, báo Công an nhân dân, báo Tiền phong. Báo A ninh thủ đô hôm nay đăng tin một người mẹ th chết con trong vại nước. M sao thị lại nhẫn tâm làm như vậy với đứa con mới 9 tháng tuổi của mình? M các bạn đón đọc. Báo Công an nhân dân hôm nay cho các bạn biết những tin tức về vụ án đang làm xôn xao ở luận thủ đô. Đ là vụ cướp của giết người ở tiệm vàng trên phố Ông Ích Khiêm làm 3 người chết. Đng cơ đ man nào đã đẩy kẻ sát nhân vào việc sát hại một lúc ba mạng người. Các bạn sẽ biết chi tiết trên báo Công an nhân dân” .

Tiếp đến là một giọng nhạc vàng méo mó từ cái loa của người đàn ông rao báo. Những lời hát uỷ mỵ đi sau những lời quảng cáo thô lỗ và sống sượng - thật là một sự kết hợp tài tình.

Người đàn ông bán báo và các đồ thập cẩm dừng lại ở chỗ mấy ngôi nhà đang xây ở nằm gần con đường nhỏ. Đy là những nhà dân mới được đền bù khi giải toả đường ở đâu đó chuyển về. Những người chủ nhà giàu có chỉ thỉnh thoảng mới phóng xe máy tạt qua xem tiến độ xây dựng; mọi công việc do những người thợ nhà quê và người thầu khoán lo. Hồi họ làm móng, họ đóng cọc và đầm nền ầm ầm suốt đêm; tôi không sao ngủ được. Bây giờ mấy ngôi nhà đã ở giai đoạn hoàn thiện; họ cất gạch lát nền cũng ầm ầm.

Người đàn ông tắt cái loa và dừng lại trước một ngôi nhà đang xây dở. Có một nửa bao xi-măng nằm ở ngay trên bậc cửa ra vào. Chắc những người thợ cầu thả không buồn cất đi trước khi về nhà trọ đêm qua. Người đàn ông bán báo nhìn trước nhìn sau rồi bê nửa bao xi măng đặt lên yên sau xe đạp. Ah ta đạp vội đi.

Cái vũng nước làm anh ta hơi nao núng một chút. X nặng, vũng nước thì khá to, đất hai bên thì nhão và lầy. Ah ta lại đang vội. Tôi thấy anh ta chần chừ một lát rồi thận trọng đi qua vũng nước ở chỗ nông nhất, ngay bên rìa mép nước. Nhưng mà hình như chỗ rìa của vũng nước có một cái hố nhỏ hoặc có một hòn gạch nằm dưới mặt nước vì tôi thấy xe của anh ta loạng choạng, giật lên một cái.

Người đàn ông nhỏ thó cố sức ấn bàn đạp để lấy lại thăng bằng. Cái đầu xe quá nặng vì treo cái loa; ắc quy và cả một cái hòm đựng báo với các thứ đồ vụn vặt. Nó lắc qua lắc lại. Nửa bao xi măng đổ ụp xuống giữa vũng nước. Nước bắn bắn tung toé lên người anh ta.

Người đàn ông vượt qua vũng nước và đứng lại lau nước bắn. Ah ta nhìn lại bao xi măng về tận gần rồi nhún vai đi tiếp. Tôi lại nghe thấy cái giọng sống sượng ấy “M các bạn đón đọc báo An ninh thủ đô, báo Hà Nội mới, báo Công an nhân dân, báo Tiền phong. Báo An ninh thủ đô hôm nay đăng tin một người mẹ đã chết con trong vại nước. Sao...”.

oOo

Sao?

oOo

Những con chim sẻ nhỏ không còn nhảy nhót ở đầu hồi nhà bên cạnh nữa. Tiếng hót của chúng đã tắt từ lâu rồi.

Tôi nghe thấy nhà ai đó mở một khúc nhạc cách mạng; nghe loáng thoáng như là “ Từng đôi chim bay đi; tiếng ca rộn ràng; cánh chim xao xuyến; gió mùa xuân...” . Tôi vớ tay vào bàn học và bật một đĩa nhạc. Đây là Enya với nhạc Celtic. Giọng của chị ấy thật đặc biệt; rất có mỹ cảm; nhạc cũng đặc biệt nữa. Tôi hay mở bài *Oceanic*, *Caribbean Blue* và *Book of days* vào buổi sáng và mở bài *On my way home* và *Marble halls* trước khi đi ngủ. Những bài buổi sáng thường khiến tôi nghĩ đến biển xanh và những người múa vũ ba lê; những bài buổi tối làm tôi nghĩ đến những thung lũng, những con đường về nhà và cả những khoảnh đất thật rộng không có bóng cây nhưng ấm mát. Nó làm tôi thấy dễ chịu và tự do, không vội vàng và không lo lắng.

Bây giờ đang là bài *Only if* - Giá mà: “ I fyou really want to, you can hear me say. Only if you want to, will you find the way” - Nếu bạn thực sự mong mỏi, bạn sẽ nghe thấu lời tôi; chỉ cần bạn khát khao, bạn sẽ tìm thấy con đường” .

。O。

Có tiếng động cơ ngắt ngang lời hát ấy. Một đôi vợ chồng trẻ đi làm sớm. Người con gái ngồi sau đang có bầu. Chị mặc một cái váy lã rất rộng bên trong, áo khoác ấm ở ngoài và đội mũ bảo hiểm. Người chồng mặc áo khoác rộng, đi giày đế bóng lộn. Họ đi chậm rãi để tránh những viên gạch và sỏi mà mấy nhà đang xây ở làm vương trên đường đi. Người chồng thận trọng dừng lại trước vũng nước. Ah ta đang tìm một giải pháp tối ưu.

Trong Kinh tế học có một đường cong nổi tiếng minh họa Giới hạn khả năng sản xuất / tiêu dùng. **Đ** giả thiết rằng bạn chỉ có một nguồn lực nhất định, ví dụ là 20 ngàn đồng và bạn có 2 sự lựa chọn: ăn tối và xem phim. Bạn sẽ có được những kết hợp nhất định: hoặc là đi ăn một bữa tối và xem một bộ phim; hoặc bạn sẽ xem hai bộ phim nhưng không ăn tối, hoặc ăn hai bữa tối mà không xem phim; tùy bạn. Các kết hợp lựa chọn của bạn và d d đó sự thỏa mãn của bạn được biểu diễn bằng một đường cong; bạn có thể ở trên hoặc ở trong chứ không thể vượt ra ngoài đường cong ấy.

Người thanh niên tần ngần. **A**h ta nhìn bao xi măng ở giữa vũng nước và viên gạch mà mẹ tôi đặt lúc trước ở giữa chỗ đất lầy. Người con gái vẫn ngồi yên trên xe một cách tin tưởng. Cuối cùng người thanh niên chọn giải pháp thứ hai. **A**h về số và khéo léo đi vào khoảng đất lầy nhỏ giữa hòn gạch của mẹ tôi và mép vũng nước. **Đ** ở đó rất nhão; nó kéo lún bánh xe xuống. **A**h vội vàng về số và tăng ga. Chiếc xe vượt qua vệt đất lầy, để lại một rãnh trũng nhỏ; khá sâu. Nước tràn từ vũng nước sang cái rãnh đó và bị viên gạch chặn lại.

oOo

Có hai **h** gái nhỏ và ba **h** trai đang đứng đứng d đứng trên đường. **Ấ**y là những học sinh của trường cấp một ngay gần nhà tôi. Các **h** gái mặc quần l, áo khoác và đội mũ. Các **h** trai đi giày thể thao và cũng đội mũ l. Từ trên nhìn xuống trông chúng như những cái nắm nhỏ.

Cả lũ đứng lại trước vũng nước. **R**ằng chúng không muốn sử dụng viên gạch mẹ tôi đã đặt vì như thế đơn giản quá, tầm thường quá.

Một trai nhảy lên trên phần nhô lên của bao xi măng trên vũng nước vể khoái chí và nhón chân nhảy phốc sang bên kia.

Những em còn lại có vẻ thú vị với trò đó. Chúng đã quyết định sẽ chọn giải pháp này.

Bọn con trai qua trước rồi đến các em gái nhút nhát. Sau ba lần nhảy của các chàng trai nhỏ, cái bao xi măng đã gần biến mất khỏi mặt nước, chỉ còn nhô lên miếng giấy vàng lờ mờ.

Các cô gái nhỏ đành phải chọn con đường nhẹ nhàng là viên gạch nhưng lúc này, viên gạch có nước ngập quanh chân, rất ế ngại. Chúng đưa tay cho các bạn trai và khế đi qua, mỗi bước nhảy lại kêu lên “~~Y~~ch chà”.

Sau cuộc vượt biển ngoạn mục ấy, các chàng trai nhỏ chưa hết hưng phấn. Một cậu nhặt một cái qe đi và vừa đi vừa vut túi bụi vào những thân cây lau cao vống bên đường. Những em còn lại cũng không dừng được trước trò chơi thú vị ấy; chúng lập tức tham gia vào cuộc chinh phạt một cách hăng say.

Bãi cỏ lau cao xanh rờn trở nên tả tơi.

Bông hoa đng đỏ thì đã mất.

oOo

Chẳng để làm gì chẳng vì cái gì cả.

oOo

Tối hôm thứ Bảy vừa rồi tôi đi xem một bộ phim về những người bị hội chứng ~~Đ~~ (1). Bộ phim có tên “Ngày thứ Tám”. Nó mở đầu thế này: “Ngày thứ nhất, Chúa tạo ra mặt trời. ~~M~~ trời chói chang nung nóng trên đầu và làm bạn chói mắt. Ngày thứ hai, Chúa tạo ra biển. Biển xô sóng, đẩy những hạt cát nhỏ làm ướt chân bạn. Ngày thứ ba, Chúa tạo ra cây cối. Khi bạn đứng áp mình vào một thân cây, bạn sẽ hóa thành một cành cây và bạn sẽ nghe thấy cây nói. Khi bạn cắt cỏ, cỏ sẽ đau và sẽ khóc. Bạn hãy nhớ an ủi, vỗ về những ngọn cỏ nhé...” (1).

Tôi nhớ hôm nay là thứ Ba.

oOo

Có một đám tiếng ồn tiến lại. ~~Đ~~ là những người thợ xây. Họ ăn mặc tuềnh toàng mặc d trời khá rét. ~~Đ~~ người bá vai nhau đi, cuốc xẻng khua lộc cộc trên đường; có người cầm cả điều cày. Họ vắng tục. Từ trên cao, tôi nghe rõ những tiếng “Đ mẹ” “Đ bố” “Con c..” . và “Tổ sư” .

~~Đ~~àn người đi đến trước vũng nước. ~~M~~ người nói:

Cái vũng nước này thấy mấy hôm rồi mà chẳng cạn.

Ah ta lấy xẻng xả xả xuống nước và nhận ra bao xi măng. Cũng vô thức, anh ta gõ xẻng xuống viên gạch như kiểu những người thợ xây vẫn làm rồi nói:

Đí cả bao xi măng!

Một người khác lấy cuốc hất viên gạch xuống ao. Nước tràn từ vũng nước, qua cái vết xe máy lúc nãy và chảy vào vết lún của viên gạch khi mấy học sinh bé đi qua.

Ah chàng thợ nề lấy qốc khơi sâu thêm cái rãnh và kéo đi nó xuống tận mép ao.

Nước trong vũng rút qua cái rãnh nhỏ ấy nhanh không ngờ. báng một cái, nước đã cạn để lộ cái lòng trũng có bao xi măng nằm ở chính giữa.

Ah chàng cầm xẻng chọc thủng bao xi măng và đần đều xi măng lên trên cái lòng chảo nhỏ. Ah ta xúc cả một ít cát đổ vào rồi trộn lên. Một người khác vớt một tấm ván lên phía dưới đất lấy lợi.

Chắc ngày mai xi măng đông cứng lại thì đi được.

Họ kéo nhau đi qua; cũng thản nhiên và lộn xộn như lúc đầu. Vẫn những câu nói tục.

oOo

Tôi nhìn thấy mẹ từ xa. Người vẫn đi rất điềm đạm. Một bước trên tấm ván khéo léo như một tên viên múa. Tôi biết là đã đến lúc mình phải xuống nhà.

oOo

Mbảo tôi lúc ăn sáng:

Không biết nhà ai tốt quá, đã đổ xi măng cát vào cái vũng nước sau nhà rồi. Chắc là sẽ hết lầy lội. My quá.

Ừ nào tôi nói với mẹ về Am Smith và những giả thuyết kinh tế?

Hay tôi kể cho mẹ câu chuyện về viên gạch, về thằng bé bán bánh mì người đàn ông bán báo, bao xi măng, đôi vợ chồng trẻ, cái vết xémáy, những m nhỏ, những người thợ xây và cái rãnh nước?

M tôi chỉ tin vào lòng tốt, vào con người và vào những điều giản dị

M tin vào chính cuộc sống này. Am Smith chẳng có nghĩa gì với mẹ; và có thể chẳng có nghĩa với ai ngoài kia, trừ với bài giảng của tôi.

Truyện

Tôi viết truyện này sau khi đọc Disgrace (Đồi ỉ) và The life and times of Mahatma K (Cuộc đời và thời đại của Mahatma K) của John M. Cope người được giải Nobel văn chương năm 2003. Cope là giáo sư tại trường tôi từ mấy năm nay và tôi thỉnh thoảng nhìn thấy ông trong khuôn viên trường. Truyện này tôi viết hoàn toàn có tính tưởng tượng.

Một buổi chiều mùa hè năm trước, giáo sư N của đại học tổng hợp Sigma đang trên đường về nhà thì gặp một cô gái trẻ. Hôm đó, trời mưa khá to và gió thổi mạnh; nước mưa cuốn từng đám lá bay ràn rạt trên đường. Giáo sư N đi chậm rãi, để đầu trần và giẫm chân lép nhép trong nước. Ông không để ý đến mưa.

Lúc ông bắt đầu vòng vào đường B thì có một người chạy vượt từ phía sau lên ngang với ông và giương ô che cho ông. Đây là một cô gái chừng 18 tuổi, có khuôn mặt xinh xắn, với một cái miệng nghiêm nghị. Cô ta hỏi trước khi ông kịp nói câu gì

- Giáo sư không sợ bị cảm sao? Em tưởng chỉ có sinh viên mới đi đầu trần dới mưa to như thế này?

- Ý cô là chỉ có người trẻ, còn tôi già rồi, phải không?

-Ồ không, già hay trẻ là ở trong tâm hồn.

- Thế thì tôi già thật rồi, già từ lâu rồi - giáo sư N nói như một sự thừa nhận - có lẽ chưa bao giờ trẻ; mà cũng có thể là không có tuổi.

- Em học ở lớp 9 học thể kỷ 19 của giáo sư. Có lẽ giáo sư không nhớ 9.

- Cứ gọi tôi là N, không cần gọi Giáo sư đâu. Tôi không nhớ thật.

- Tên 9 là M

- Tôi rất ít khi nhớ được tên người.

Và lúc đó, họ đi đến lối vượt ngang sang đường cho người đi bộ. Cô gái nhanh nhẹn bước xuống lòng đường. Một chiếc xe ô tô đang phóng tới. Bất giác, giáo sư N đưa tay cản phía trước cô học trò. Cử chỉ này làm ông đột nhiên cảm thấy mình như một người cha. Trường học đột nhiên trở nên thân thuộc với ông, chứ không còn là một thứ giáo hội trung cổ - cái cảm giác lâu nay ông vẫn có mỗi khi bước qua cổng chính của trường đại học tổng hợp Sigma, nơi có những hình đắp nổi những thú, những mặt người và những đống chữ latin. Sigma là một trường danh tiếng, với một lịch sử lâu đời. Một thứ ở đây đều cổ kính, kinh viện, và khắc khổ.

Sau cử chỉ ấy, dường như họ không còn là hai người xa lạ. M đột nhiên nói:

- Thật là buồn cười.

- Buồn cười?

- Giáo sư có thấy như thế này hơi giống trong quyển *Lạc loài* không? lúc giáo sưaine gặp Natalie trên đường về vào một ngày trời mưa.

Nói đến đây, cô gái im bặt. Giáo sư N khẽ mỉm cười. Chắc cô gái không muốn nói tiếp đoạn đằng sau, vì nếu phải nói tiếp thì sẽ phải

nói rằng giáo sư ~~line~~ đã mời Natalie về nhà uống trà và sau đó thì đề nghị Natalie ngủ với ông ta. Hai người đã làm tình với nhau. ~~Đi~~ sau đó là vụ bê bối và giáo sư ~~line~~ bị đuổi khỏi trường. Hội đồng kỷ luật của trường đã thuyết phục giáo sư ~~line~~ xin lỗi để đánh đổi lấy việc ~~line~~ sẽ được tiếp tục giảng dạy (và nhà trường thì đỡ mất mặt). Nhưng rút cục ~~line~~ chỉ nhận có ngủ với học trò chứ nhất định không xin lỗi. Ông ta tự nguyện rời trường. Bởi vì với ông ta, đạo đức và nguyên tắc của thế giới kia - cái giáo hội trung cổ đội lốt nhà trường văn minh - không được ông ta công nhận. Ông ta trở thành một kẻ lạc loài từ đó. Bản án về hành vi tình dục kia là một bản án chung về đạo đức, của toàn xã hội; và hình phạt của nó là một sự loại trừ, một sự ghẻ lạnh mang tính lây truyền, âm thầm.

- Ý ~~ta~~ là cũng một ngày mưa, mưa cũng to như thế này, và họ đi chung nhau một cái ô - cô gái thanh minh - Em nhớ câu chuyện đó rất rõ. ~~M~~ quyển tiểu thuyết tuyệt vời. Giáo sư hẳn phải rất tự hào về nó.

- Cảm ơn cô, thực lòng mà nói thì tôi cũng không tự hào lắm.

- Sao thế ạ? Nó được giải Knopp kia mà.

- Điều đó không quan trọng; tôi nghĩ là tôi đã được đánh giá cao hơn những gì tôi xứng đáng.

-Ồ không đâu, quyển tiểu thuyết tuyệt vời lắm.

- Tuyệt vời trong khuôn khổ. Tôi đã thắng trong trò chơi tâm lý này, nhưng tôi đã thua chính mình.

- Trò chơi nào kia?

- À, cô đừng để ý. Tôi đang nói to với chính mình thôi. Thế cô có thích lớp học không?

- Em thích lắm. Em muốn tìm hiểu lịch sử văn học và các tác giả kinh điển để có thể viết văn. Em muốn trở thành nhà văn, một nhà văn thực thụ.

- Thế thì cô đã đi sai đường rồi đấy, cô bé ạ.

- Sai đường?

- Vâng, không thể trở thành nhà văn lớn bằng cách đọc văn của những tác giả kinh điển đâu. Họ đã chết rồi. Họ là cái đã qua. Tôi cũng đã qua. Kinh điển chỉ có tính lịch sử. Hãy viết cái gì của chính mình, hãy tin rằng mình có thể làm những điều ngang tầm thế giới; rằng mình có thể ở trên đầu ngọn sóng, là người mở đường và là người giỏi nhất, đừng đi theo những lối cũ. Lối cũ chỉ đi đến những địa chỉ cũ. Đừng tin vào đám đông, hãy nghi ngờ kinh điển, thậm chí bỏ qua kinh điển. Đây mới là con đường nên đi...

Giáo sư Nặng lời. Ông không để ý rằng trong lúc nói; ông đã đi vượt ra khỏi chiếc ô. Nước mưa bắn vào mặt ông mát lạnh.

Cô gái đi bên cạnh ông nghe chăm chú. Cô có phần hoang mang. Có thể thấy được sự hoang mang ấy vì chiếc ô trong tay cô chao đảo trong gió.

Giáo sư Nặng đưa tay cầm lấy cán chiếc ô. Cô gái bỏ tay ra một cách nhẹ nhõm.

- Thế chẳng phải là, như người ta nói, giáo sư chịu ảnh hưởng của Kafka đó sao?

- Vì thế mà tôi chỉ tuyệt vời trong khuôn khổ, chỉ là một trong một đấng thác nhất định, chỉ thắng trong trò chơi thời gian này mà thôi.

- Nhưng rõ ràng, các tác giả kinh điển dạy cho ta nhiều điều. Nếu không thì tại sao đến giờ vẫn rất nhiều nơi nghiên cứu Shakespeare, Kafka, hay Sartre. Nhất là về thủ pháp. Kinh điển có thể dạy cho ta nhiều điều.

- Sai rồi, thủ pháp là cái đến sau và phải tùy thuộc vào lịch sử-xã hội, nó không tồn tại tách rời với thời đại. Vì thế nếu cô là một người am hiểu, cô bé ạ, thì cô sẽ thấy là thủ pháp là cái vỏ, quan trọng nhất vẫn là nội dung cuộc sống ở bên trong. Hãy nói về chủ nghĩa hậu hiện đại, bút pháp hậu hiện đại, văn học huyền ảo, văn học phi lý hay những thứ tương tự mà người ta đang ca ngợi chẳng hạn. Đây chỉ là đũa con rơi của thời đại. Nhiều kẻ hiện sinh chỉ là những tên đại bịp.

Ông đừng lời, họ khan mấy tiếng:

- Trước khi có khoa học, con người ta cảm là chính, vì thế mà có Home. Khi vật lý Newton còn ngự trị, người ta chỉ quan sát thế giới bằng một con mắt tĩnh tại về thời gian-không gian, cho nên sẽ có lối tiểu thuyết chương hồi như kiểu Achanho, Don Quixote hay là văn chương mà cô gọi là kinh điển. Diễn tả bằng kinh nghiệm cảm giác. Đây là một thế giới văn chương bó trong thế giới vật lý Newton và sinh học cổ điển. Khi vật lý Einstein phá đổ vật lý Newton, trật tự mới về lý tính và cảm tính được thiết lập, vì thế mà có những bút pháp mới. Thời gian và không gian không còn mang giá trị cũ nữa. Bây giờ, nếu cô chịu khó nghiên cứu khoa học, cô sẽ thấy khoa học tác động đến con người như thế nào, nó thay đổi cuộc sống và cách ta nghĩ-cảm về cuộc sống. Văn học vì thế thay đổi theo. Ông quan tâm đến bút pháp cô bé ạ. Hãy quan tâm đến chính cuộc sống.

Đng bị làm mờ mắt vì những tên gọi mỹ miều của chủ nghĩa này, bút pháp nọ. Tôi đã thấy quá nhiều người chết đuối trong vũng nước đó rồi. Những kẻ bất tài ngụy trang trong những cái vỏ ngôn từ và những dấu hiệu định sẵn về tài năng. Đng trở thành một người trong số họ. Như thế là tội ác đấy. Đng! Tôi xin cô, đừng bao giờ!

Giáo sư N đứng hẳn lại. Ông phác mạnh bàn tay ngang qua mặt như để xua đuổi một cái gì đó khỏi tầm nhìn. Cô gái đi cạnh ông vẫn nhìn thẳng, bước vững chãi. Giáo sư N lại giọng:

- Nói ra thì dễ, nhưng nếu có một lời khuyên cho cô, cô bé, thì tôi khuyên là cô hãy tránh xa những thứ đã được phân loại thành kinh điển. Cô có thấy thực chất văn chương thế giới chẳng đáng là bao không? So với cuộc sống thì cả lịch sử văn chương nhân loại đến giờ quá là nhỏ bé và thảm hại. Nó chẳng khác gì một đứa trẻ suy nghĩ dờ ờ, còi cọc và thiếu năng. Nó là một hình chiếu thảm hại của cuộc sống và tôi chính là một kẻ ngu đần gặp may, một kẻ láu cá và thông minh hơn chút đỉnh so với đám đông.

- Giáo sư quá nghiêm khắc rồi. V giáo sư là một người vĩ đại. Em thấy nhân loại sản sinh ra một kho tàng đồ sộ đấy chứ. Em luôn có cảm giác choáng ngợp, không biết bao giờ em mới có thể đọc hết tất cả những gì đã được viết ra.

- Đúng, tôi xin cô. Nếu như cô định giành thời gian đọc hết, thì cô sẽ không bao giờ có thời gian để viết. Kể cả nếu may mắn và giỏi giang, cô có thể đọc hết, thì cô cũng sẽ không có khả năng viết một cái gì đó thật mới, của riêng cô. Lúc đó, tôi sợ rằng cô sẽ lại láu cá tham gia vào trò chơi của chúng tôi mất. V như thế thì hỏng hết. Hỏng hết... Hãy đọc sách khoa học, quan sát cuộc sống, tìm hiểu về nó và viết; chứ đừng đọc sách để viết. Hãy mơ những điều lớn hơn, hãy mơ vượt qua được chúng tôi, chứ đừng mơ viết được giống chúng tôi. Thực ra chúng tôi đâu biết gì về cuộc sống thực. Chúng tôi chỉ suy tưởng về nó mà thôi. Chà, cô có biết người ta có thể buồn thế nào khi ý thức được sự ngu xuẩn và tội lỗi của mình mà không thể sống vượt lên hay không?

Cô gái trầm ngâm rồi hỏi với một giọng run run:

- ~~Y~~ bản thân giáo sư lấy tư liệu ở đâu để viết? Tha lỗi cho ~~ta~~ hỏi câu này: như truyện *Lạc loài*. Có phải cuộc sống trong đó là cuộc sống thật của giáo sư?

- Y cô muốn hỏi về cuộc sống của giáo sư ~~kinh~~ ~~ở~~ chuyện của ông ta với cô học trò Natalie có phải là kinh nghiệm của chính tôi?

- ~~Ừ~~ng, nếu giáo sư không phiền với sự tò mò của ~~ta~~.

Giáo sư N tự mỉm cười. ~~Đ~~y là lần đầu tiên một người hỏi ông câu này ra mặt, còn không biết có bao nhiêu người đã hỏi thầm câu này. Con người thường hiếu kỳ nhất là với những thứ mà họ cho là ở cao hơn hoặc khác họ. Người ta thường có xu hướng tìm hiểu và lý giải các tác phẩm của các nhà văn, họa sĩ hay nhạc sĩ thông qua cuộc sống riêng của những nghệ sĩ này. Họ muốn biết rằng không phải thiên tài kia là một sản phẩm không thể lý giải bằng những điều bình thường, không phải có những sự “lựa chọn” và sự “phú cho” mà họ lại không được ~~đ~~ phần vì một nghiệp quả nào đó. ~~Y~~, như thế sẽ yên tâm hơn và có “nhân văn” hơn.

Ông cúi nhìn bước chân của cô học trò đi bên cạnh.

Cô ta có thể chỉ là một trong hàng triệu người khác có giấc mơ văn sĩ nhưng không có đủ ~~đ~~ cảm và tài năng cần thiết để trở thành một người viết thực sự; không biết rằng văn chương thực sự là một thứ lao động đòi hỏi nhiều lương tri lắm.

Nhưng cũng có thể người đang đi cạnh ông đây sẽ là một tên tuổi đích thực của tương lai. Có thể ông đang đi cạnh một vĩ nhân.

Nếu thế thì đây là một thời khắc lịch sử; bởi vì sau này người ta có thể sẽ viết vào trong tiểu sử của cô bé này - à, tên cô ta là M - rằng lúc 18 tuổi - chắc cô bé chỉ 18 tuổi - đại văn hào M đã gặp nhà văn N trong một ngày mưa và nó đã để lại ảnh hưởng sâu sắc tới văn nghiệp của bà.

Giống như người ta đã nói về việc Beethoven gặp Mozart, Van Gogh gặp Paul Goguin, Camus và Sartre hay thậm chí việc Bill Clinton được bắt tay tổng thống Kennedy lúc 16 tuổi (có đúng là 16 tuổi không nhỉ nhà chính trị bảnh trai và đi như cuội ấy?)

“Ấn tượng sâu sắc”, “ảnh hưởng quyết định”, “buổi gặp gỡ lịch sử” - có trời mới biết thực chất nó là thế nào. Chính ông có thể đang tham dự - lại một lần nữa - vào trò chơi đó. Như một củ hành, ta bóc hết lớp này lại có lớp khác. Thân phận con người thật là nhỏ bé trong cỗ máy sinh tồn.

- X lỗi nếu câu hỏi của em quá bất lịch sự - Mời về ăn năn.

- Em xin lỗi - giáo sư N nói trước khi ông kịp nghĩ

Ông quên chưa trả lời cô gái. Câu trả lời đơn giản thôi, và chắc cũng giống với dự đoán của cô gái. Không, đây không phải cuộc sống của ông. Ông quá đạo đức và nguyên tắc, ít nhất là trong mắt mọi người, để có thể làm một việc “băng hoại” như giáo sư Line. Chuyện đó xảy ra với một đồng nghiệp trong khoa của ông; và ông - lúc đó với tư cách trưởng khoa - đã có mặt trong hội đồng kỷ luật. Nghĩ lại buổi gặp với người đồng nghiệp đó và khuôn mặt ông ta, giáo sư N vẫn phải nhăn mặt. Sau ngàn ấy năm, ông vẫn chưa xua hết được cảm giác bẽ bàng khi ngồi lại trong phòng cùng với 3 người khác của hội đồng kỷ luật, sau khi kẻ có tội kia bước ra khỏi phòng. Ông đã tự hỏi trong nhiều đêm sau đó, chuyện gì sẽ xảy ra với kẻ bị ruồng bỏ kia.

Ông có cảm giác như mình mới là kẻ lạc loài, kẻ bị kết án - không phải ở sự ghẻ lạnh của xã hội, mà ở chính sự o bế của nó, ở sự tôn vinh của nó. Phải, sự tôn vinh đầy tính hí kịch của xã hội này là một hình phạt nặng nề còn hơn sự ghẻ lạnh, và sự ghẻ lạnh lại nặng nề hơn sự tra tấn tức thì

- Em có muốn ghé vào nhà tôi uống trà không? Nhà tôi ở cách đây một phố thôi - giáo sư N hỏi thay vì trả lời.

- Bây giờ ạ? cô gái lưỡng lự

- Chỉ một tách trà thôi, đằng nào thì trời cũng còn mưa to và hôm nay là thứ Sáu - giáo sư N nói và chợt nhận ra ông đang nói bằng chính lời thoại của nhân vật ~~trong~~ trong tiểu thuyết.

- Vâng, cũng được - câu trả lời không hào hứng lắm.

Cô gái đột nhiên đi cách xa ông một chút, gần như cả vai đã thoát khỏi bóng ô của ông. Cô bé cảnh giác, hay là ông chỉ đang tưởng tượng thế? Họ im lặng đi một đoạn. Cô gái ~~đ~~ cảm chịu đựng sự im lặng đó.

Ông đẩy cổng và họ bước lên hiên trước cửa căn nhà. Giáo sư N rũ nước mưa khỏi chiếc ô và đưa lại cho cô bé:

- Cảm ơn đã cho tôi đi chung ô.

-Ồ không có gì ~~ta~~ rất vui được nói chuyện với giáo sư.

- Ta vào nhà thôi, không cần tháo giày đâu, tôi có các loại trà hoa quả, trà xanh kiểu T rung ~~Quốc~~ và kiểu Nhật. Cô uống loại nào?

- Gì cũng được ạ - cô gái nói, rõ ràng là đang mải nghĩ

- Ờ y thì trà đào nhé, nó hợp với các tiểu thư - giáo sư N cố lấy giọng vui vẻ. Nhân vật ~~line~~ của ông ăn nói mơn trớn và trơn tru hơn; thẳng thừng hơn, tự nhiên hơn và ít có cái ngập ngừng của lương tâm bị cắn rứt một nửa hơn.

Họ đi vào nhà. Cô gái ngồi trong phòng khách, sát vào phía tay vịn của chiếc salon, mắt nhìn chăm chú lên giá sách của ông. Cô bé đang chịu trận một cách ~~đg~~ cảm. Từ trong nhà bếp, giáo sư N kín đáo nhìn ra. Ông trán rộng và đôi mắt sáng - những ~~đ~~ u hiệu của một người trung thực. Ông lại có cảm giác như đây là con gái ông và ông muốn nó biết rằng không có gì đáng sợ hãi cả, chẳng có gì đáng giá ngoài chính bản thân con.

Ông cầm hai tách trà, bước ra phòng khách, tiến lại phía cô gái. Cô bé đứng ~~đy~~ nhìn thẳng vào ông. Ngực cô gái phập phồng sau làn áo, cánh tay vươn ra đón lấy tách trà một cách ~~đg~~ cảm, như một sự khẳng định. Trong phút chốc, ông hiểu rằng ~~line~~ có lí. Ông khẽ đặt tay lên vai cô gái:

- Không cần đứng ~~đy~~ đâu, ~~en~~ cứ ngồi đi.

~~B~~ ông không bỏ tay ra, cứ thế hai người ngồi xuống, ông ở mép chiếc bàn thấp, đối ~~đ~~ cô gái. Ông nhìn vào mắt cô gái, bắt gặp ánh mắt nhìn lại một cách cương nghị. “Sẽ khó đây” - ông nghĩ thầm. Họ cứ thế ngồi uống trà, nói chuyện về sách vở và văn chương.

Khi cô gái bỏ tách xuống, chuẩn bị đứng ~~đy~~, giáo sư N nhìn cô. Ông cố gắng nhớ lại ánh mắt mơn trớn của mình lúc 20 tuổi. Ông đặt tay lên đầu gối cô gái, nói thủng thẳng:

- Em ở lại đây tối nay với tôi chứ?

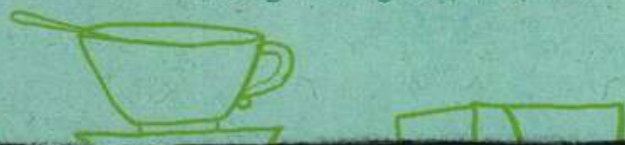
Cô gái không sợ hãi, ít nhất là cô ta không tỏ ra như thế. Cô nhìn ông, rồi từ từ đứng dậy, chào ông và bước ra phía cửa. Ông nghe thấy tiếng chiếc ô được giương lên lách cách. Vài giây sau, ông nghe thấy tiếng cổng khép lại và tiếng chân bước trên nước xa dần.

oOo

Có thể cô bé sẽ ghét bỏ văn chương và sẽ giống như hàng triệu kẻ thất bại khác, trong đó bao gồm cả ông. Nhưng có thể, cô bé sẽ trở thành một văn hào - một văn hào thực thụ. Cái đó nằm ngoài kiểm soát của ông. Ông không còn trách nhiệm nữa. Không phải cứu rỗi ai hay khai sáng cho ai cả.

Giáo sư N vén cửa sổ nhìn ra ngoài. Trời đã ngớt mưa và phía xa xa, một dải mây màu hồng đang hiện ra sau những lớp mây xám đục. Hồ Michigan rất trong và ông có thể thấy những con sóng đang xô nhau chạy vào kè đá, tung bọt trắng xóa một cách đặc trưng.

Những tiếng nói của một con người có thể một đời không bày tỏ hết. Bóng dáng của chúng lấp lóa ở đây đó; đôi khi xấu tối tệ so với cái mà chúng định thay thế. Sự vật lộn của con người là đáng quý nhưng bản thân sự vật lộn cũng không thể là cứu cánh khi sản phẩm của sự vật lộn vẫn chỉ là những miếng vỏ phù phiếm của tư tưởng.

K nghĩ về thế giới rộng lớn mà chẳng có chốn dung thân.

K nghĩ thứ Bảy tuần tới, có lẽ K sẽ ngồi nhà xem chương trình Thế Giới Động Vật.

Nhưng K sẽ giải thích thế nào với thế giới đây?
K mới 25 tuổi, đẹp trai, có học và chưa vợ.

Cần quá nhiều dũng cảm và nhận thức để có thể sống một cuộc sống thực sự trong thế giới này.

trích *Phù Phiếm Truyện*

www.ybook.vn/ebook

ISBN 978-604-1-00338-5
Phù phiếm truyện (M)

Giá: 45.000 đ

nxbtre.com.vn

(1) Thống kê này do tác giả bịa ra

(2) Thành Chương: họa sĩ Việt Nam đương đại có tiếng

(3) Kurt Cobain: thành viên đứng đầu ban nhạc ~~Back~~ nổi tiếng Nirvana

(4) Che Guevara: một trong những thủ lĩnh cách mạng ở Cuba cùng thời với Fidel Castrol; một biểu tượng của tự do và nhiệt tình tuổi trẻ.

(1) Từ này do tác giả bịa ra bằng cách gõ vớ-vẩn lên bàn phím.

(1) Các thống kê này có thật, lấy theo nguồn từ Viện ~~ML~~ Túc của ~~VM~~

(2) Lấy ý từ ảnh chụp các cai tù nữ người ~~VM~~ đối xử với tù binh Iraq trong vụ việc âm thầm năm 2004

(3) Pavlov: nhà khoa học người Nga đã xây dựng khái niệm phản xạ có điều kiện và vô điều kiện dựa trên các thí nghiệm về sự tiết nước bọt của chó khi thấy đèn sáng.

(4) Watson: một nhà khoa học ~~VM~~ người nghiên cứu hành vi của con người như các phản xạ dựa trên các kích thích của môi trường.

(5) Câu này lấy ý từ thí nghiệm của Pavlov

(1) Các nhà khoa học đã làm thí nghiệm trên chuột bạch và thấy chúng có thể sống trong một cái lồng thí nghiệm nhỏ một cách “bình thường”, không có các biểu hiện điên loạn hoặc suy sụp thể chất.

(2) Theo như các thông tin mới nhất thì thời gian lâu nhất mà một người có thể giam mình trong một căn phòng ở dưới lòng đất, đầy

đủ thức ăn, thậm chí có cả TV, nhưng không được tiếp xúc với bất kỳ ai là 40 ngày. Sau đó thì người kia không thể chịu đựng tiếp được.

(1) Hồ Michigan là một trong năm hồ lớn tạo thành Ngũ Hồ ở miền Bắc nước Mỹ. Gọi là hồ vì nó chứa nước ngọt nhưng thực tế nó rộng như biển; chia chung nhau giữa các bang Illinois, Wisconsin, Michigan, Indiana.

(2) Chicago: thành phố lớn nhất của bang Illinois, là một trong 5 thành phố lớn nhất Mỹ nổi tiếng về văn hóa và sự đa dạng sắc tộc.

(1) Fuck: tiếng chửi rủa của người Mỹ có nghĩa giống như “D.m. nó chứ”.

(2) Downtown: khu trung tâm thành phố, nơi tập trung nhiều nhà cao tầng, cửa hiệu, v.v..., giống như khu q. Hồ Gươm ở Hà Nội hay q. Nhất ở TP Hồ Chí Minh.

(1) Chicago là một trong những trung tâm âm nhạc lớn nhất và là cái nôi của rất nhiều nghệ sĩ Mỹ đương đại, nhất là ở các đ. nhạc có nguồn gốc đa đ. như nhạc Jazz, nhạc Blues. Chicago vẫn nổi tiếng là thành phố văn hóa của Mỹ.

(1) Illinois là quê hương của tổng thống Lincoln, một trong 4 tổng thống được tạc tượng ở núi Richmond và được coi là có công lớn trong việc kiến thiết nền đ. chủ hiện tại của nước Mỹ. Lincoln là người ủng hộ bình đẳng và tự d. Chính ông là người chấm dứt chế độ nô lệ đồn điền ở miền Nam nước Mỹ thông qua nội chiến 1861-1864. Lincoln không chỉ là một nhà chính trị mà còn là một nhà hùng biện, một nhà cải cách với những tư tưởng xã hội hết sức cách

tân, đặc biệt về quyền con người. Trên các biển đăng kí ô tô ở bang Illinois thường có dòng chữ: I Illinois - đất của Lincoln.

(2) Frank Lloyd Wright: một trong những nhà kiến trúc hiện đại có ảnh hưởng sâu sắc nhất tại Mỹ. Ông sống và làm việc ở Chicago và là tác giả của nhiều công trình kiến trúc ở Chicago.

(1) Cubs: đội bóng chày của thành phố Chicago, chủ yếu của người da trắng. Chicago có đội bóng thứ hai là White Sox, chủ yếu của người da đen.

(2) Chicago Bears (Gấu Chicago): đội bóng bầu dục của Chicago

(3) Chicago Bulls (Bò Đực Chicago): đội bóng rổ Chicago, nơi trưởng thành của Michael Jordan, người được coi là huyền thoại bóng rổ mọi thời đại

(4) I'm kind of town: tiếng Anh có nghĩa là “thành phố của tôi”. Đây là một bài hát jazz rất nổi tiếng về Chicago, đã được trình bày bởi rất nhiều danh ca, bao gồm cả Frank Sinatra. Nó trở thành một dạng châm ngôn ở Chicago cũng như ở Mỹ nói chung để ám chỉ thành phố mà mình yêu thích.

(1) Sạch: tiếng lóng của dân chơi thuốc phiện để ám chỉ việc đã cai nghiện.

(1) Take it easy: Câu nói cửa miệng của người Mỹ có nghĩa là “vô tư đi”.

(1) Oklahoma: một bang của nước Mỹ nơi tập trung chủ yếu người da đỏ.

(1) Mivan: kiểu xe có từ 7 đến 12 chỗ ngồi, bên M các gia đình đông người thường đng xenày .

(1) Tuy các nghiên cứu và thh tiết lịch sử trong câu chuyện này là có thật nhưng các địa đnh và tên người đều đã được thay đổi để tránh các vi phạm có thể có.

(1) 1đô-la M0xu.

(1) “Take it easy”: câu cửa miệng của người M để nói “đừng qan trọng hóa qá , cứ vô tư đi” , “vui vẻ đi” .

(1) Như đã chú thích.

(1) Tạp chí Nhà kinh tế và Thời báo phố Wall - các tòa báo, tạp chí kinh tế kinh danh hàng đầu thế giới.

(1) Utopia: ý tưởng của chủ nghĩa cộng sản về một thế giới đại đồng ở đó mọi người làm the năng lực hưởng the nhu cầu, một thế giới hòa bình thịnh vượng, mọi người ngang bằng nhau. Cụm từ tobia hiện thường được đng để ám chỉ một thế giới không có thực.

(1) Dòng Ocono, Biển Caribexanh và Sách về những ngày qá

(2) Trên đường về nhà và Những tiền sảnh bằng đá.

(1) Hội chứng Down: một hội chứng tổng hợp d rối loạn nhiễm sắc thể. Người mắc hội chứng này có trí tuệ kém phát triển nhưng thường rất tình cảm, thích được ôm ấp, gần gũi

(1) Đây ý từ tích Sáng thế trong Kinh Thánh, the đó Chúa Trời tạo ra thế giới trong 7 ngày. Những người bị bệnh do có cách iễn giải riêng về sự tạo thế của Chúa.